

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Bc. Kateřina NIČOVÁ

**VYBRANÉ ASPEKTY KVALITY ŽIVOTA V SO ORP
ŠTERNBERK – POROVNÁNÍ URBÁNNÍHO
A RURÁLNÍHO PROSTORU**

Diplomová práce

Vedoucí práce: RNDr. Miloš Fňukal, Ph.D.

Olomouc 2015

Bibliografický záznam

- Autor (osobní číslo):** Bc. Kateřina Ničová (R130130)
- Studijní obor:** Regionální geografie
- Název práce:** Vybrané aspekty kvality života v SO ORP Šternberk – porovnání urbánního a rurálního prostoru
- Title of thesis:** Selected aspects of a life quality in the administrative area of the municipality with extended powers Šternberk – a comparison of urban and rural areas.
- Vedoucí práce:** RNDr. Miloš Fňukal, Ph.D.
- Rozsah práce:** 122 stran, 2 přílohy
- Abstrakt:** Diplomová práce porovnává a zhodnocuje kvalitu života v rurálním a urbánním prostoru v SO ORP Šternberk. Jednotlivé cíle výzkumu jsou objasněny na základě objektivní analýzy dostupných statistických dat a dalších databází a jsou zejména doplněny o subjektivní analýzu, která byla provedena pomocí dotazníkového šetření. Práce obsahuje část teoretickou, analytickou a výzkumnou.
- Klíčová slova:** kvalita života, SO ORP Šternberk, rurální prostor, urbánní prostor, dotazníkové šetření
- Abstract:** This thesis compares and evaluates quality of life in rural and urban space in the administrative area of the municipality with extended powers Šternberk. Individual research objectives are explained on the basis of an objective analysis of available statistical data and other databases, and are especially accompanied by subjective analysis, which was conducted via questionnaire. The work includes theoretical, analytical and research part.
- Keywords:** quality of life, the administrative area of the municipality with extended powers Šternberk, rural area, urban area, questionnaire survey

Prohlašuji, že jsem zadanou diplomovou práci vypracovala samostatně pod vedením RNDr. Miloše Fňukala, Ph.D. a uvedla jsem veškerou použitou literaturu a zdroje.

V Olomouci dne 14. 4. 2015

Podpis autorky:

Na tomto místě bych chtěla poděkovat především RNDr. Miloši Fňukalovi, Ph.D. za odborné rady a připomínky při zpracování této diplomové práce. Dále Mgr. Petru Kladivovi, Ph.D. za pomoc při zpracování dat. Poděkování patří i celé mé rodině, zejména pak Anně Ničové a Zdeně Janošíkové, za pomoc s dotazníkovým šetřením.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Kateřina NIČOVÁ**
Osobní číslo: **R130130**
Studijní program: **N1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**
Název tématu: **Vybrané aspekty kvality života v SO ORP Šternberk - porovnáání urbánního a rurálního prostoru.**
Zadávací katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod 2. Cíle práce 3. Metodika práce 4. Teoretická část práce (rešerše literatury, kvalita života v geografickém výzkumu) 5. Analytická část (analýza dostupných statistických dat o stavu obyvatelstva SO ORP Šternberk, ČSÚ) 6. Praktická část (dotazníkové šetření zaměřené na kvalitu života) 7. Závěr

Rozsah grafických prací: **Podle potřeb zadání**
Rozsah pracovní zprávy: **20 000 - 24 000 slov**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury:

ANDRÁŠKO, Ivan (2005): Dve dimenzie kvality života v kontexte percepcií obyvateľov a vedeckých obcí. Brno : Ústav Geoniky AV ČR. ANDRÁŠKO, Ivan (2007): Vnútroňná štruktúra mesta z hľadiska kvality života. Bratislava, Dizertačná práca. Geografický ústav Slovenskej akadémie vied. Vedúci práce doc. RNDr. Vladimír Ira, CSc. DŽUKA, Josef (2004): Psychologické dimenzie kvality života. Prešov : Prešovská univerzita v Prešove. HEŘMANOVÁ, Eva (2012): Kvalita života a její modely v současném a sociálním výzkumu. Sociologia. 2012, č. 44, s. 407-425. IRA, V. (2003): Územná diferenciácia vybavenosti bytov v SR jako jednej z dimenzií kvality života. České a slovenské regiony na počátku třetího milénia. Sborník 6. Česko-slovenského akademického semináře z geografie. Brno, s. 20-26. KLADIVO, Petr (2011): Prostorová diferenciace kvality života obyvatel města Olomouce. Masarykova univerzita, 2011. Disertační práce. Masarykova univerzita. MASSAM, B., H. (2002): Quality of life: public planning and private living. Progress in Planning, 58, s. 141-227. PAYNE, Jan a kol. (2005): Kvalita života a zdraví. Praha : Triton. PACIONE, M. (2003). Urban environmental quality and human wellbeing: a social geographical perspective. Landscape and Urban Planning, 65, 19-30 s. VAĐUROVÁ, Helena, MŰHLPACHR, Pavel (2005): Kvalita života: teoretická a metodologická východiska. Vyd. 1. Brno : Masarykova univerzita.

Vedúci diplomové práce: **RNDr. Miloš Fňukal, Ph.D.**
Katedra geografie

Datum zadání diplomové práce: **18. března 2014**
Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2015**

L.S.

prof. RNDr. Ivo Frébort, CSc., Ph.D.
děkan

doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 18. března 2014

POUŽITÉ ZKRATKY

SO ORP	Správní obvod obce s rozšířenou působností
HMÚ	Hrubá míra úmrtnosti
HMP	Hrubá míra porodnosti
WHO	World health organization (Světová zdravotnická organizace)
BI	Bazický index
ŘI	Řetězový index

Obsah

1	ÚVOD	10
2	CÍL, HYPOTÉZY A METODIKA PRÁCE	10
2.1	Cíl práce	11
2.2	Hypotézy	11
2.3	Metodika práce.....	13
3	REŠERŠE LITERATURY	14
4	KVALITA ŽIVOTA	16
4.1	Historické vymezení kvality života	16
4.2	Vymezení pojmu kvalita života.....	17
4.3	Subjektivní a objektivní dimenze kvality života	19
4.4	Základní indikátory kvality života.....	21
4.5	Měření kvality života.....	22
4.6	Kvalita života v rurální vs. urbánním prostoru.....	25
5	VYMEZENÍ ZÁJMOVÉHO ÚZEMÍ SO ORP ŠTERNBERK	28
5.1	Administrativní členění	28
5.2	Stručná fyzicko-geografická charakteristika	30
6	SOCIOEKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA OBYVATELSTVA SO ORP ŠTERNBERK .	32
6.1	Vývoj počtu obyvatel v SO ORP Šternberk	32
6.2	Pohyb obyvatelstva v SO ORP Šternberk	35
6.3	Struktura obyvatelstva v SO ORP Šternberk.....	37
6.4	Míra nezaměstnanosti v SO ORP Šternberk	43
6.5	Dojíždka do zaměstnání a škol v SO ORP Šternberk	45
7	HOSPODÁŘSTVÍ.....	47
7.1	Zemědělství	47
7.2	Průmysl v SO ORP Šternberk	50
7.3	Doprava v SO ORP Šternberk.....	57
7.4	Trh práce.....	60
7.5	Občanská vybavenost	61

8	VÝZKUMNÁ ČÁST	67
8.1	Příprava a metodika dotazníkového šetření.....	67
8.2	Struktura respondentů.....	68
8.3	Vyhodnocení dotazníkového šetření	73
9	ZÁVĚR.....	104

SUMMARY

POUŽITÉ ZDROJE, LITERATURA A PRAMENY

PŘÍLOHY

1 ÚVOD

Co v dnešní době lidé chápou pod pojmem „kvalita života“? Na to se velmi těžko hledá odpověď. Pokud se zeptáme několika lidí, co si představují pod kvalitou života, s největší pravděpodobností se nebude žádná odpověď opakovat. Jinak bude na kvalitu života pohlížet člověk, který je materiálně zajištěný a jinak člověk nezajištěný. Odpovědi se budou lišit i dle věkových kategorií, národnosti, místa bydliště, zdravotního stavu a mohli bychom uvést řadu dalších dimenzí. Problematika kvality života je předmětem zkoumání mnoha oborů od humánních věd až po přírodní vědy. Každá z těchto věd na ní pohlíží z jiného úhlu.

Společnost i každý jedinec má v současnosti tendence neustále zvyšovat svůj životní standard. Všichni se snaží vytvářet si vhodné podmínky pro lepší život. Z tohoto důvodu roste význam výzkumu kvality života. Je nesmírně velké množství vědeckých prací, které se touto problematikou zabývají, ale i přesto zůstávají obsahově rozdílné. Mnoho z prací se zabývá kvalitou života vázanou pouze na jedno hledisko, např.: kvalita života lidí s mentálním postižením, kvalita života seniorů apod., ale jen velmi málo prací sleduje pojem komplexněji.

Tato diplomová práce se snaží zjistit, jak velký rozdíl je mezi kvalitou života v rurálním a urbánním prostředí. Pro výzkum autorka zvolila své rodné město Šternberk, konkrétněji celé SO ORP Šternberk. Území sledovaného správního obvodu tvoří celkem 21 obcí. Náplní této práce bude porovnání odpovědí na jednotlivé otázky týkající se kvality života, podle respondentů z rurálního a urbánního prostředí.

2 CÍL, HYPOTÉZY A METODIKA PRÁCE

2.1 Cíl práce

V rámci celého území SO ORP Šternberk budeme zkoumat kvalitu života jednotlivých obyvatel žijících v tomto správním obvodu. Bude nás zajímat především rozdíl pohledu na kvalitu života obyvatel venkovských obcí s obyvateli města Šternberka, a na tomto základě budou stanoveny počáteční hypotézy. Jednotlivé cíle diplomové práce budou vyplývat z objektivní a subjektivní dimenze. Objektivní analýzu budou naplňovat dostupná data Českého statistického úřadu a dalších statistických databází. Pro subjektivní analýzu bude použito dotazníkové šetření. Teoretická, analytická a výzkumná část budou tvořit hlavní oddíly diplomové práce.

První část práce bude teoretická a bude se zabývat kvalitou života komplexně. Z důvodu pochopení této problematiky se tato část bude opírat o řadu publikací. V rámci této kapitoly bude velmi stručně nastíněna historie a vývoj koncepce kvality života. Pokračovat budeme vybranými definicemi kvality života a přesným vymezením tohoto pojmu. Nedílnou součástí tohoto oddílu práce bude identifikace indikátorů kvality života a způsobů jejich měření. Závěr této kapitoly bude patřit popisu rurálního a urbánního prostoru, který nás bude provázet celou diplomovou prací.

Druhá podstatná část této diplomové práce bude analytická. V této kapitole se budeme snažit objektivně zhodnotit kvalitu života obyvatel v rurálním a urbánním prostoru, za pomoci získaných sekundárních dat ze statistického úřadu a dalších veřejných databází. Stručně budou charakterizovány vybrané fyzicko-geografické poměry SO OPR Šternberk. Důvodem zařazení této části bylo zejména životní prostředí, které se značně podepisuje na spokojenosti obyvatel s kvalitou života a je pro ně důležitým hodnotícím faktorem. Další oddíl analytické části bude tvořit socioekonomická charakteristika za celé SO ORP Šternberk. Cílem tohoto oddílu bude porovnání zastoupení obyvatel v obou zmíněných prostorech, založené především na údajích ze statistického úřadu. Abychom mohli naplnit cíle této diplomové práce, bude nutné v začátku kapitoly zaměřeném na demografickou charakteristiku obyvatelstva sledovat: vývoj počtu obyvatel, pohyb obyvatelstva, strukturu obyvatelstva, ekonomickou aktivitu obyvatelstva, dojížděku za prací a do škol, která je podle úsudku autorky podstatným subjektem ovlivňujícím kvalitu života. Významnou roli zde bude hrát hospodářství, které bude dále rozděleno do podkapitol týkajících se zemědělství, průmyslu a jeho historie, která je nutnou součástí pro pochopení souvislostí s vývojem počtu obyvatelstva a následnou nezaměstnaností

ve sledovaném správním obvodu. Další podkapitoly se budou týkat dopravy, trhu práce a v závěru občanské vybavenosti.

Nejdůležitější částí diplomové práce bude výzkumná část, založená na dotazníkovém šetření, na základě kterého budeme moci porovnat kvalitu života v rurálním a urbánním prostoru. V úvodu této části bude nastíněn cíl a metodika zpracování dotazníkového šetření v SO ORP Šternberk. Následovat bude vyhodnocení a porovnání vybraných otázek z dotazníků, zvláště pro rurální a urbánní prostor. Na tomto základě budeme moci sledovat podobnost či rozdílnost odpovědí. Závěr diplomové práce bude zahrnovat shrnutí postřehů a výsledků dotazníkového šetření.

2.2 Hypotézy

Vzhledem k cílům práce se přímo nabízejí 3 vzájemně neslučitelné odpovědi na otázku, jestli je z hlediska kvality života lepší urbánní nebo rurální prostor. Pro každou z možných odpovědí (vyšší kvalita v jedné nebo druhé oblasti nebo kvalita života shodná) můžeme najít řadu argumentů i protiargumentů, které můžeme předběžně shrnout ve třech pracovních hypotézách:

V první hypotéze předpokládáme, že kvalitu života budou lépe hodnotit obyvatelé rurálního prostoru než urbánního. Jako výhodu bydlení v obci budou vyzdvihovat nízkou kriminalitu a čisté ovzduší a prostředí. V urbánním prostoru budou lidé preferovat klidný život a dostupnost služeb. Nízká nabídka pracovních příležitostí bude nevýhodou bydlení v rurálním i urbánním prostoru.

Naše druhá hypotéza je, že kvalita života bude lepší v urbánním prostoru, převážně díky nabídce služeb a dostatečnému počtu dopravních spojů. Dopravní dostupnost bude patřit k nevýhodám bydlení v rurálním prostoru. Mezi nevýhody bydlení v urbánním prostoru bude patřit zastoupení romského obyvatelstva, které se ve venkovském prostoru nachází pouze výjimečně.

Třetí a poslední hypotézou je předpoklad, že kvalita života v rurálním a urbánním prostoru se v hodnocení dotázaných referentů nijak význačně neliší. Oba prostory budou podobně odpovídat na otázku výhod bydlení v obci, kde se budou shodovat na čistém ovzduší a prostředí. Nevýhodou bydlení ve městě bude nízká nabídka pracovních příležitostí. Nevýhodou bydlení na vesnici bude opět nízká nabídka pracovních příležitostí a špatná dopravní dostupnost.

2.3 Metodika práce

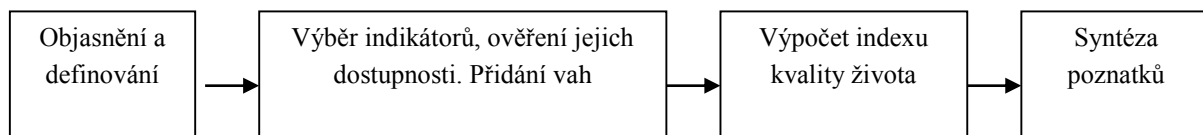
Kvůli multidisciplinarní kvalitě života bylo v rámci teoretické části diplomové práce nutné využít velké množství publikací zabývajících se tímto pojmem. Jednotlivé publikace budou zmíněny v následující kapitole týkající se rešerše literatury. V teoretické části byly použity publikace české, slovenské, ale i zahraniční. Vzhledem k tomu, že koncept kvality života začal být zkoumán v geografii relativně nedávno, byly využity i některé dizertační a diplomové práce zabývajících se touto tematikou. V analytické části diplomové práce bylo zpracováno území SO ORP Šternberk z internetových zdrojů a dostupných publikací. Byla použita metoda komparace rurálního a urbánního prostoru v SO ORP Šternberk, v některých kapitolách i s porovnáním dalších územních jednotek, v našem případě s Olomouckým krajem a Českou republikou. Demografická charakteristika byla z větší části zpracována na základě dat poskytnutých Českým statistickým úřadem. Vývoj počtu obyvatelstva byl zpracován pomocí Historického lexikonu obcí České republiky 1869-2005 a dále z dat ze Sčítání lidu, domů a bytů z let 2001 a 2011. Grafy v této kapitole zobrazují nejčastěji časové řady pomocí bazických a řetězových indexů. Informace o nezaměstnanosti obyvatelstva nám poskytly jednak internetové stránky ČSÚ, jednak Ministerstvo práce a sociálních věcí.

V kapitole zemědělství byly informace získány převážně z webových stránek www.risy.cz. Obsáhlejší kapitola o průmyslu využívala k získávání informací internetové stránky jednotlivých firem. Data založení firem a aktuální počet zaměstnanců byl získán z databáze HBI (Hoppenstedt Bonnier Information). Historie průmyslu byla nastíněna z dostupných publikací. Údaje o trhu práce ve sledovaném správním obvodu nám poskytli opět ČSÚ. Internetové stránky jednotlivých obcí sloužily jako zdroj informací o občanské vybavenosti.

Poslední a hlavní část této práce byla založena na dotazníkovém šetření, jehož metodika bude přiblížena v úvodu kapitoly výzkumné části. Dotazníky byly zpracovány v programu Microsoft Excel s využitím kontingenčních tabulek, které sloužily pro porovnání rurálního a urbánního prostoru. Dotazníkové šetření probíhalo od prosince roku 2014 do března 2015. Pro sepsání a úpravu diplomové práce posloužil textový editor Microsoft Word. Mapové výstupy v této práci byly vytvořeny v programu ArcGIS 10.0. Všechny zdroje použité v této práci byly průběžně ocitovány a na konci diplomové práce je připojen seznam použité literatury a zdrojů.

3 REŠERŠE LITERATURY

O uchopení a vysvětlení kvality života usilují vědní disciplíny v širokém spektru. Z geografického aspektu je studium kvality života založeno na postupných krocích, ve kterých je klíčovým prvkem její chápání a definování kvality života.

Obr. č 1: Posloupnost kroků ve studiu kvality života

Zdroj: Murgaš, 2009

Kvalita života a vztah geografie mají dvě roviny. První rovinou je postavení kvality života v systému geografických věd a druhou rovinou je geografický přístup ke studiu kvality života. Publikace **Františka Murgaše** *Kvalita života a její prostorová diferenciacie v okresech Slovenska* (2009) podává důkladnější pochopení kvality života a identifikuje to, co je v ní podstatné. Věnuje se axiologii (filozofii hodnot) kvality života a jejímu chápání, které vychází z toho, že kvalita života je problémem hodnot.

Ve velkém množství publikací je kvalita života označována zkratkou QOL, z anglického překladu Quality of life. S touto zkratkou se setkáváme ve většině publikací zabývajících se touto tématikou. Můžeme ovšem narazit i na podobné výrazy jako Well-being, která se překládá jako osobní spokojenost a blaho. Další používané termíny jsou Livability nebo Sustainability.

Kvalitou života se v širokém měřítku zabývají autoři **Helena Vad'urová** a **Pavel Mühlpachr** v publikaci *Kvalita života: Teoretická a metodologická východiska* (2005). Tato publikace je všestranným základem k pochopení pojmu kvality života. Obsahuje obecné definice, vymezuje dimenze kvality života, řeší problematiku měření kvality života a definuje kvalitu života u specifických skupin populace. Kvůli širokospektrálnosti se jeví jako vhodná publikace k porozumění dané problematiky.

Eva Heřmanová ve své knize „Kvalita života a její modely v současném a sociálním výzkumu“ (2012), pohlíží komplexně na problematiku kvality života. Sleduje, jak se měnila obsahově a metodicky od poloviny 20. století do současnosti. Tato publikace se věnuje vzájemnému porovnávání řady definic kvality života.

Mezi autory dlouhodobě se zabývající problematikou kvality života můžeme zařadit brněnského geografa **Ivana Andráška**. Jeho publikace Dve dimenzie kvality života v kontexte percepcí obyvatel'ov a vidieckych obcí (2005) a dizertační práce Vnútorná štruktúra mesta z hľadiska kvality života (2007), byly důležitou součástí k pochopení kvality života z geografického pohledu.

Významná osobnost psychologie **Jaro Křivohlavý** nám pomohl nahlédnout do historie a vývoje pojmu kvality života v jeho publikaci Psychologická pojetí a způsoby zjišťování kvality života (2001).

Kombinací objektivního a subjektivního přístupu se zabývá i **B. H. Massam** v publikaci Quality of life: public planning and private living (2002).

Podobnou koncepci přístupu zastává i **Michael Pacione** ve svých dvou knihách: Urban environmental quality and human wellbeing: a social geographical perspective (2003) a Rural Geography (1984).

Další autor zabývající se touto tématikou je **Jan Payne** a jeho dvojdílný sborník příspěvků od odborníků z různých směrů zabývajících se otázkou kvality života a zdraví. Zdraví v užším smyslu slova je ústřední hodnotou pro lékařství i zdravotnické obory vůbec. Ovšem v širším smyslu slova se dotýká též celé řady oborů dalších.

Mezi další autory zabývající se kvalitou života, kteří byli citováni v diplomové práci, patří: **Petr Adámek** a **Otakar Němec** (2007) a jejich publikace Kvalita života a realizace principu rovných příležitostí na trhu práce.

Geograf, který hodnotil kvalitu života ve své dizertační práci Prostorová diferenciace kvality života obyvatel města Olomouce (2011), je i **Petr Kladivo**.

Za zmínku stojí i publikace profesora **Vladimíra Iry** Územná diferenciácia vybavenosti bytov v SR jako jednej z dimenzií kvality života. České a slovesnké regiony na počátku třetího milénia (2003).

Autoři používaní v této práci byli **Gehl, Johnston, Vymětal, Hancock a Myerse** a další autoři uvedení ve zdrojích.

4 KVALITA ŽIVOTA

Je dosti složité vymezit, definovat či vůbec sledovat, kam až pojem „kvalita života“ sahá. Pro tento pojem téměř neexistuje jednotná definice. Jednoznačně ale můžeme říci, že se jedná v posledních letech o velmi diskutovaný pojem. Vymezení se pak liší podle perspektivy pohledu na kvalitu života od jednotlivce až po celou společnost. Čím více se snažíme vymezit, charakterizovat tento pojem, tím méně snadné je jeho pochopení v jedné rovině. Heřmanová chápe pojetí pojmu kvality života jako interdisciplinární. Je to z toho důvodu, že se jím dnes zabývají různé vědní disciplíny. Pro příklad uvádí psychologii, politologii, kulturní antropologii, ekonomii, etiku, teologii, sociologii, sociální ekologii, environmentalistiku, ale i technické vědy a zejména pak medicínu, v níž kvalita života a zdraví patří k hlavním tématům výzkumu. Mezi disciplíny, které se zabývají touto problematikou, lze bezpochyby zařadit i sociální (humánní) geografii (Heřmanová, 2012, s. 10).

Murgaš, opírající se o Pacioneho (2003) tvrdí, že kvalitu života jednotlivce tvoří psychologické, somatické, religiozní, sociální a ekonomicky dobré znaky vyúsťující do subjektivního pocitu spokojenosti nebo štěstí (Murgaš, 2009).

„Zvýraznění a zviditelnění tématu kvality života také v současném období je příznačné pro postmoderní, resp. Postindustriální společnost, která s sebou přináší jak radikální změny ve struktuře zaměstnanosti (přesun zaměstnanosti do terciéru a kvartéru), tak především vyšší životní standard, důraz na duševní práci a kreativitu, relativní nárůst volného času při celkovém zrychlení životního tempa, změnu preferovaných hodnot, celkový nárůst tolerance, individualizace, demokratizace, popularizace ve všech sférách sociálního života a v neposlední řadě i nárůst prostorové a sociální intragenerační i intergenerační mobility.“ (Heřmanová, 2012, s. 9).

4.1 Historické vymezení kvality života

„V rámci vědecké literatury patrně neexistuje shoda týkající se počátků výzkumů kvality života. I proto lze tvrdit, že o kvalitu života měli lidé zájem již od pradávna. Již v řecké a římské mythologii najdeme koncepci kvality života spojovanou se jmény Asclepia, Aesculama aj.“

(Vaňurová a Mühlpachr, 2005, s. 7). Podle Křivohlavého se kvalitou života zabýval i Aristoteles ve své práci *Etika Nikomachova*. V průběhu 20. let se význam pojmu měnil podle chápání jednotlivých autorů. Andrews a Whitney (1976) tvrdí, že počátek výzkumu kvality života sahá do konce 60. let až začátku 70. let. Tehdy se jednalo především o výzkum indikátorů blahobytu, kde kvalita života vyjadřovala míru kongruence objektivních životních podmínek a její subjektivní hodnocení velkými skupinami lidí. Výzkum kvality života v 60. letech uvádí i Potůček (2012). V tomto případě kvalita života představuje alternativu úzce ekonomicky chápané životní úrovně a hospodářské výkonnosti společnosti. Heřmanová ve své knize cituje kanadskou autorku Sharon Wood-Dauphine, která se ke kvalitě života vyjadřuje takto:

„ Pokud jde o vlastní pojem kvality života, uvádí se, že se poprvé objevil už ve 20. letech 20. století, a to v souvislosti s úvahami o ekonomickém rozvoji a o úloze státu při podpoře nižších sociálních vrstev.“ V dalších desetiletí se charakteristika kvality života promítala do věd sociologických, psychologických, filozofických, zdravotnických, ekonomických a dalších. V 70. letech si společnost začíná pomalu uvědomovat, že ekonomický růst patrně nebude tím hlavním faktorem určujícím lepší život. Klíčovým krokem vedoucím k rozvoji kvality života, je rozšíření definice vydané Světovou zdravotnickou organizací (WHO). K definici o zdraví dále přidala sociální a duševní pohodu, což vedlo k debatám o měřitelnosti. Světová zdravotnická organizace v roce 1993 předložila první pracovní definici kvality života, která se týkala kvality života ve vztahu ke zdraví jako vnímání jedinců a jejich životních pozic, v rámci kultury a hodnotových systémů, v nichž jedinci žijí a ve vztahu k jejich cílům, obavám, starostem, standardům a zájmům (Vaňurová, Mühlpachr, 2005).

4.2 Vymezení pojmu kvalita života

Výzkum kvality života se začal rozvíjet na půdě vědních disciplín (sociologie, ekonomie, psychologie, geografie a další) nikoliv však v rámci jedné linie, ale v rámci jednotlivých disciplín a jejich oborů. V důsledku toho se koncepce problematiky kvality života charakterizuje dvěma znaky. V rámci základních přístupů a způsobů měření *terminologickou nejednotností a multidisciplinarností*. Lze definovat i třetí charakteristiku a to *mutlidimenzialitu* (Andráško, 2005). Jak již bylo řečeno, kvalita života je součástí výzkumu mnoha oborů, díky kterým je známo mnoho definic. Níže jsou vybrané některé z nich.

- Velký sociologický slovník (1996) vymezuje kvalitu života ve čtyřech distinktních určeních. Za první: „Kvalita života je posuzována především podle indikátorů životního prostředí, ukazatelů zdraví a nemoci, úrovně bydlení a rekreace, mezilidských vztahů, volného času, soc. i technologických charakteristik práce, možností podílet se na řízení společnosti, podle osobní i kolektivní bezpečnosti, sociálních jistot a občanských svobod.“ Za druhé je definována jako programové politické heslo, které má obracet pozornost široké veřejnosti na nové úkoly společnosti. V 60. letech jej do politiky zavedli američtí prezidenti J. F. Kennedy a L. B. Johnson konkrétně v programech *The Great Society* a *The Beautiful America*. Za třetí je kvalita života jakýmsi sociálním hnutím, které se utváří v rámci různých širších protirasových hnutí, bojů za občanská práva apod. A v poslední definici vymezuje Velký sociologický slovník kvalitu života jako bezobsažný reklamní slogan objevující pro spotřebitele nové oblasti konzumu (zejména spojené s volným časem, dovolenou, cestováním, bydlením, koníčky a vnímáním umění) a orientující konzumenta na oblast prestižní, demonstrativní spotřeby.

- Adámek a Němec definují kvalitu života jako kategorii, se kterou operuje především sociologie, ale nejenom ta. Dá se konstatovat, že kvalita života je synergická kategorie, která do sebe vstřebává další různé disciplíny (sociální psychologie, vybrané ekonomické disciplíny, filosofie, politologie, lékařské vědy a další) a při její analýze je užitečné aplikovat interdisciplinární přístupy. Pod kvalitou života si můžeme představit různé parametry lidského života, způsobu života, životního stylu, životních podmínek jednotlivce, společenských skupin i společnosti jako celku (Adámek, Němec, 2007).

- Podle definice světové zdravotnické organizace je kvalita života považována za individuálně vnímanou životní situaci v kontextu určité kultury a určitého hodnotového systému, ve vztahu k vlastním cílům, očekáváním, hodnotícím kritériím a zájmům. Takto definovaná individuální kvalita života je ovlivňována tělesným zdravím, psychickým stavem, stupněm nezávislosti, sociálními vztahy a ekologickými vlastnostmi životního prostředí (The WHOQOL-Group, 1994).

- Massam věří, že kvalita života je spojena s místem a tvrdí, že „kvalita života může být na jednu stranu nahlížena jako znak nebo příčina atraktivity daného místa, a na druhou stranu může být výsledkem podmínek, které na místě existují a mírou, do které tyto podmínky vychází vstříc tužbám a očekáváním jedinců. Kvalitu života lze pak chápat jako extrémně komplexní a těžko definovatelný pojem a také jako složený, veřejně-soukromý statek, který je jak vstupem a příčinou, tak výstupem a efektem.“ (Massam, 2002, s. 142).

- Ámartya Sen, nositel Nobelovy ceny za ekonomii, vymezuje kvalitu života jako „dostupnost možností, ze kterých si člověk může vybírat při naplňování svého života“

(Gehl, 2000).

- Johnston (1994) chápe kvalitu života jako „ *stav sociální pohody jednotlivce nebo skupiny sledovaný nebo identifikovaný objektivními indikátory*“

- Andráško (2007) vnímá kvalitu života jako kvalitativní ohodnocení, které je v subjektivní rovině vyjádřeno jako pocit štěstí nebo spokojenosti, který je výsledkem vlivu a vzájemné interakce.

- Szalai (1980) : „*Kvalita života se týká míry dokonalosti nebo uspokojivého charakteru života. Spokojenost se životem je určena na jedné straně objektivními faktory a na straně druhé subjektivními faktory*“

4.3 Subjektivní a objektivní dimenze kvality života

Stejně jako s vymezením definice kvality života, se liší i pohledy na subjektivní a objektivní dimenze. Někdo vymezuje kvalitu života na základě toho, jak ji interpretují samotní jedinci. Někdo jiný ji zase vztahuje k velkému specifickému území či populaci. Pokud je řeč o samotných jedincích, hovoříme o subjektivní dimenzi. Můžeme ji charakterizovat jako pocit štěstí, spokojenosti. Objektivní dimenzi vymezujeme například na základě úrovně vzdělání, kvality bydlení, příjmu a dalších ukazatelů.

Vymětal (2003) tvrdí, že je možné vnímat kvalitu života z objektivního a subjektivní hlediska. Pod objektivní kvalitu života řadí materiální zabezpečení, sociální podmínky života, sociální status a fyzické zdraví. Za subjektivní kvalitu života považuje jedincovo vnímání svého postavení ve společnosti v kontextu její kultury a hodnotového systému. Osobní spokojenost jedince je závislá na jeho osobních cílech, očekáváních a zájmech.

Andráško (2005) pohlíží na kvalitu života jako na výsledek vzájemného působení objektivní (veřejné, společenské, environmentální) a subjektivní (individuální, osobní, soukromé) dimenze, resp. vzájemných interakcí mezi vnějšími vlivy a vnitřním prostředím člověka.

Hancock a Massam charakterizují vnější vlivy jako princip tzv. „trojnohé stoličky“, která je tvořena složkami „společnost, ekonomika a prostředí“. Vliv vnitřního prostředí člověka se uskutečňuje prostřednictvím subjektivních vstupů, jako jsou vjemy, pocity, názory, duševní stav, preference a další (Hancock et. al 1999, Massam 2002 in Andráško, 2005).

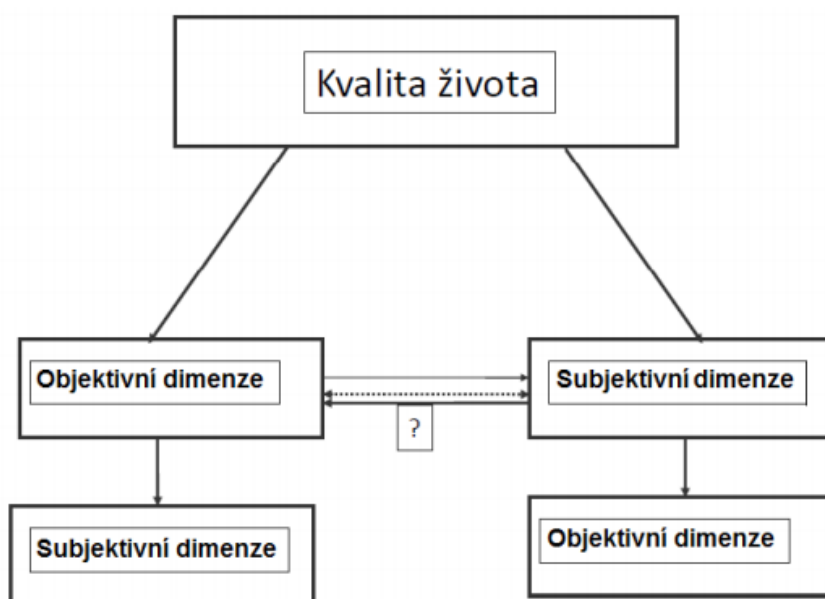
Objektivní a subjektivní vymezení kvality života uvádí i Pacione (2003, s. 22), kdy tvrdí, že kvalitu života lze uchopit objektivně i subjektivně a to na úrovni kolektivu až jedince.

Od 70. let 20. století dochází především díky geografům k zohlednění prostorového aspektu konceptu. Kvalitu života lze zachytit v závislosti na geografickém měřítku na úrovni měst, národů, regionů či mezinárodní úrovni.

Myerse tvrdí, že kvalita života závisí na charakteru oblasti či území, které ovlivňují život jeho obyvatel (doprava, kvalita ovzduší apod.) a na jejich vlastním subjektivním zhodnocením těchto podmínek (Myerse 1987, in Ira, Andráško, 2007).

V současnosti můžeme evidovat čtyři proudy, které se týkají výzkumu kvality života a subjektivní pohody. První proud nám charakterizuje kvalitu života jako výzkum realizovaný paralelně a nezávisle od výzkumu subjektivní pohody. Druhý proud považuje kvalitu života za multidimenzionální konstrukt, který integruje subjektivní pohodu. Třetí proud ztotožňuje kvalitu života se subjektivní pohodou a čtvrtý proud považuje subjektivní pohodu za indikátor kvality života (Džuka, 2004, s. 43).

Stručně tedy můžeme říci, že objektivní dimenze nám charakterizuje vliv prostředí na život člověka, např. sociální, environmentální, ekonomické vlivy a další. Subjektivní dimenzi pak vystihují individuální pocity člověka. Mezi těmito dimenzemi existuje jakási propojenost, což můžeme vidět na obrázku č. 2. Objektivní dimenze nám charakterizuje vliv podmínek prostředí na život člověka. Subjektivní dimenze vykazuje orientaci na subjektivní, individuální postoje člověka, jako jsou percepce, názory, postoje apod. Obrázek značí dualitu, tedy existenci subjektivní a objektivní dimenze kvality života. Neukazuje nám ovšem způsob, do jaké míry se dimenze ovlivňují a jejich hierarchii.

Obr. č. 2: Hierarchie dvou dimenzí a jejich vzájemné interakce
Zdroj: upraveno podle Andráško, 2011

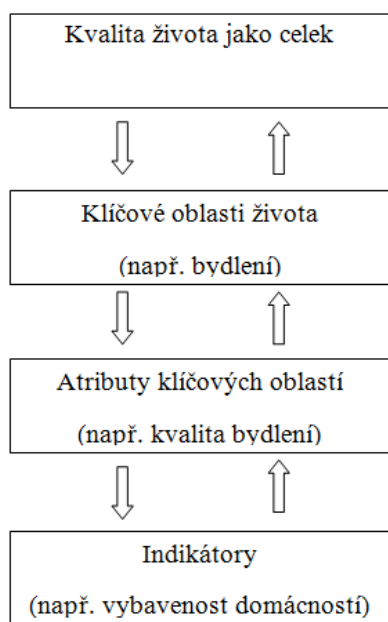
4.4 Základní indikátory kvality života

Koncept kvality života je abstraktní, ovlivněný mnoha faktory. Pro koncept kvality života je klíčový pocit pohody, který pramení z tělesné, sociální a duševní vyrovnanosti každého jedince. Z tohoto pojetí vyplývá, že kvalita života je dána subjektivním vnímáním individuální životní reality (Svobodová, Dušková, Dvořáková 2006).

Ira a kolektiv seskupily 23 indikátorů do šesti hlavních domén. Jedná se o doménu geografickou, vzdálenostní – informační, bezpečnostní, doménu materiálního komfortu a sociálních jistot, doménu vybavenosti bytu a doménu environmentální (Ira et al., 2006 in Murgaš 2007).

Pacione uvádí: „*Geografové museli zavést koncept teritoriálních sociálních indikátorů na identifikaci a analýzu sociálně-prostorových variací kvality života na různých geografických úrovních, od globální po lokální.*“ (Pacione, 2003, s. 20 in Murgaš, 2007).

Stanovení indikátorů či ukazatelů, relevantních z hlediska jejich měření, je jedním ze základních problémů spojujících se s výzkumem kvality života. Řešení tohoto problému vychází z určení klíčových složek lidského života resp. faktorů nejvýrazněji ovlivňujících jeho kvalitu. Z tohoto hlediska se výzkum může orientovat na kvalitu života jako celků nebo zkoumat jen některé z jeho dimenzí (Ira 2003, in Andráško, 2005). Řešení dané problematiky lze znázornit schematicky viz obr. 3.

Obr. č. 3: Hierarchie ukazatelů kvality života

Zdroj: upraveno podle Andráško, 2005

4.5 Měření kvality života

Metody měření kvality života jsou závislé na volbě indikátorů. V současnosti neexistuje univerzální metodologie k jejich vymezení. Problémy se jeví např. v rozměru území, udržitelnosti, ale také dochází i k rozporům mezi individuálním měřením a objektivním měřením. Vhodným způsobem se jeví vymezení si základních faktorů majících vliv na kvalitu života a podle toho si stanovit správný způsob metody měření. Podle Andráška (2005) se k identifikaci indikátorů používají čtyři základní principy:

- samotný výzkumník si na základě vlastního posouzení a rozhodnutí stanoví ukazatele kvality života,
- výběr ukazatelů podle zhodnocení a přehledu relevantní literatury,
- na základě širšího výzkumu (př. dotazníkové šetření) identifikace vhodných ukazatelů,
- kombinace výše uvedených třech přístupů.

Existuje mnoho způsobů měření kvality života, které se liší na základě vědeckých disciplín. Bohužel stejně jako neexistuje jednotné vymezení kvality života, nelze ani naleznout jednotné měření. Jak již bylo nastíněno v kapitole č. 4. 3., můžeme kvalitu života měřit na základě objektivních či subjektivních faktorů. Do objektivního měření řadíme sekundární dostupná data např. z OSN, CIA, ČSÚ, ÚZIS a dalších statistických databází. Příkladem objektivního měření mohou být ukazatele úrovně nezaměstnanosti, průměrné měsíční mzdy nebo HDP, které byly v minulosti ne zcela dobře chápáno jako indikátor kvality života. Řízené rozhovory, interviu, dotazníkové šetření, testy, pozorování a další metody, jsou typické pro subjektivní měření kvality života.

V roce 2005 společnost Mercer Human Resource Consulting (in Jitka Kominácká, 2011) provedla **Mercerův celosvětový výzkum**, ve kterém sledovala hodnocení kvality života. Na měření kvality života použila 39 kritérií zařazených do deseti kategorií:

- politické a sociální prostředí,
- ekonomické prostředí,
- sociokulturní prostředí,
- zdravotnictví,
- školství a vzdělávání,

- veřejné služby a doprava,
- rekreace,
- konzumní zboží,
- bydlení,
- přírodní prostředí.

Mezi další objektivní způsoby měření kvality života řadíme i **Index kvality života**, který je hodnocen na základě devíti kategorií: životní prostředí a klima, ekonomika, náklady na život, bezpečnost, svoboda, zdraví, infrastruktura, volný čas a kultura. Organizace International Living tento žebříček navrhla pro porovnání jednotlivých zemí světa. Česká republika se v roce 2010 umístila na 24. místě (Nováček, 2010).

Jako příklad dalšího objektivního měření kvality života můžeme uvést **HDP** (Hrubý domácí produkt). Jedná se o ekonomický ukazatel, představující celkovou peněžní hodnotu statků a služeb, vytvořenou za určité období (zpravidla jeden rok) na určitém území. Čím vyšší byla hodnota HDP, tím vyšší byla kvalita života. Tento způsob měření kvality života se ukázal jako nevhodný a v 70. letech 20. století přestal být používán (Nováček, 2010).

Nejznámější a nejvíce citovaný model subjektivního měření, je model **Kvality života Centra pro podporu zdraví na Univerzitě Toronto v Kanadě**, který zahrnuje tři základní domény a devět dílčích.

Tab. 1: Model Kvality života Centra pro podporu zdraví na Univerzitě Toronto v Kanadě.

BÝT (BEING) – osobní charakteristiky člověka	
Fyzické bytí	Zdraví, hygiena, výživa, pohyb, odívání, celkový vzhled
Psychologické bytí	Psychologické zdraví, vnímání, cítění, sebeúcta, sebekontrola
Spirituální bytí	Osobní hodnoty, přesvědčení, víra
PATŘIT NĚKAM (BELONGING) - spojení s konkrétním prostředím	
Fyzické napojení	Domov, škola, pracoviště, sousedství, komunita
Sociální napojení	Rodina, přátelé, spolupracovníci, sousedé (užší napojení)
Komunitní napojení	Pracovní příležitosti, odpovídající finanční příjmy, zdravotní a sociální služby, vzdělávací, rekreační možnosti a příležitosti, společenské aktivity (širší napojení)
REALIZOVAT SE (BECOMING) – dosahování osobních cílů; naděje a aspirace	
Praktická realizace	Domácí aktivity, placená práce, školní a zájmové aktivity, péče o zdraví, sociální začleňování
Volnočasové realizace	Relaxační aktivity podporující redukci stresu
Růstová realizace	Aktivity podporující zachování a rozvoj znalostí a dovedností, adaptace na změny

Zdroj: http://sites.utoronto.ca/qol/qol_model.htm

4.6 Kvalita života v rurální vs. urbáním prostoru

Jelikož se tato diplomová práce zaměřuje na porovnání urbánímho a rurálního prostoru, je třeba si definovat a stručně charakterizovat tyto pojmy, abychom v závěru práce mohli říci, který z těchto prostorů je pro kvalitu života více uspokojující.

Velký sociologický slovník (1996) definuje venkov takto: „*Venkov jako obydlený prostor mimo městské lokality tradičně charakterizovaný orientací na zemědělství a menší hustou obyvatelstva, ale i jiným způsobem života, většinou spojeným s přírodou, ale také jinou sociální strukturou ve srovnání s městem. Z hlediska sociologie je venkov charakterizován především specifickým typem komunity s těmito znaky: vyšší míra vzájemné sociální závislosti, menší variabilita profesních možností, menší sociální diferenciacce, silnější vazba na tradice a silnější determinace přírodním prostředím.*“

Rurální (venkovský) prostor se vyvíjel v několika periodách. První zmínky pochází ze středověku, kdy se pod tímto pojmem řadilo vše, co bylo za branami města. Obyvatelstvo venkova bylo mnohem početnější než obyvatelstvo uvnitř hradeb. Zlomovým bodem se stala průmyslová revoluce a s ní nastupující urbanizace neboli stěhování venkovského obyvatelstva do měst. V předválečném období žil stále větší podíl obyvatelstva na venkově. Během 2. světové války docházelo k výraznému zásahu do venkovské krajiny, kdy došlo k odsunu Čechů ze sudetských oblastí. Po válce došlo k odsunu Němců a opětovnému dosídlení Sudet českým obyvatelstvem. Obrovským a posledním velkým zásahem do venkovského prostoru nejen v rámci kvality života obyvatel, byla kolektivizace zemědělství. V postindustriální době nastupuje proces suburbanizace, kdy dochází k migraci z měst opět na venkov.

Studiem rurálního prostoru se zabývá rurální geografie. Rurální geografie studuje aspekty lidských aktivit a prostorové organizace ve venkovských (málo urbanizovaných) oblastech. Zemědělství je chápáno jako jedna z mnoha lidských aktivit v celém venkovském prostoru (Pacione, 1984). Výzkumu rurálního prostoru je v poslední době věnována velká pozornost anebo je studován z nejrůznějších hledisek (ekonomického, sociálního, demografického, kulturního, z pohledu krajiny atd.) Blažek ve své knize zmiňuje fakt, že původní zemědělská funkce urbánímho prostoru v zázemí urbíí prochází v průběhu transformačního období významnými strukturálními změnami. K nejvíce intenzivnějším změnám dochází na kontaktu urbáním a rurální krajiny, čímž vzniká příměstská krajina, která funkčně působí jako přechodová zóna mezi městem a venkovem (Blažek, 1998). Po roce 1989 začíná růst počtu obyvatel na venkově stagnovat. Dochází ke zvýšené koncentraci

kvalifikované práce a lidského kapitálu do ekonomicky úspěšných metropolitních oblastí (Macešková, Ouředníček, Temelová, 2009).

„Venkovské obce zejména menší velikosti jsou závislé na regionálních centrech nejen ve vztahu k pracovním příležitostem, ale i k dalším službám a institucím postupně se koncentrujících do větších obcí. Část obyvatelstva, která je mobilní (například díky možnosti využívat automobil), může své každodenní strategie založit na denní nebo občasné dojížděce do větších center. Méně mobilní skupiny obyvatelstva, jako starší lidé, nemocní a hendikepovaní, teenageři nebo lidé s významnými časovými bariérami, jsou závislí především na veřejné dopravě nebo pomoci skupiny přátel. Snižující se dostupnost služeb, ale i (kvalifikované) práce a nabídky sportovních a kulturních aktivit vede k významnému zvýšení dojížděky, které může být předstupem pro realizaci nedenních forem prostorové mobility a může vést k vystěhování z území do lokalit s vyšší nabídkou těchto aktivit – to znamená měst.“ (Zelinský 1971, Čermák 1989 in Ouředníček, Špačková, Feřtová, 2011)

Jako urbánní prostor vymezujeme město, pro které je typická vysoká hustota a koncentrace obyvatelstva, specifická demografická, sociální a profesní skladba obyvatelstva, relativní velikost sídla, vysoká koncentrace a kompaktnost zástavby. Nachází se zde větší množství správních, řídicích a obslužných funkcí, jejichž význam přesahuje hranice vlastního města. Typickým znakem je vysoká vnitřní různorodost (Sýkora, 1993).

Po stránce geografické lze definovat urbánní prostor, též město, třemi základními způsoby. První je vymezení administrativní, kde je město určeno administrativními hranicemi obce nebo jiného celku. Příkladem takového vymezení můžou být katastrální území, volební okrsky nebo sčítací okresy. Pokud je město vymezeno kompaktní zastavěnou plochou, hovoříme o vymezení morfologickém. Funkční vymezení města se vymezuje na základě nějaké integrity vztahů, například dojížděkou do zaměstnání a škol. Tímto způsobem se většinou vymezují aglomerace nebo metropolitní regiony (Halás, Kladivo, Roubínek, 2012).

První města začala vznikat už ve starověku, typickým znakem byl dominantní palác vládců, chrámy a paláce dvořanů, diferenciace čtvrtí, vysoký počet obyvatel (Řím 1 mil. obyvatel, Babylon 500 tisíc). Zlatá éra zakládání měst na našem území proběhla během 12. - 15. století. Rozlišovaly se města podle původu a půdorysu. Středověké město mělo tyto základní rysy: centrální náměstí, kolem náměstí se nacházeli řemeslníci, město bylo obeháno hradbami, u větších měst leželo za hradbami předměstí, města byla jasně oddělená od venkova. Tento sídelní systém se až do průmyslové revoluce příliš neměnil.

Rozlišujeme tři vývojová stádia měst. Pro předindustriální fázi jsou typické spíše sídla menší velikosti, největší města měla do 100 000 obyvatel. Využívaly se koňské povozy a pěší

doprava. Města měla kompaktní formu bez diferenciací funkcí. Industriální fáze je typická rozvojem průmyslu a výroby. V této době se už nachází vícestupňová hierarchie sídel a dochází k dělbě funkcí uvnitř města. Postindustriální fáze se vyznačuje suburbanizací. Zvětšuje se plocha měst, komerční aktivity se nachází podél dopravních tahů mimo centrum města. Vznikají složité městské systémy, které mají až někdy nekontrolovatelný vývoj (Halás, 2013).

Pokud bychom chtěli porovnat kvalitu života v obou prostorech bez jakéhokoliv šetření, bylo by nutné si rozdělit srovnání do několika kategorií. Pro příklad můžeme uvést přírodní prostředí. Předpokládá se, že kvalitnější a čistější prostředí bude spíše na venkově než ve městě, ve kterém se na znečištění ovzduší a prostředí podílí více faktorů. Co se týče zdravotnictví, tak je zcela jasné, že zdravotní středisko se bude nacházet ve městě, tudíž obyvatelé rurálního prostoru za zdravotním ošetřením dojíždí, což může snižovat jejich pohled na kvalitu života. Otázka kvality bydlení je dosti diskutabilní, protože zde záleží pouze na prioritách občanů. Obyvatelé venkova budou hodnotit kvalitu bydlení převážně pozitivně, díky možnosti vlastnit hospodářství než obyvatelé urbánního prostoru, kteří ve většině případů tuto možnost nemají. V takovém srovnání bychom mohli pokračovat dále, ale tohle bude cílem této diplomové práce, kde se nebude jednat jen o předpoklady, ale jasná fakta.

ANALYTICKÁ ČÁST

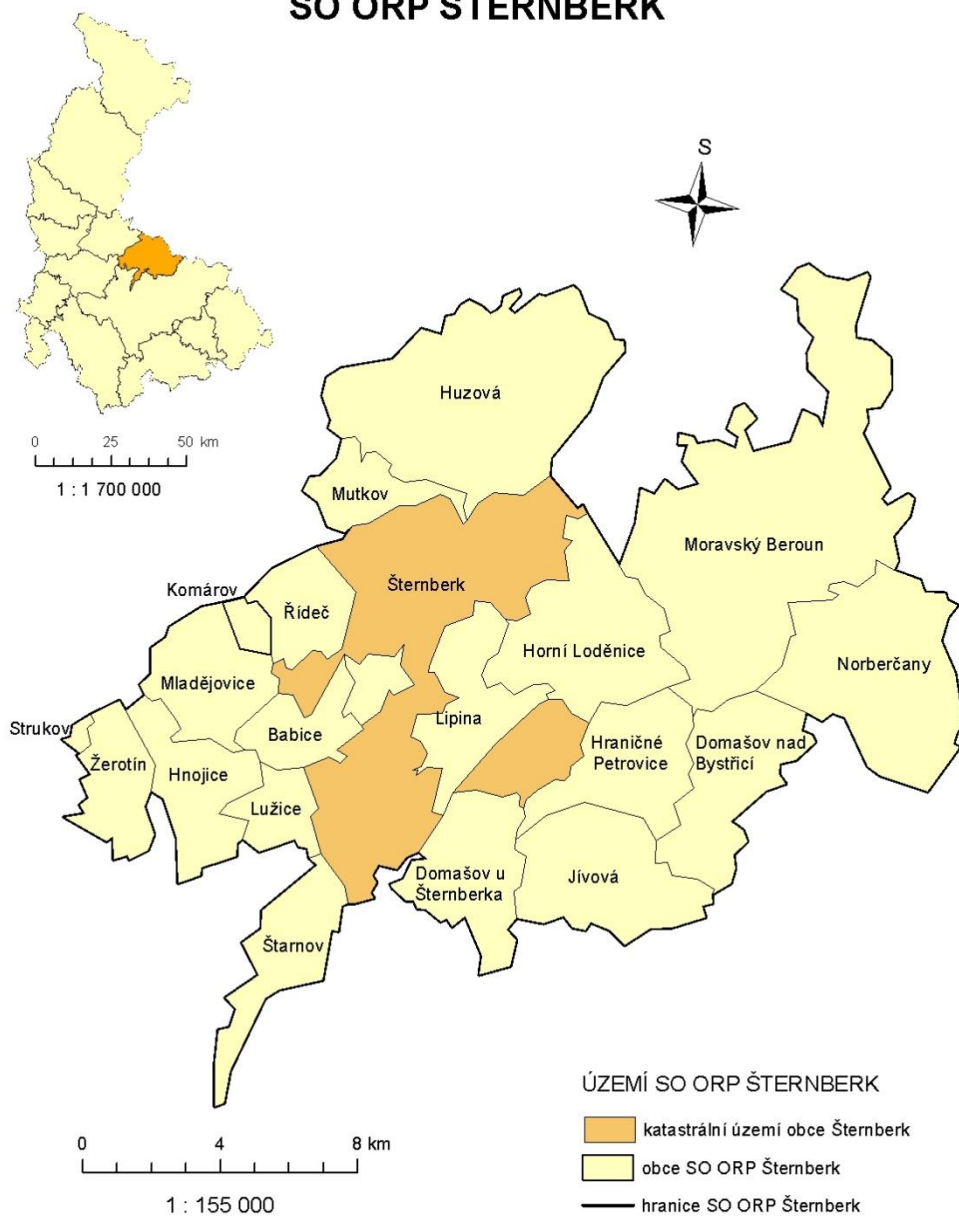
5 VYMEZENÍ ZÁJMOVÉHO ÚZEMÍ ORP ŠTERNBERK

Území SO ORP Šternberk je předmětem zájmu, jak již vyplývá ze zadání této diplomové práce. Správní obvod obce s rozšířenou působností Šternberk leží v severovýchodní části České republiky. Na severu sousedí s SO ORP Rýmařov, na severozápadě s SO ORP Uničov, na západě s SO ORP Litovel a na jihu s územím krajského města Olomouc. SO ORP Šternberk leží úpatí Nízkého Jeseníku v nadmořské výšce 268 m a spadá do předělu Hané. Od krajského města Olomouce je město Šternberk vzdáleno necelých 16 km. Šternberk spadá do mikroregionu Šternbersko a centrum správního obvodu je druhé největší v rámci Olomouckého kraje. Relativní blízkost dalších větších měst, jako je Olomouc, Uničov, Litovel, udává důležitý předpoklad pro dobrou spolupráci těchto měst, především pro rozvoj a zlepšení kvality života celého regionu.

5.1 Administrativní členění

Na území Olomouckého kraje se nachází celkem 13 obvodů obcí s rozšířenou působností. Jedná se o tyto SO OPR: Hranice na Moravě, Konice, Jeseník, Lipník nad Bečvou, Litovel, Mohelnice, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šternberk, Šumperk, Uničov, Zábřeh na Moravě. Obvod obce s rozšířenou působností Šternberk vznikl 1. 1. 2003 a tvoří ho celkem 21 obcí, které zaujímají rozlohu 306 667 km² s počtem obyvatel 23 288 (SLDB 2011). Pod SO ORP Šternberk spadají tyto obce: Babice, Domašov nad Bystřicí, Domašov u Šternberka, Hlásnice, Hnojice, Horní Loděnice, Hraničné Petrovice, Huzová, Jívová, Komárov, Lipina, Lužice, Mladějovice, Moravský Beroun, Mutkov, Norberčany, Řídeč, Strukov, Štarnov, Šternberk, Žerotín. Město Šternberk se dále dělí na čtyři místní části: Dalov, Krákořice, Tešíko a Chabičov. Je nutné dodat, že Moravský Beroun, Norberčany a Huzová se staly součástí SO ORP Šternberk až v roce 2005, do té doby spadaly pod okres Bruntál. Do mikroregionu Šternberka vstoupily všechny obce mimo, Domašov nad Bystřicí, Horní Loděnici, Hraničné Petrovice, Jívovou, Moravský Beroun a Norberčany, které se staly členem mikroregionu Moravskoberounsko. Cílem mikroregionů je získávání informací a vzájemná spolupráce za účelem dalšího rozvoje. Jedná se o propojování vazeb mezi kulturními a společenskými organizacemi a podnikatelskými subjekty.

ADMINISTRATIVNÍ ČLENĚNÍ SO ORP ŠTERNBERK

Obr. č. 4: Administrativní členění ORP Šternberk

Zdroj: vlastní zpracování

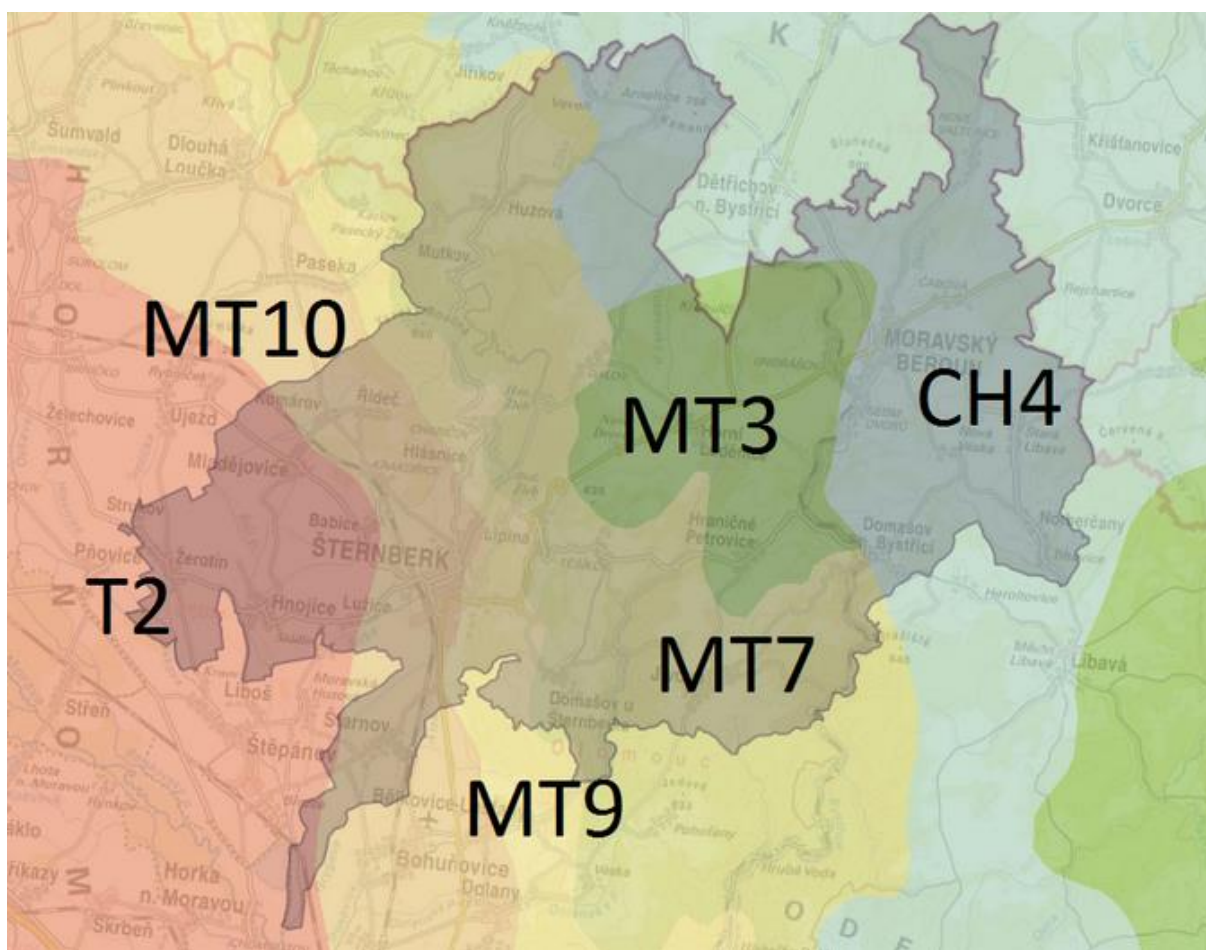
5.2 Stručná fyzicko-geografická charakteristika

V rámci geologie je celé území ORP Šternberka tvořeno komplexem vyvřelých, usazených a metamorfovaných hornin starohorního až čtvrtohorního stáří s výjimkou sedimentů druhohor. Z prvohor můžeme zmínit krystalické vápence, droby, prachovce, jílovité břidlice. V třetihorách pak zvláště flyšové sedimenty, kde se střídají vápnité a nevápnité jílovce, prachovce a pískovce. Největší zastoupení mají čtvrtohory, které se vyznačují fluvialními a deluvialními sedimenty: písčité štěrky, štěrky, písčité jíly, jíly, povodňové hlíny, štěrky říčních teras, svahové sedimenty, které jsou písčito-jílové až hlinito-kamenité (Jiří Šafář, 2003, s. 18).

Sledovanou oblast ORP Šternberk pokrývají dvě velké geomorfologické jednotky. Zasahuje zde provincie Česká Vysočina a provincie Západní Karpaty. Českou Vysočinu tvoří zejména vrchoviny a hornatiny, jež v rámci sledovaného území zastupuje krkonošsko-jesenická soustava. Hornomoravský úval, typický náplavovými kužely a plochým reliéfem nám charakterizuje oblast v rámci Západních Karpat (Demek, 1965, s. 221).

ORP Šternberk náleží do povodí Moravy, které patří do úmoří Černého. V zájmovém území se nenachází nikterak významné velké vodní toky. Mezi ty významné patří Sitka, Bystřice a Trusický potok. Sitka je levostranným přítokem Oskavy a protéká celým správním obvodem od severu k jihu. Pramení pod Stránským vrchem, který se nachází nedaleko obce Huzová. Podél toku Sitky, konkrétněji v městské části Dolní Žleb se nachází přírodní koupaliště a autokempink.

Podle Quittovy mapy Klimatické oblasti ČSR náleží území ORP Šternberk do mnoha klimatických oblastí. Největší plochu zaujímá Hornomoravský úval typický teplými oblastmi T2, do kterých spadají tyto obce: Babice, Hnojice, Komárov, Lužice, Mladějovice, Řídeč, Strukov, Šternberk a Žerotín. Ve sledovaném území se nachází i mírně teplé oblasti MT3, MT 7, MT 9, MT 10. Tyto oblasti se vyznačují dlouhým létem, mírným a mírně suchým krátkým přechodným obdobím s mírným jarem a mírně teplým podzimem, normálně dlouhou mírně teplou až mírně suchou zimou, s krátkým trváním sněhové pokrývky. Do těchto mírně teplých oblastí řadíme obce: Domašov u Šternberka, Hlásnice, Horní Loděnice, Hraničné Petrovice Jívová, Lipina, Mutkov, Štarnov a Šternberk. Poslední klimatickou oblastí charakterizující ORP Šternberk je chladná oblast CH4, do které náleží obec Domašov nad Bystřicí, Huzová, Moravský Beroun a Norberčany.

Obr. č. 5: Klimatické oblasti SO ORP Šternberk dle Quitta, 1971

Zdroj: Elektronický digitální povodňový portál

6 SOCIOEKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA OBYVATELSTVA SO ORP ŠTERNBERK

6.1 Vývoj počtu obyvatel v SO ORP Šternberk

Vývoj počtu obyvatel byl zkoumán v SO ORP Šternberk od roku 1869 do 2011 v porovnání s vývojem počtu obyvatel ve stejných letech za Olomoucký kraj a Českou republiku. Vývoj za SO ORP Šternberk se od zbývajících dvou zmíněných hodně liší. Ve sledovaném období (1869–2011) je pro správní obvod včetně města Šternberka typické střídavé snižování a zvyšování počtu obyvatelstva. Nejvyššího počtu obyvatel dosáhl sledovaný obvod v roce 1900, kdy na tomto území žilo 36 397 obyvatel. Pokles obyvatel začal už před válkou, ale k rapidnímu poklesu došlo během 1. a 2. světové války. V letech 1900–1921 (předválečná vystěhovalecká vlna a 1914–1918 po dobu trvání 1. světové války) poklesl počet obyvatel o 9,0 %. Výrazně vyšší pokles je zaznamenán po 2. světové válce, kdy byl mezi sčítáními z let 1930 a 1950 zaznamenán pokles o dalších 36,1 %. V roce 1950 žilo na území obvodu ORP Šternberka pouze 20 785 obyvatel.

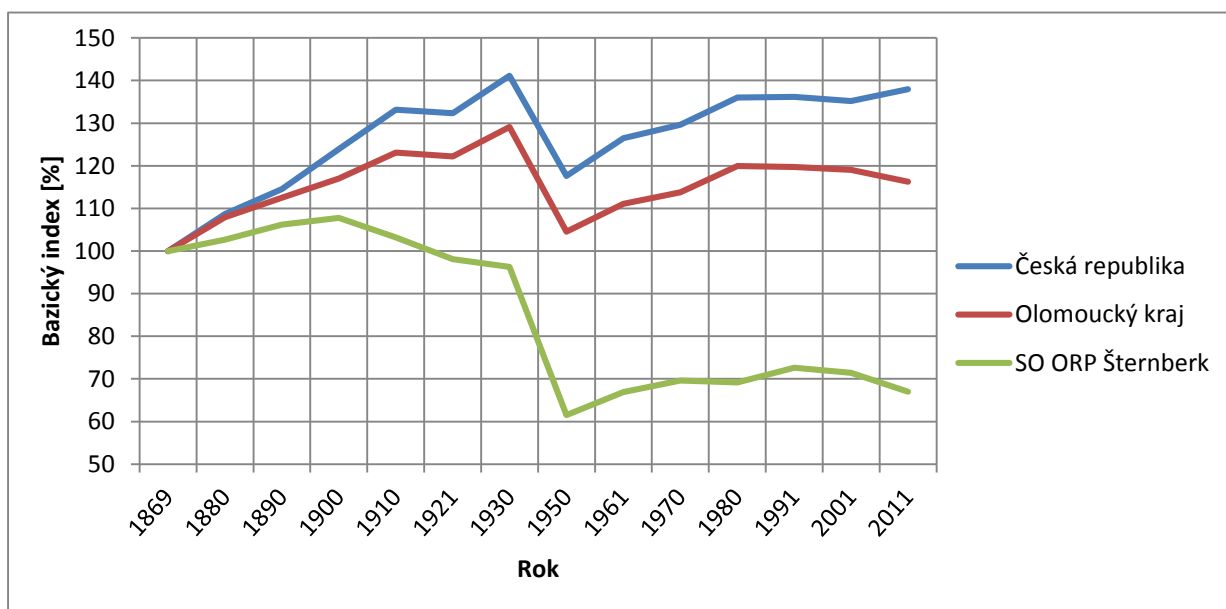
Tab. 2: Vývoj počtu obyvatel v SO ORP Šternberk, Olomouckém kraji a v České republice v letech 1869–2011

Rok	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011
poč.obyv. SO ORP Št.	33 774	34 684	35 863	36 397	34 831	33 116	32 525	20 785	22 588	23 500	23 378	24 512	24 119	23 288
poč. obyv. Ol. kraj	540 670	583 621	608 458	632 806	665 500	660 848	698 075	565 223	600 425	615 370	648 403	647 341	643 817	628 427
poč. obyv. ČR (tis.)	7 565	8 223	8 666	9 374	1 007	1 000	1 067	8 896	9 571	9 807	1 029	1 030	1 023	1 043
Bi (%) SO ORP Št.	100,0	102,7	106,2	107,8	103,2	98,1	96,3	61,5	66,9	69,6	69,2	72,6	71,4	67,0
Ři (%) SO ORP Št.	100,0	102,7	103,4	101,5	95,7	95,1	98,2	63,9	108,7	104,0	99,5	104,9	98,4	97,0
Bi (%) Ol. kraj	100,0	107,9	112,5	117,0	123,1	122,2	129,1	104,5	111,1	113,8	119,9	119,7	119,1	116,2
Ři (%) Ol. kraj	100,0	107,9	104,3	104,0	105,2	99,3	105,6	81,0	106,2	102,5	105,4	99,8	99,5	97,6
Bi (%) Čr	100,0	108,7	114,6	123,9	133,2	132,3	141,1	117,6	126,5	129,6	136,0	136,2	135,2	138,0
Ři (%) Čr	100,0	108,7	105,4	108,2	107,5	99,3	106,6	83,3	107,6	102,5	104,9	100,1	99,3	102,0

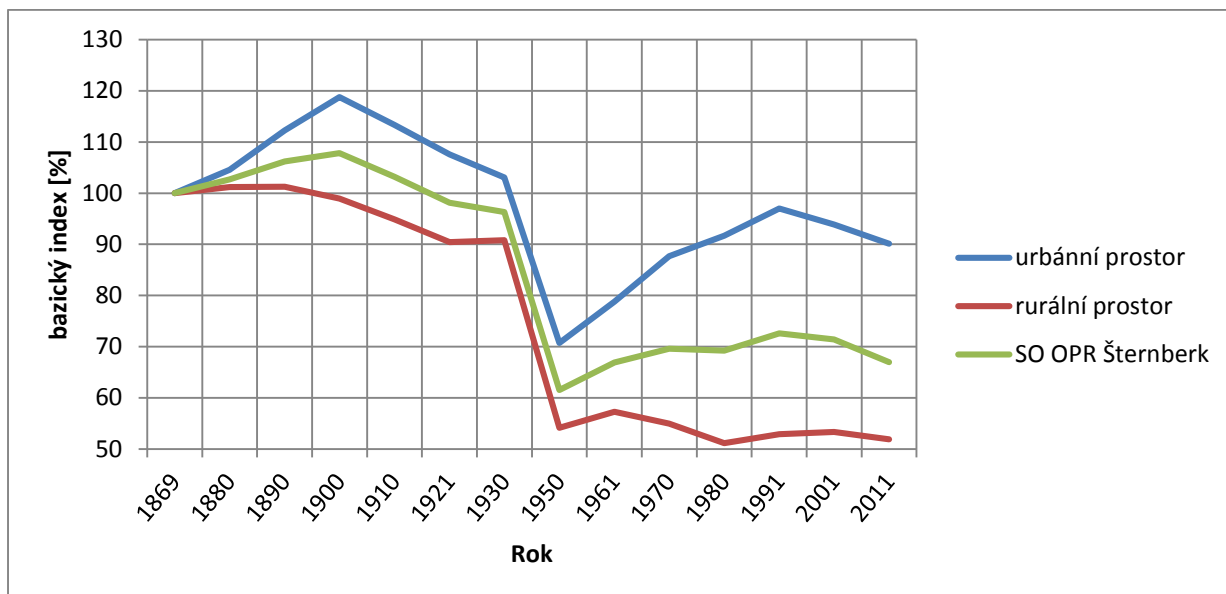
Zdroj: Historický lexikon obcí ČR, SLDB 2001, 2011, vlastní výpočty
Pozn.: Bi = bazický index, Ři = řetězový index

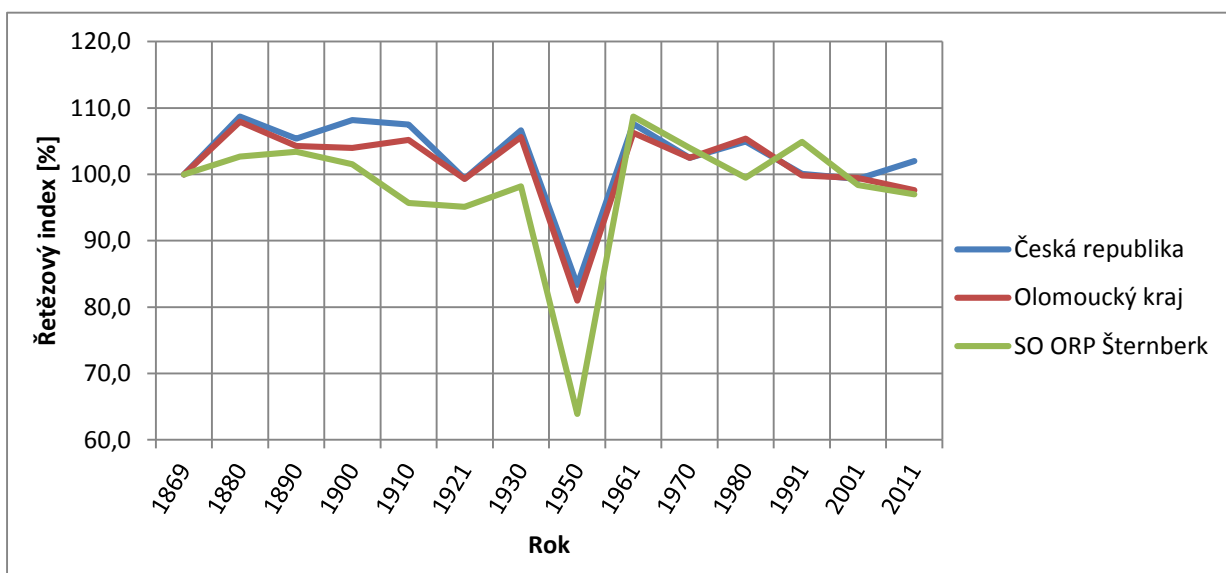
Velké změny v poklesu bazických indexů můžeme sledovat i za Olomoucký kraj a Českou republiku, jedná se o pokles v průměru 25 %. Rozdíl více jak 10 procentních bodů ve srovnání s SO ORP Šternberk si vysvětlujeme proběhlou 2. sv. války i odsunem obyvatelstva z oblasti Sudet a také úpadkem textilního průmyslu. Po roce 1950 dochází ve správním obvodu Šternberka k opětovnému nárůstu obyvatelstva, který je zapříčiněn především otevřením Chronotechny (více viz kapitola historie průmyslu). Růst počtu obyvatel můžeme sledovat až do roku 1991. Od této doby až do současnosti má však vývoj počtu obyvatel v SO ORP Šternberk klesající tendenci. Pokles započal zánikem podniku Chronotechny a transformací průmyslu. Momentální klesající trend počtu obyvatel je příkládán nedostatku pracovních příležitostí na tomto území. V závislosti na zadání diplomové práce je zpracován bazický a řetězový index pro rurální a urbánní prostor se srovnáním SO ORP Šternberk, jak můžeme vidět níže na obr. číslo 6, 7, 8 a 9.

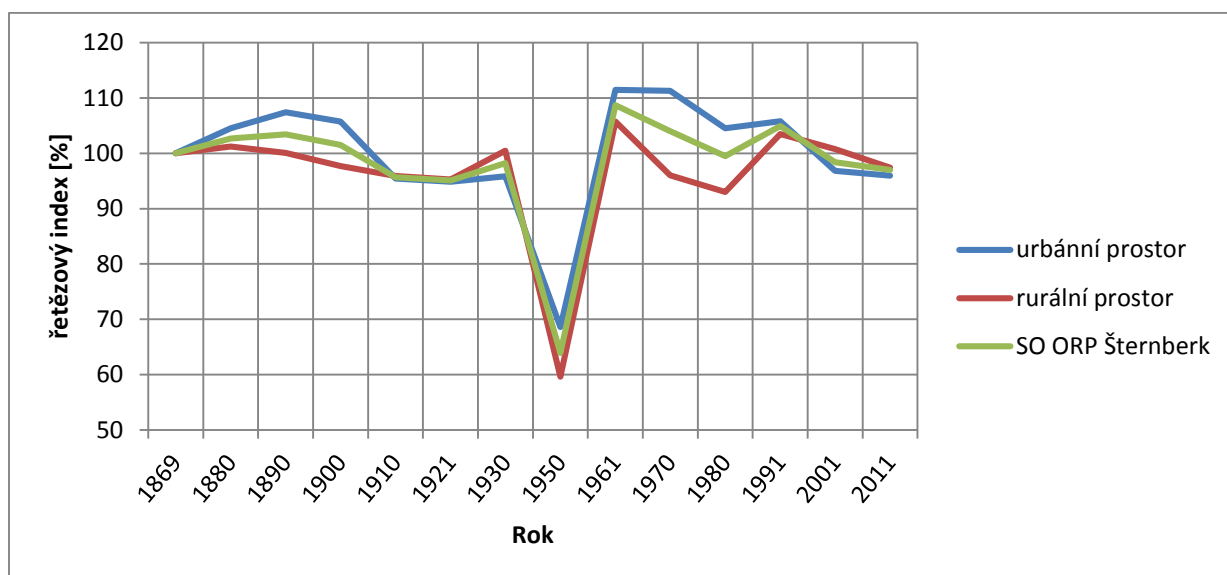
Obr. č. 6: Vývoj počtu obyvatel v letech 1869–2011 s použitím bazického indexu
 Zdroj: ČSÚ (SLDB 2001,2011), Historický lexikon obcí ČR, vlastní zpracování

Obr. č. 7: Vývoj počtu obyvatel v letech 1869–2011 v SO ORP Šternberk s použitím bazického indexu
 Zdroj: ČSÚ (SLDB 2001,2011), Historický lexikon obcí ČR, vlastní zpracování

Obr. č. 8: Vývoj počtu obyvatel v letech 1869–2011 s použitím řetězového indexu
 Zdroj: ČSÚ (SLDB 2001,2011), Historický lexikon obcí ČR, vlastní zpracování

Obr. č. 9: Vývoj počtu obyvatel v letech 1869–2011 v SO ORP Šternberk s použitím řetězového indexu
 Zdroj: ČSÚ (SLDB 2001,2011), *Historický lexikon obcí ČR, vlastní zpracování*

6.2 Pohyb obyvatelstva v SO ORP Šternberk

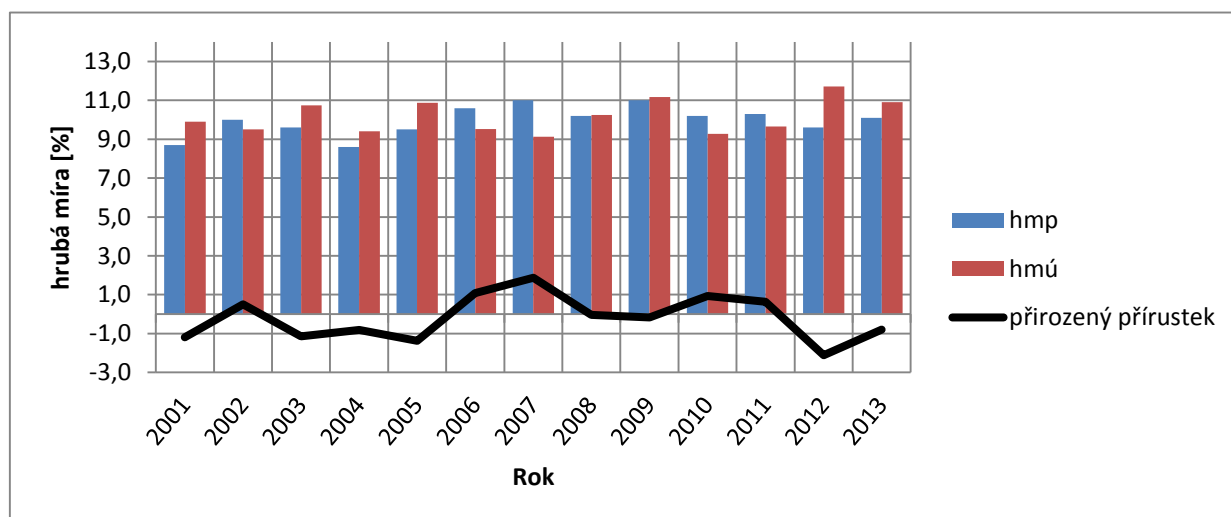
Pohyb obyvatelstva byl sledován v letech 2001–2013. Pro sledování pohybu obyvatelstva byly použity tyto ukazatele: živě narození, hrubá míra porodnosti, zemřelí, hrubá míra úmrtnosti, přirozený přírůstek, migrační saldo, celkový přírůstek. Ve sledovaném období můžeme pozorovat (obr. č. 10) střídání záporných a kladných hodnot přirozeného přírůstku, kdy záporné hodnoty výrazně převažují nad kladnými. K největšímu poklesu obyvatelstva v SO ORP Šternberk došlo v roce 2005, kdy se počet snížil o 117 obyvatel. Tento stav není zapříčiněn vyšší hrubou mírou úmrtnosti nad porodností, nýbrž vysokým migračním saldem. To samé platí i pro rok 2003, kde se hodnoty velice podobají hodnotám z roku 2005.

Tab. 3: Pohyb obyvatelstva v SO ORP Šternberk v letech 2001–2013

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet obyvatel	24 085	24 024	23 914	23 920	23 803	23 834	23 896	23 921	23 889	23 827	23 708	23 657	23 576
Živě narození	209	241	229	205	225	253	264	243	266	244	245	228	239
Zemřelí celkem	239	229	257	225	259	227	218	245	267	221	229	277	257
hmp	8,7	10,0	9,6	8,6	9,5	10,6	11,0	10,2	11,0	10,2	10,3	9,6	10,1
hmú	9,9	9,5	10,7	9,4	10,9	9,5	9,1	10,2	11,2	9,3	9,7	11,7	10,9
přirozený přírůstek	-30	12	-28	-20	-34	26	46	-2	-1	23	16	-49	-18
migrační saldo	-48	-73	-82	26	-83	5	16	27	-31	-85	-26	-2	-63
celkový přírůstek	-78	-61	-110	6	-117	31	62	25	-32	-62	-10	-51	-81

Zdroj: ČSÚ (SLDB 2001,2011)

Pozn.: hmp = hrubá míra porodnosti, hmú = hrubá míra úmrtnosti

Obr. č. 10: Pohyb obyvatelstva v SO ORP Šternberk v letech 2001–2013

Zdroj: ČSÚ (SLDB 2001,2011), vlastní zpracování

Jelikož cílem naší diplomové práce je porovnání rurálního a urbánního prostoru, je nutné porovnat i pohyb obyvatelstva zvlášť za město Šternberk (urbánní prostor), zvlášť za obce správního obvodu Šternberk (rurální prostor). Jak můžeme vidět níže na obr. 11, jsou zde značné rozdíly ve vývoji přirozeného přírůstku. Nejvyšších hodnot dosahuje přirozený přírůstek v rurální prostoru v letech 2002, 2007 a 2011. Naopak přirozený přírůstek za urbánní prostor mimo čtyři roky je stále v minusových hodnotách. Nejnižší hodnoty dosáhl v roce 2012, kdy hodnota přirozeného přírůstku klesla o -2,8 ‰. Druhou nejnižší hodnotu zaznamenáváme i za rurální prostor v roce 2003, kdy hodnota přirozeného přírůstku byla -2,4 ‰. Celkově příznivější hodnoty přirozeného přírůstku v rurálním prostoru jsou zřejmě důsledkem suburbanizačních procesů.

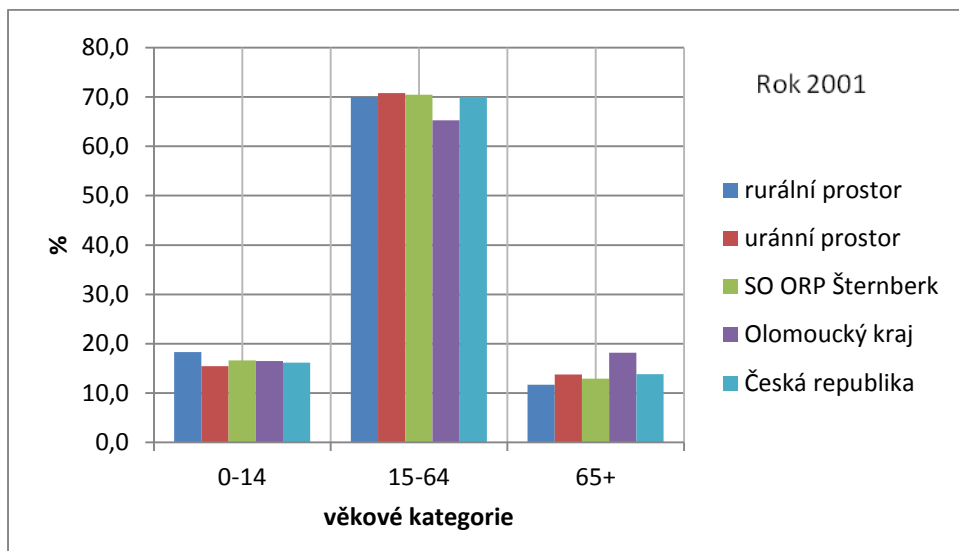
Obr. č. 11: Pohyb obyvatelstva v SO ORP Šternberk v letech 2001–2013

Zdroj: ČSÚ (SLDB 2001,2011), vlastní zpracování

6.3 Struktura obyvatelstva v SO ORP Šternberk

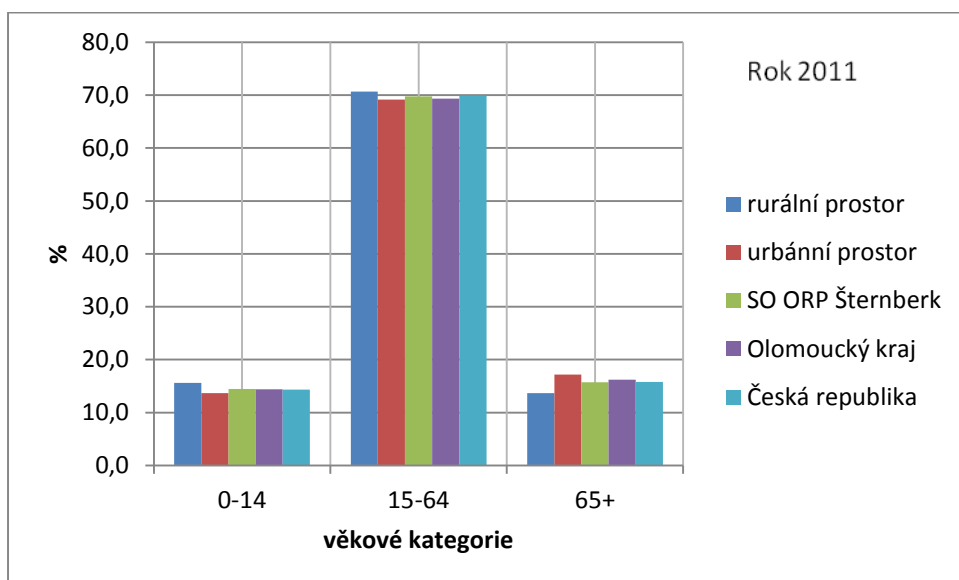
6.3.1 Obyvatelstvo podle věku

Věkovou strukturu obyvatelstva jsme sledovali ze SLDB za rok 2001 a 2011, abychom mohli porovnat změny v rurálním a urbánním prostoru. K nim jsme přiřadili i údaje za celé SO ORP Šternberk, Olomoucký kraj a Českou republiku pro doplnění porovnání. V roce 2001 v zastoupení věkové kategorii 0–14 let na obr. č. 12 má převládající znaky rurální prostor. Značné výkyvy můžeme sledovat u Olomouckého kraje ve věkové kategorii 15–64 let a 65+. Pokud budeme hodnotit správní obvod města Šternberka, můžeme říci, že od roku 2001–2011 dochází k mírnému stárnutí populace. Hodnoty za všechny věkové kategorie pro rok 2011 na obr. č. 13 jsou si velmi podobné, větší změny zaznamenáváme ve věkové kategorii 65+, kdy se hodnota zvýšila v průměru o 3,2%.

Obr. č. 12: Věková struktura obyvatelstva v roce 2001

Zdroj: SLDB 2001, vlastní zpracování

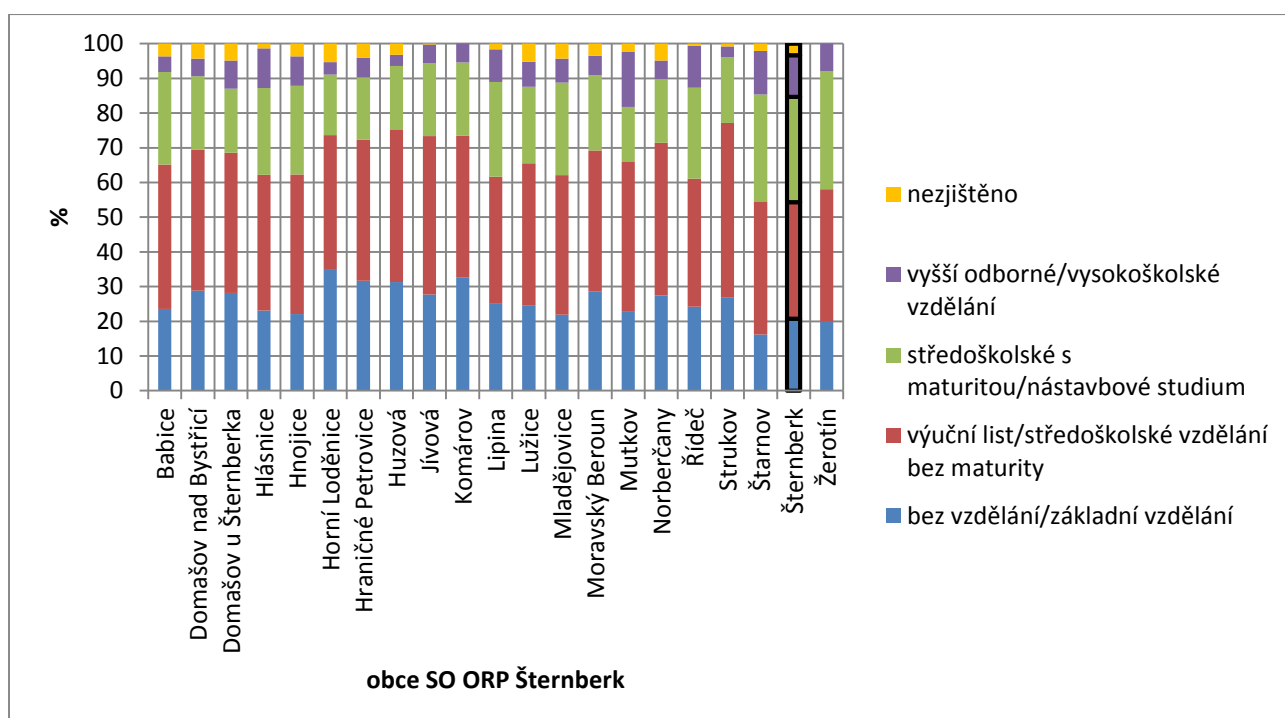
Obr. č. 13: Věková struktura obyvatelstva v roce 2011

Zdroj: SLDB 2011, vlastní zpracování

6.3.2 Obyvatelstvo podle vzdělání

Ve všech obcích SO ORP Šternberk tvoří nejvyšší podíl obyvatelstva kategorie se středoškolským vzděláním bez maturity včetně vyučení. Dosahuje rozpětí od 33,6 % do 50,4 %. Nejmenšího podílu dosáhl Šternberk a naopak nejvyššího Strukov, tyto výsledky jsou odrazem počtu obyvatel v obou obcích. Na obr. č. 14 je záměrně v grafu vyznačeno město

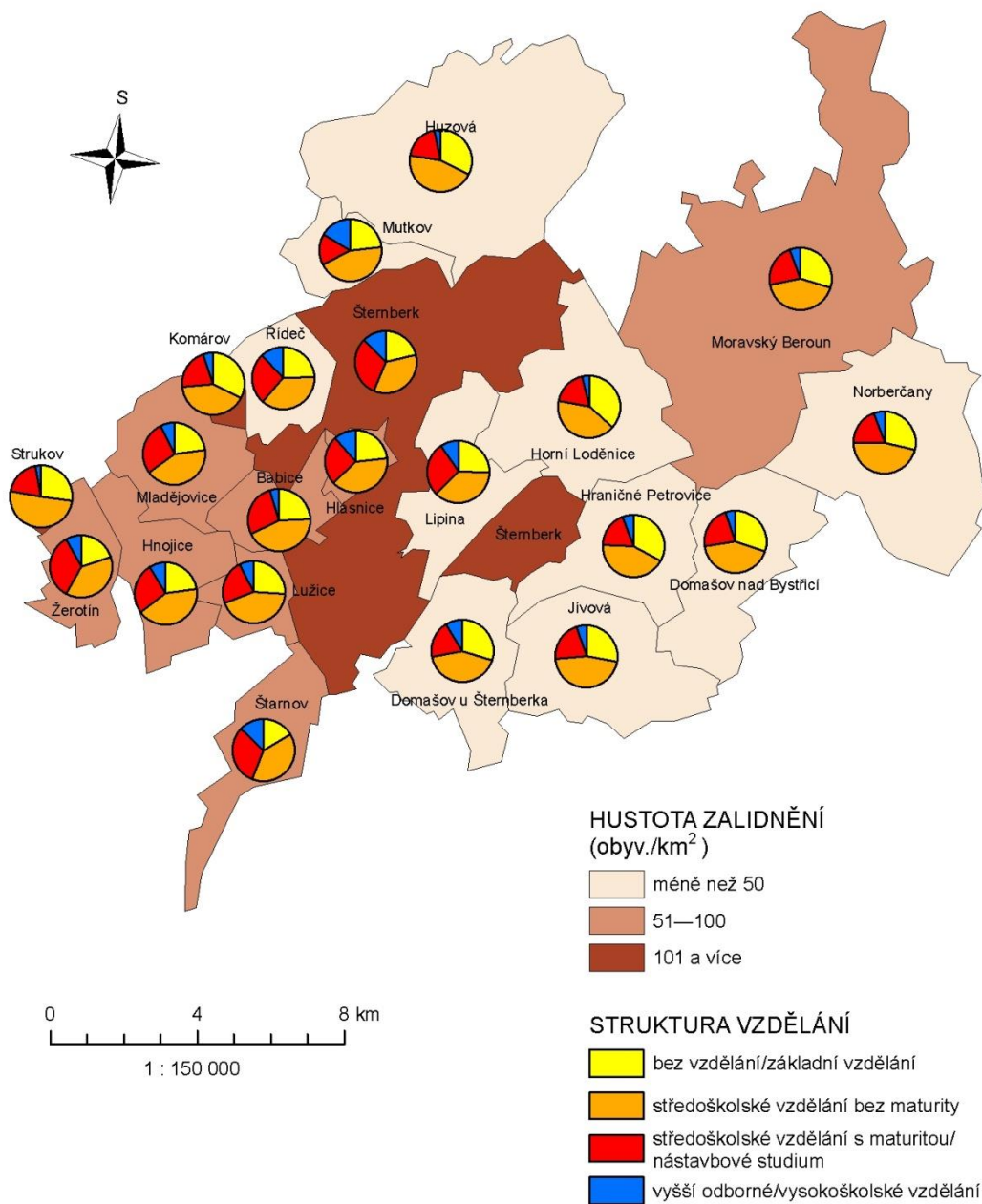
Šternberk, a to pro lepší porovnání s venkovským prostorem. Druhé nejvyšší zastoupení měla kategorie základního vzdělání včetně bez vzdělání. Nejmenšího podílu dosáhlo vyšší odborné a vysokoškolské vzdělání. Hodnoty se pohybovaly od 3,1 do 15,9 %. Nejvyššího podílu dosáhla obec Mutkov, ale opět je to způsobeno nízkým počtem obyvatelstva v této obci. Základní školy do 1. stupně se nachází pouze v některých obcích. Základní školy 1. a zároveň 2. stupně má pouze město Šternberk, stejně jako má střední školy bez maturity a s maturitou. Na celém území SO ORP Šternberk nemá zastoupení vyšší odborné ani vysokoškolské vzdělání.

Obr. č. 14: Vzdělanostní struktura v SO ORP Šternberk v roce 2011
 Zdroj: SLDB 2011, vlastní zpracování

STRUKTURA VZDĚLANOSTI V SO ORP ŠTERNBERK

v roce 2011

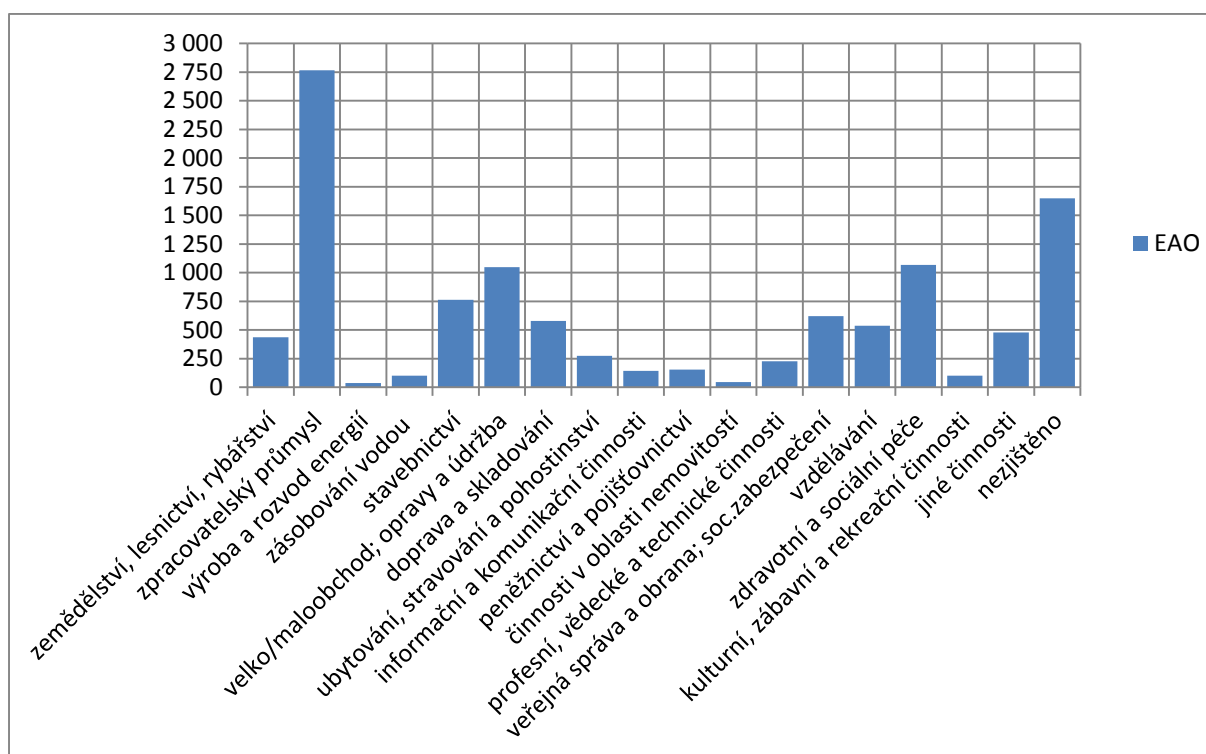
Obr. č. 15: Struktura vzdělanosti v SO ORP Šternberk v roce 2011

Zdroj: SLDB 2011, vlastní zpracování

6.3.3 Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity

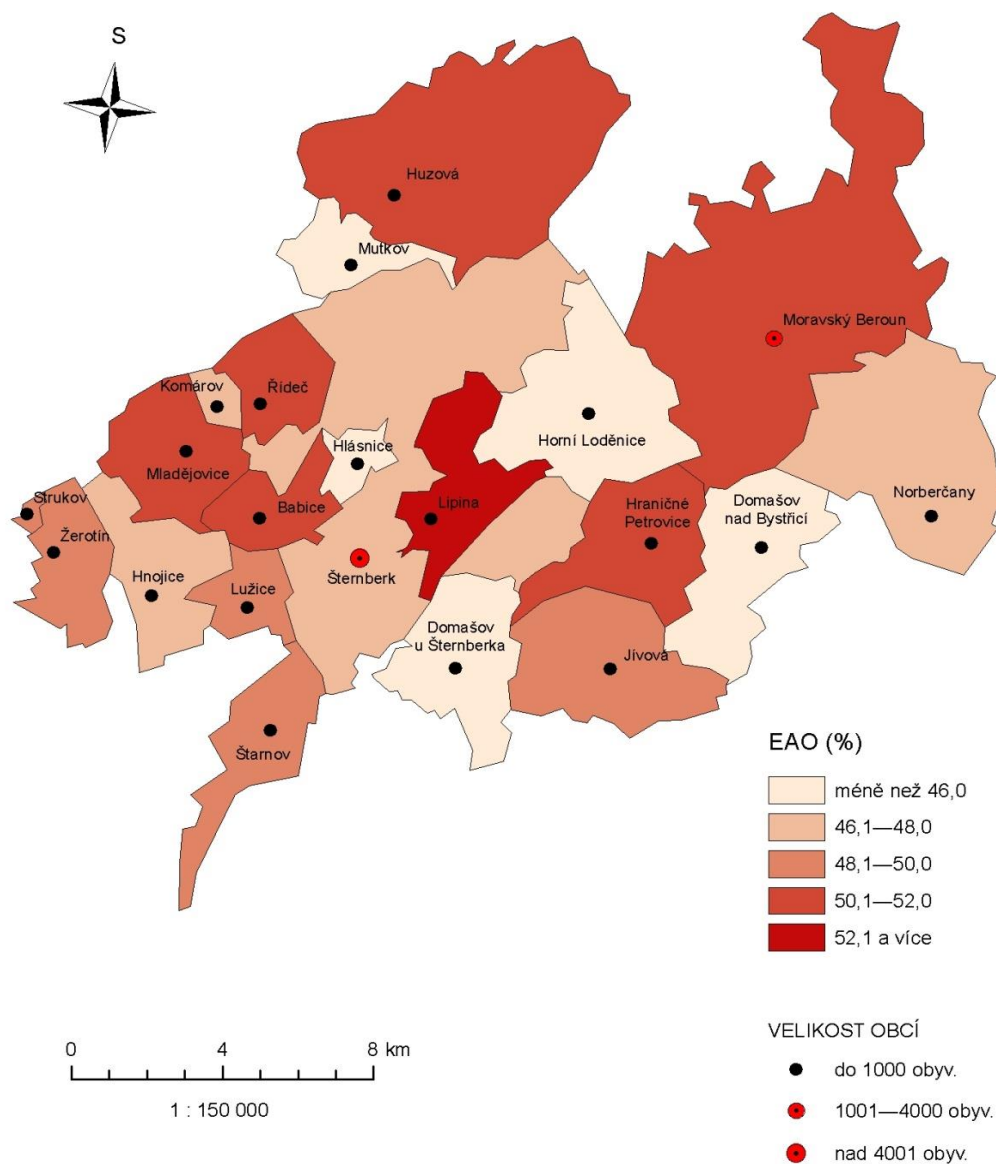
Český statistický úřad uvádí definici EAO takto: za ekonomicky aktivní obyvatele se považují „osoby představující pracovní sílu – zaměstnaní (pracující). Mezi zaměstnané patřily všechny osoby ve věku 15 a více let, které byly v rozhodný okamžik sčítání k 26. 3. 2011 v placeném zaměstnání jako zaměstnanci, patřily mezi sebezaměstnané (zaměstnavatelé, samostatně činní, členové produkčních družstev) nebo pomáhající členy rodiny. Zahrnuti byli rovněž pracující důchodci, pracující studenti a učni a ženy na mateřské dovolené (28 resp. 37 týdnů).“ Více jak 50 % EAO má pouze sedm obcí rurálního prostoru, nejvyššího procentuálního zastoupení (obr. č.16) zaujímá obec Lipina, kde ze 152 obyvatel je 55,9 % ekonomicky aktivních. Naopak mezi nejslabší obce patří v pořadí od nejnižšího zastoupení EAO obec Horní Loděnice, Mutkov, Domašov u Šternberka, Domašov nad Bystřicí a Hlásnice. Město Šternberk v našem případě tedy urbánní prostor, se pohybuje na 47,7 % EAO. Pro porovnání uvádíme hodnotu EAO za Olomoucký kraj, která je 48,3 % a za Českou republiku činí 48,6 %. Na obr. č. 8 můžeme vidět, že nejvíce ekonomicky aktivních obyvatel je zaměstnáno ve zpracovatelském průmyslu.

Obr. č. 16: Ekonomicky aktivní obyvatelstvo SO ORP Šternberk podle odvětví v roce 2011

Zdroj: SLDB 2011, vlastní zpracování

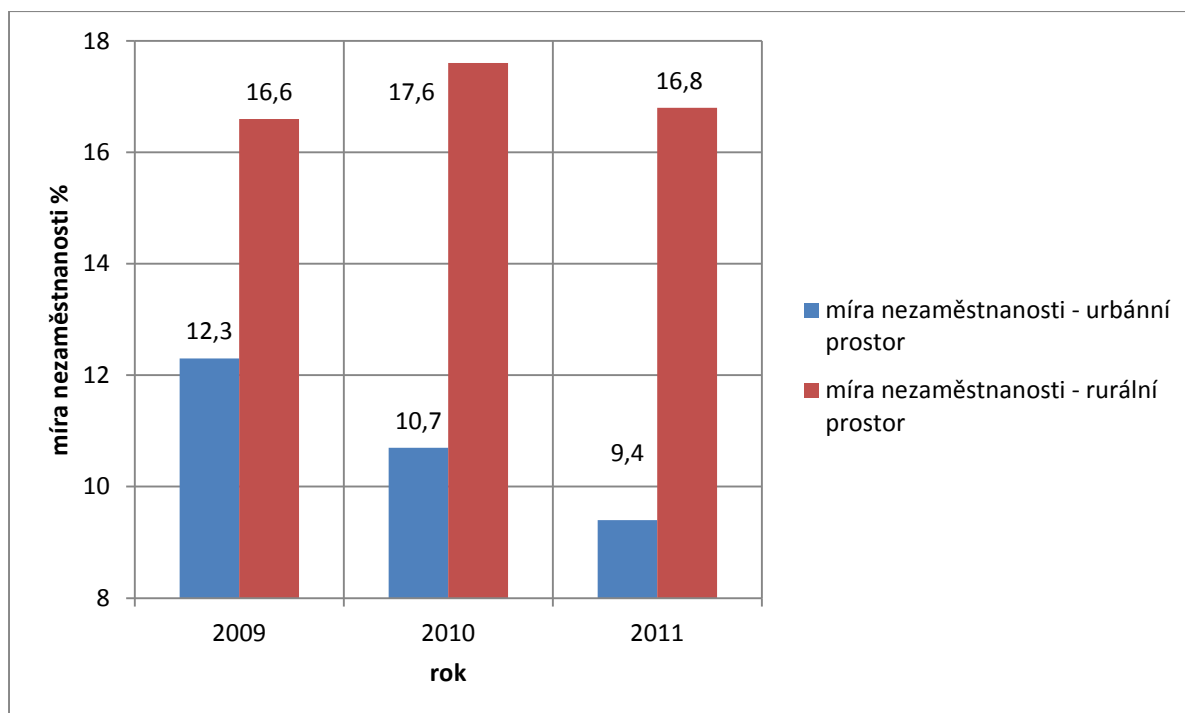
EKONOMICKY AKTIVNÍ OBYVATELSTVO V SO ORP ŠTERNBERK k 31.12.2013

Obr. č. 17: Ekonomicky aktivní obyvatelstvo v SO ORP Šternberk v roce 2011
Zdroj: SLDB 2011, vlastní výpočty a zpracování

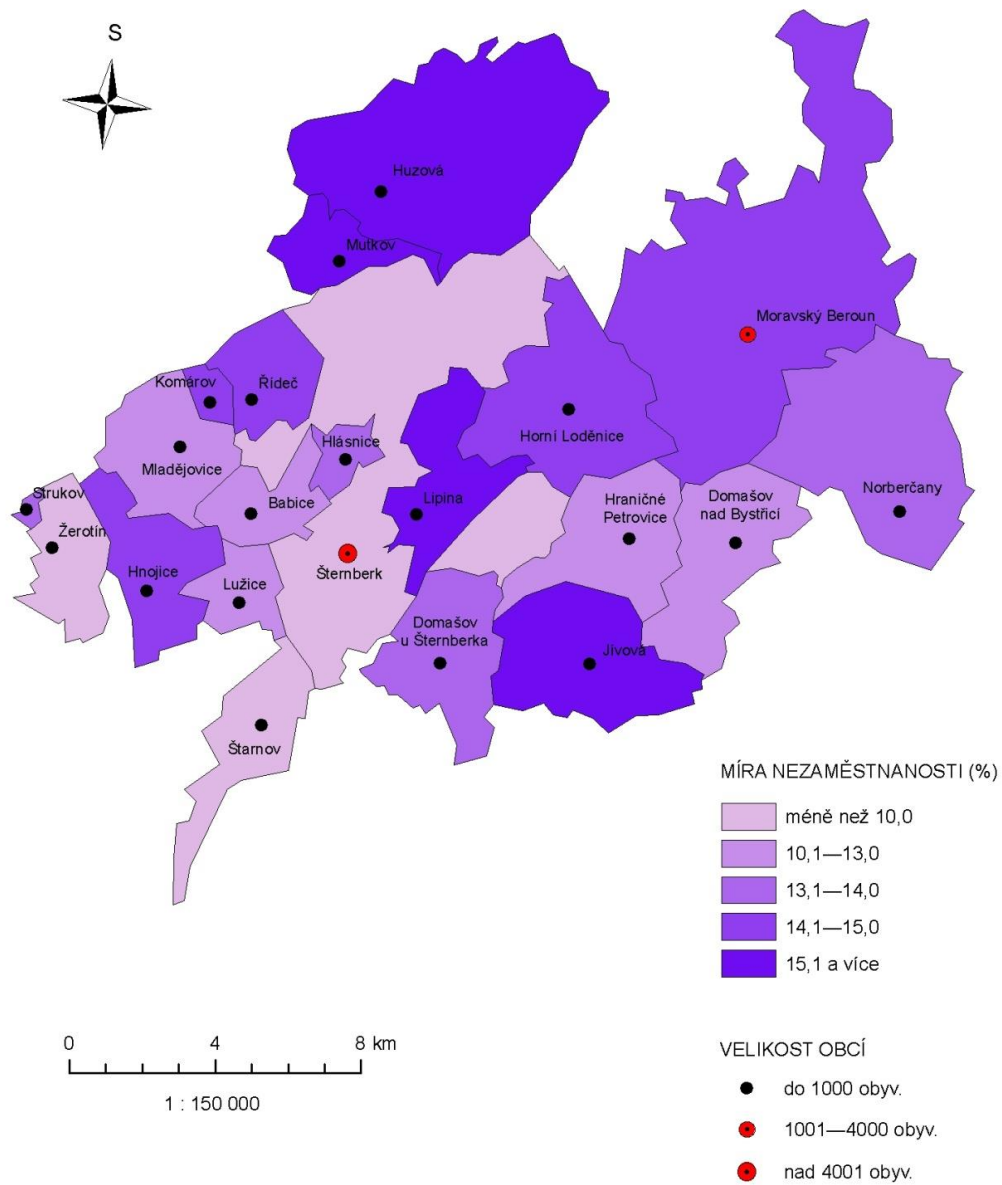
6.4 Míra nezaměstnanosti v SO ORP Šternberk

Od roku 2004 změnilo Ministerstvo práce a sociálních věcí metodiku pro výpočet obecné míry nezaměstnanosti. Kvůli změně porovnáme na obrázku č. 18 pouze míru nezaměstnanosti za jednotlivé obce v SO ORP Šternberk v roce 2013 a z hlediska dlouhodobého vývoje pouze data dostupná za rok 2009, 2010 a 2011. Pro srovnání uvedeme údaje za Olomoucký kraj a Českou republiku. V březnu 2013 dosáhla míra nezaměstnanosti v Olomouckém kraji 9,8 % a v České republice 7,5 %. V rámci rurálního prostoru nepřekročily desetiprocentní hranici nezaměstnanosti pouze dvě obce a to Štarnov (7,8 %) a Žerotín (7,5 %). Relativně nízká míra nezaměstnanosti za Štarnov je způsobena vhodnou polohou obce, v blízkosti silnice R46, spojující Šternberk s Olomoucí. Obec Žerotín leží na křižovatce cest mezi Uničovem s Litovlí, v obou zmíněných městech má silné zastoupení strojírenský průmysl. Míra nezaměstnanosti pro město Šternberk (9,4 %) je srovnatelná s Olomouckým krajem. Nejvyšších hodnot míry nezaměstnanosti v rurálním prostoru dosahují obce: Mutkov, Huzová, Lipina a Jívová.

Obr. č. 18: Vývoj míry nezaměstnanosti – porovnání urbánní a rurální prostor 2009–2011
Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

NEZAMĚŠTNANOST V SO ORP ŠTERNBERK k 31.12.2013

Obr. č. 19: Míra nezaměstnanosti v SO ORP Šternberk v roce 2013

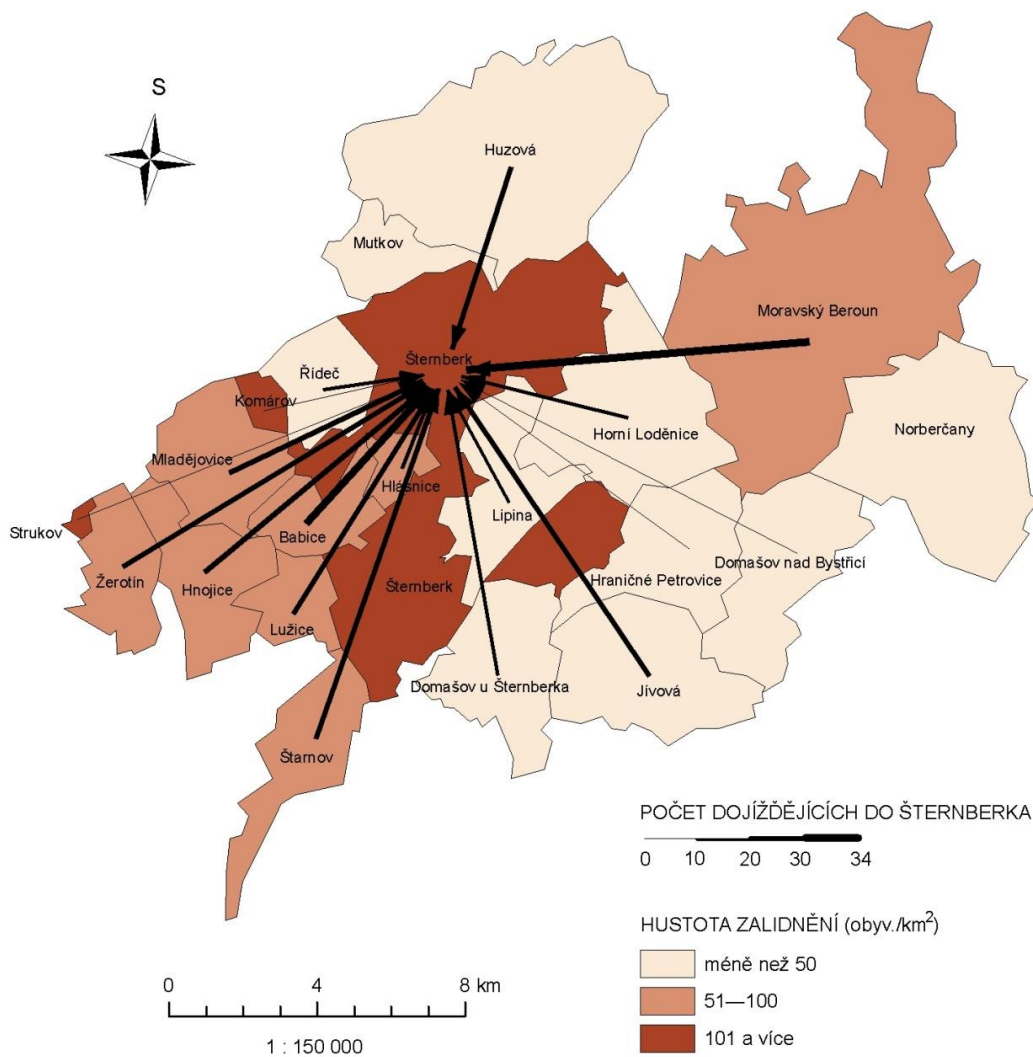
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

6.5 Dojížd'ka do zaměstnání a škol v SO ORP Šternberk

Předchozí kapitola nám nastínila míru nezaměstnanosti v SO ORP Šternberk, která vyplynula z nedostatku pracovních míst, jak v urbánním tak rurálním prostoru. Kvůli nedostatku pracovních příležitostí musí značná část ekonomicky aktivních obyvatel dojíždět za zaměstnáním do jiného města či okresu. To samé platí i pro žáky a studenty, protože ve většině obcí se nachází škola pouze pro 1. stupeň vzdělání nebo se tam nenachází vůbec. Na obrázku č. 20 můžeme vidět denní počet vyjíždějících z rurálního prostoru do urbánního prostoru. Můžeme si povšimnout, že z obce Mutkov a Norberčany nedojíždí nikdo do města Šternberk za prací nebo školy. Z Norberčan dojíždí do školy ve Šternberku pouze 3 žáci. Více jak 10 osob vyjíždí do Libavé, Olomouce a do blízkého Moravského Berouna. Z Mutkova do Šternberka nedojíždí nikdo, ale dojíždí do Huzové, Olomouce a jeden člověk do Ostravy. Nejsilnější proudy dojížd'ky do urbánního prostoru jsou z obcí Moravský Beroun a Babice.

INTENZITA DOJÍŽDKY Z SO ORP ŠTERNBERK DO MĚSTA ŠTERNBERKA

v roce 2011

Obr. č. 20: Vyjíždějící z rurálního prostoru do města Šternberka v roce 2011

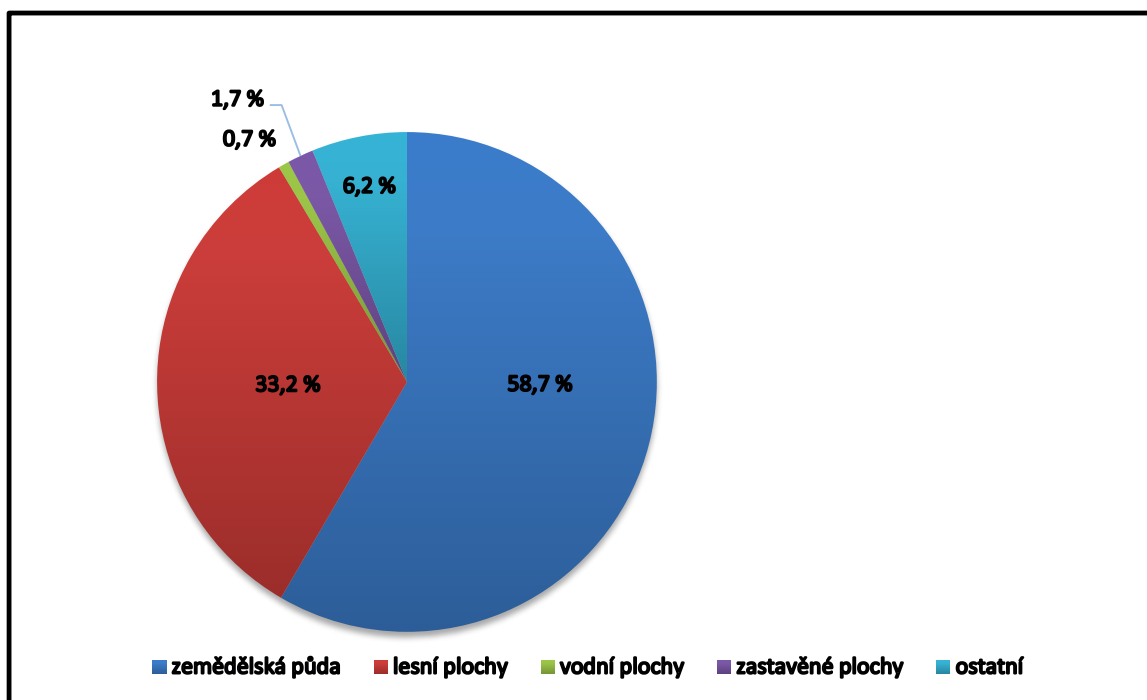
Zdroj: SLDB, vlastní zpracování

7 HOSPODÁŘSTVÍ

Základem hospodářské prosperity na území dnešního správního obvodu města Šternberk bylo tradičně zemědělství, na jehož základě stál i rozvíjející se textilní průmysl. Území dnešního SO ORP Šternberk patřilo kolem roku 1848 k největším střediskům textilního průmyslu na Moravě. V městě Šternberk ještě v roce 1842 pracovalo 1205 tkalcovských mistrů (Čermák, 2004). Urbánní prostor patřil ve 20. letech ke stabilním průmyslovým oblastem. Jeho tehdejší rozkvět souvisel s rozvojem průmyslových závodů. Až do 90. let byl největším zaměstnavatelem národní podnik Chronotechna. Hospodářství významně ovlivnil i Vojenský opravárenský podnik (VOP 026) a závod národního podniku Moravia. Oba závody byly po privatizaci začleněny do jiných společností a existují pod jinými názvy. S příchodem industrializace se mění i hospodářská struktura města Šternberk.

7.1 Zemědělství

Z celkové rozlohy SO ORP Šternberk 30 670 ha, zaujímá zemědělská půda 58,7 %. Jak již bylo zmíněno ve fyzicko-geografické charakteristice, větší část správního obvodu leží v Hornomoravském úvalu, kde se nachází nejúrodnější zemědělská půda. Kánská (2009) ve své bakalářské práci uvádí, že v roce 2001, pracovalo v primárním sektoru 16,6 % obyvatel. Podle výsledků ze sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011 se počet zaměstnaných v primárním sektoru snížil na 6,8 %. Jak můžeme vidět na obr. č. 21, představuje zemědělská plocha největší plochu, o necelou polovinu méně zaujímají lesní plochy. Menší procento nám tvoří ostatní plochy, jako jsou chmelnice, vinice, trvale travnaté plochy, zahrady a sady. Vodní plochy tvoří 1,7 % z celkové plochy správního obvodu a necelé jedno procento jsou zastavěné plochy.

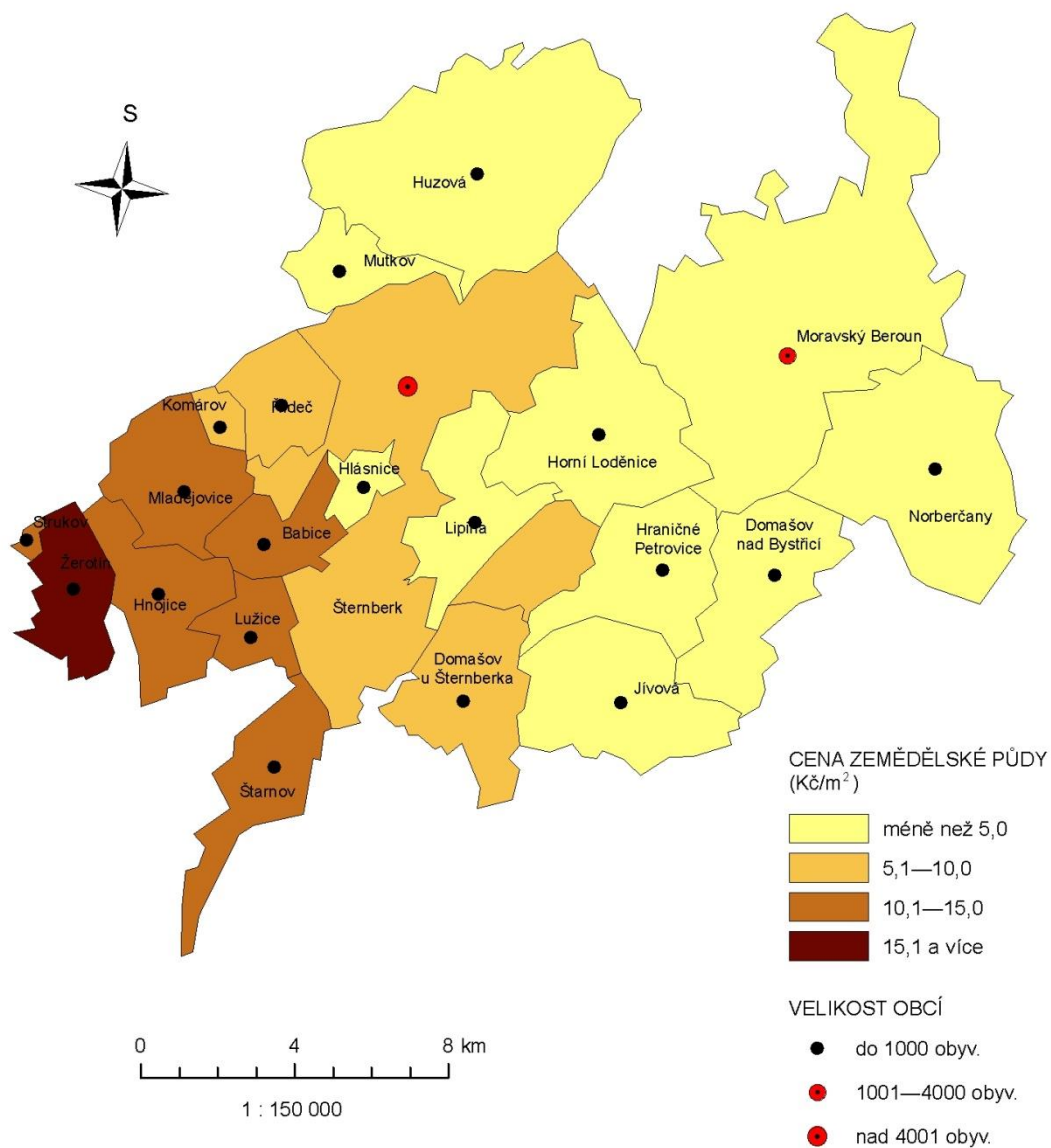

Obr. č. 21: Struktura ploch v SO ORP Šternberk
Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

V souvislosti se zemědělskou půdou byly zjišťovány i ceny pozemků. Většina katastrálního území leží ve velmi úrodné oblasti Hornomoravského úvalu, kvůli tomu jsou zde ceny za metr čtvereční půdy mnohonásobně dražší oproti oblastem nacházejících se v hornatější části správního obvodu. Z obrázku č. 22 můžeme vidět, že nejdražší půda je situována do jihozápadní části SO ORP Šternberk. Nejvíce zaplatíme v obci Žerotín, kde nás vyjde m² na 15,50 Kč. Okolo 14 Kč/m² zaplatíme v obci Lužice, Mladějovice a Strukov. Nejlevněji vyjde půda v obci Norberčany, kde nedosáhne hodnota 2 Kč.

CENA ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY V SO ORP ŠTERNBERK

Obr. č. 22: Cena zemědělské půdy v SO ORP Šternberk za m².

Zdroj: Sbíрка zákonů ČR 2014, vlastní zpracování

Největším zaměstnavatelem v sektoru zemědělství ve sledovaném správním obvodu je **Paseka zemědělská a.s.**, která v současnosti zaměstnává 91 osob. Zabývá se rostlinnou i živočišnou výrobou a od roku 1996 sídlí v Babicích. Společnost **Zevyr s.r.o.**, má svůj podnik v Domašově u Šternberka. Firma se zabývá rostlinnou a živočišnou výrobou, údržbou a opravou motorových vozidel a zemědělských strojů a provozuje silniční nákladní dopravu. Podnik vznikl v roce 1993 a zaměstnává celkem 35 zaměstnanců. Mezi další zemědělská družstva, která zaměstnávají více, než 15 osob patří: **Zemědělské družstvo Hnojice, Rolnické družstvo Žerotín a Hospodářské družstvo Strukov**. Poslední méně významnou firmou je Armila Šternberk v.o.s, zabývající se pěstební a těžební prací v lese. V současnosti zaměstnává pouze 5 osob. (HBI Česká republika, 2015)

7.2 Průmysl v SO ORP Šternberk

7.2.1 Historie průmyslu

V druhé polovině 18. století začalo město Šternberk ekonomicky vzkvétat díky rozvíjejícímu se tkalcovskému řemeslu. Norbert Langer v roce 1790 založil první tovární tkalcovnu. O století později město provozovalo již 13 tkalcoven. Ta největší z nich, Gröger – Mikulasek zaměstnávala ve své době nad 350 zaměstnanců. Za zmínku stojí i tkalcovny Homma a Heeg – Friedmann, které byly v roce 1948 spojeny ve Slezské bavlnářské závody. Především díky prosperujícímu textilnímu průmyslu bohatnou i městští občané, což vede k rozvoji stavebnictví. Na území správního obvodu byla zaznamenána i existence důlního průmyslu. V hloubce asi 80 metrů pod zemí se těžilo černé uhlí.

Na přelomu 18. – 19. století se těžilo ve Šternberku, Babicích, Krákořicích, Mladějovicích, Hlásnici, Chabičově, Lipině a Horní Loděnici. Od první poloviny 19. století se objevuje proces urbanizace a v polovině 19. století dochází k úpadku textilního průmyslu. Ve městě se zachoval lehký průmysl, který prosperoval. Historický místopis Moravy a Slezska (Bartoš, Schulz, Trapl) z let 1848 - 1860 uvádí jako příklad dřevařský průmysl s největším dřevařským podnikem, a to s Moravskou společností pro průmysl dřevařský. Kvůli velkému tlaku nezaměstnaných udává městská rada popud nadřízeným orgánů na získání národního průmyslu. V roce 1872 zde byla založena státní tabáková továrna, která do 1. světové války zaměstnávala 1 500 pracovníků. K zastavení tabákové výroby došlo v roce 1940 a roku 1946 se sem přesouvá výroba budíků. V areálu tabákové továrny byl v roce 1947 vybudován národní podnik Chronotechna. Ta patřila mezi nejvýznamnější výrobce hodinek a budíků v celém

bývalém Československu. Své výrobky vyvážela do více jak 70 zemí z celého světa. Chronotechna se zasloužila i o rozvoj bytové výstavby, která se v té době stala jednou z priorit města.

7.2.2 Historie Chronotechny

Po 2. světové válce žilo ve Šternberku okolo 90 % obyvatelstva převážně německého původu. Většina z nich byla v průběhu dvou let odsunuta do Německa. Při odsunu těchto obyvatel bylo ve městě zlikvidováno i několik menších průmyslových podniků, především s textilní výrobou. Velkým problémem bylo dosídlení města, proto městští představitelé začali jednat o zprůmyslnění. Po usilovných jednáních v Praze se podařilo dne 31. 5. 1946 přemístit závod Messap (moderní jemnomechanický strojní park na výrobu hodin) do Šternberka. Závod byl přesunut na místo bývalé tabákové továrny, která tehdy pracovala se značně omezeným prostorem. Závod velmi prosperoval. Vyráběl budíky větších i menších rozměrů, cestovní budíky a další. V letech 1953 – 1954 zažila Chronotechna pohromu. Kvůli celostátnímu kritickému nedostatku barevných kovů bylo zakázáno používat mosaz na výrobu hodin a budíků. V dalším roce byla povolena výjimka ze zákona o hospodaření s barevnými kovy a mohlo opět dojít k povolení výroby.

Vývoj a výroba budíků

1947 – 1949: výroba budíku typu B 60, který se udržel ve výrobě až do roku 1963

1949: budík typu B 90, S 10 ab, S 10 c

1949 – 1953: typ M 15, M 60, B 100, B 120

1953 – 1954: omezená výroba

1954 – 1957: obnovení výroby

1957: malý budík B 45, B 50

1958: vyroben osmidenní stroj B 90

1959: B 60, B 90 – budíky pro nevidomé (nezasklené, speciální ručičky)

V roce 1960 se ve výrobě objevuje první precizní hodinářský výrobek značky PAL - automobilové hodiny pro tachometry (vyráběno 20 tisíc kusů ročně). Během dalších desetiletí dochází ke spolupráci s různými německými firmami. V roce 1980 měla Chronotechna 2 499 zaměstnanců. V produkčním plánu podniku zůstávaly 3 základní výrobní obory: časoměrné přístroje, kontrolní pokladny a zbrojní výroba. Hlavním výrobkem byl budík B 71 vyráběný ve 130 variantách. V roce 1984 bylo vyvezeno do osmnácti zemí světa 1,1 miliónů kusů budíků a 50 tisíc kusů minutek.

Po sametové revoluci dochází i k útlumu výroby v Chronotechně. Byla zastavena výnosná zbrojní výroba. V roce 1992 se z Chronotechny stává akciová společnost. Nárůst konkurence z Číny zapříčinil rapidní snížení poptávky. Aby nedošlo k bankrotu, rozhodlo se vedení firmy navázat spolupráci s německou firmou European Uhrenfabrik GmbH. Ta začala výrobu přesouvat do chronotechny, a tak došlo k sériové výrobě budíků Europa. Na základě dohody zakládá Chronotechna a Europa firmu Eutech, do které obě vstupují. Eutech se stal 100% dceřinou společností firmy Europa se sídlem ve Šternberku. V roce 1993 se stal Eutech součástí mezinárodního holdingu GMS se sídlem v Mnichově. V roce 1995 byla společnost Eutech rozdělena do 5 snáze říditelných menších divizí. Vedoucí divize Eutech holding zastřešovala ostatní čtyři divize: Prim Clock, Prim Data, Prim Tool, Prim Servis. V roce 1996 se novým majitelem Eutech a stává společnost I. R. C. s. r. o., dochází k přeměně divizí a poklesu zaměstnanců ze 750 na 50.

7.2.3 Významné současné průmyslové podniky v SO ORP Šternberk

Všechny číselné údaje v kapitole jsou převzaty z databáze HBI a jsou aktuální k roku 2015.

Firma **Granitol** sídlící v Moravském Berouně patří mezi firmy zaměstnávající nejvíce obyvatel v ORP Šternberk. Jedná se o největšího výrobce vyfukovaných PE fólií a vázacích PP pásek v České republice. Její obchodní aktivity nezůstávají pouze na území České republiky, ale výrobky jsou dále exportovány do zemí západní, střední a východní Evropy. V roce 1895 založil pan Moritz Hansel rodinný podnik Moravskou mechanickou tkalcovnu, z níž se v roce 1910 stala akciová společnost Granitol. Po privatizaci v roce 1995 se majoritním vlastníkem stala společnost Granitol Union, ovšem v roce 2004 získala majoritní podíl akcií slovenská investiční skupina Slovinterga a.s. V roce 2013 firma Granitol zaměstnávala 331 zaměstnanců.

Tradiční výroba nábytku probíhala ve Šternberku již od roku 1881. V roce 1992 tradiční způsob výroby převzala soukromá společnost **H – nábytek**. Postupem času byl závod modernizován a vybavován technologickým zařízením, které umožňuje kvalitní výrobu nábytku. Firma se zaměřuje na širokou škálu výrobků od malých skříněk až po zařizování kompletních bytových a kancelářských interiérů. V současnosti závod zaměstnává 34 lidí.

Vznik podniku **Excalibur Army** se datuje k rokům 1995 – 2000, kdy se společnost zabývala prodejem armádního výstrojního, proviantního a zdravotnického materiálu, prodejem automobilní a další vojenské techniky. Po roce 2000 se přidává i prodej zbraní, muničního a dalšího vojenského materiálu. V roce 2005 otevírá společnost svou pobočku v Přelouči, kam se stěhuje i vedení firmy. Dne 1. března 2013 kupuje Excalibur Army šternberský podnik VOP CZ, který zde měl tradici více jak 60 let v opravách a výrobě náhradních dílů a vojenské techniky. Excalibur Army za tento podnik státu zaplatila 152 mil. korun. Všech 120 pracovníků šternberského podniku dostalo výpověď.

Činnost podniku **Invensys Appliance controls** je charakterizována výrobou a prodejem termoregulačních zařízení a výrobou elektromechanických termostatů pro chladicí zařízení. Ve Šternberku tento podnik působí od roku 1999 a v roce 2013 zaměstnával 350 pracovníků.

Firma **Třídíč s. r. o. – Keestrack** vznikla v areálu bývalého strojírenského komplexu v roce 2001. Její výrobní program se zaměřuje na výrobu mobilních třídících a drtících strojů značky Keestrack, které prodává do celého světa.

Další větší firmou na území SO ORP Šternberk je již zmíněná firma **Eutech** (více kapitola historie Chronotechny), tato firma vznikla po privatizaci v roce 1993 a v roce 2001 ukončuje výrobu budíků a přechází na výrobu dílů pro jemnou mechaniku a výrobu nástrojů a forem. Mezi její činnosti patří i výroba elektrické energie, pronájem nebytových prostor a správa celého podnikatelského areálu. V roce 2014 došlo ke sloučení s dceřinou společností Prim Tool s.r.o. V současné době zaměstnává 49 zaměstnanců. Rozloha tohoto areálu je 10 ha a v současnosti se řadí ve Šternberku mezi brownfielody. Město se na přelomu roku 2000 přehouplo z role pozorovatele do role iniciátora a snaží se o revitalizaci území, dekontaminaci podzemních vod. Cílem je vybudovat technickou a dopravní infrastrukturu, posílit ekonomický růst města a zvýšit zaměstnanost.

Ondrášovka a.s. je podnikem s dlouholetou tradicí. Historie minerální vody Ondrášovky sahá až do 2. poloviny 13. století. Pramen byl proslulý svými blahodárnými účinky. Po dlouhá léta jej vlastnila spousta majitelů. V roce 1780 přešlo vlastnictví pramene do rukou knížete z Lichtensteina, který zde nechal postavit lázně. Roku 1850 postihly lázně požár a od té doby se jim nedařilo až do roku 1915, kdy byl vystavěn nový lázeňský dům

a železniční trať z hlavního nádraží v Ondrášově až k minerálním pramenům. Po 2. světové válce přešel pramen pod národní správu, která se postarala o modernizaci a rozšíření minerální vody. Již od roku 1954 se Ondrášovka vyráběla i ve formě ochucené minerální vody. V roce 1993 byla stáčírna privatizována společností Helios Praha s.r.o., která se postarala o stavební a technickou modernizaci. O rok později byla dokončena výstavba 3,5 km dlouhého minerálkovodu, který umožnil odběr z nového zdroje Sedm Dvorů. V dalším roce proběhlo odželeznění stanice, a to kvůli obsahu železitých solí v minerálce. V současnosti je Ondrášovka a.s. výrobcem minerální vody a přírodního léčivého zdroje Šaratica.

7.2.4 Průmyslové zóny Šternberk

Město Šternberk disponuje dvěma podnikatelskými zónami, které jsou znázorněny na obrázku č. 24. Průmyslová zóna Šternberk - Lhota (jih) je lokalizována na jihovýchodním okraji města Šternberka. Zaujímá plochu o 40,9 ha, ale v současnosti je využíváno pouze 19 % tohoto území. Zóna je přímo dostupná silnicí I/46 (Olomouc – Opava). Momentálně se zde nacházejí dvě firmy. MJM Litovel a.s., která se specializuje na výrobu a prodej krmných směsí pro hospodářská zvířata. Druhou zastoupenou firmou je podnik Strojírny PŽ s. r. o., který zde sídlí od roku 1992. Zabývá se rekonstrukcí technologického zařízení včetně ocelových konstrukcí ve mlýnech a sladovnách. V současné době zaměstnává 35 osob.

Podnikatelská zóna leží v bývalých Nálepkových kasárnách na jižním okraji města. Dopravně je napojena na silnici I/46. Areál Nálepkových kasáren sloužil od 50. let 20. století k vojenským účelům. V roce 1921 zde byl založen závod VOP 026 na výrobu a opravy tankové a automobilní techniky. Od 90. let 20. století se představitelé města Šternberka snažili o navrácení historického majetku města, ve snaze zajistit rozvojové plochy pro výrobní a komerční účely. Armáda České republiky v roce 2006 vyřadila Nálepkovy kasárny z potřeb užívání armády a uvolnila tak místo pro vznik nové podnikatelské zóny ve Šternberku. V době převodu pozemku se jednalo o území velikosti 10,5 ha. V rámci revitalizace areálu bylo nutné rozdělit obnovu do několika etap z důvodu vysokých investičních nákladů. V současnosti zde podniká 18 ekonomických subjektů v dopravě, strojírenství, opravárenství, službách, chemii a stavebnictví. Momentálně zde zbývá na prodej posledních 7 částí pozemků, jejichž hodnota se pohybuje mezi 400 – 750 Kč/m².

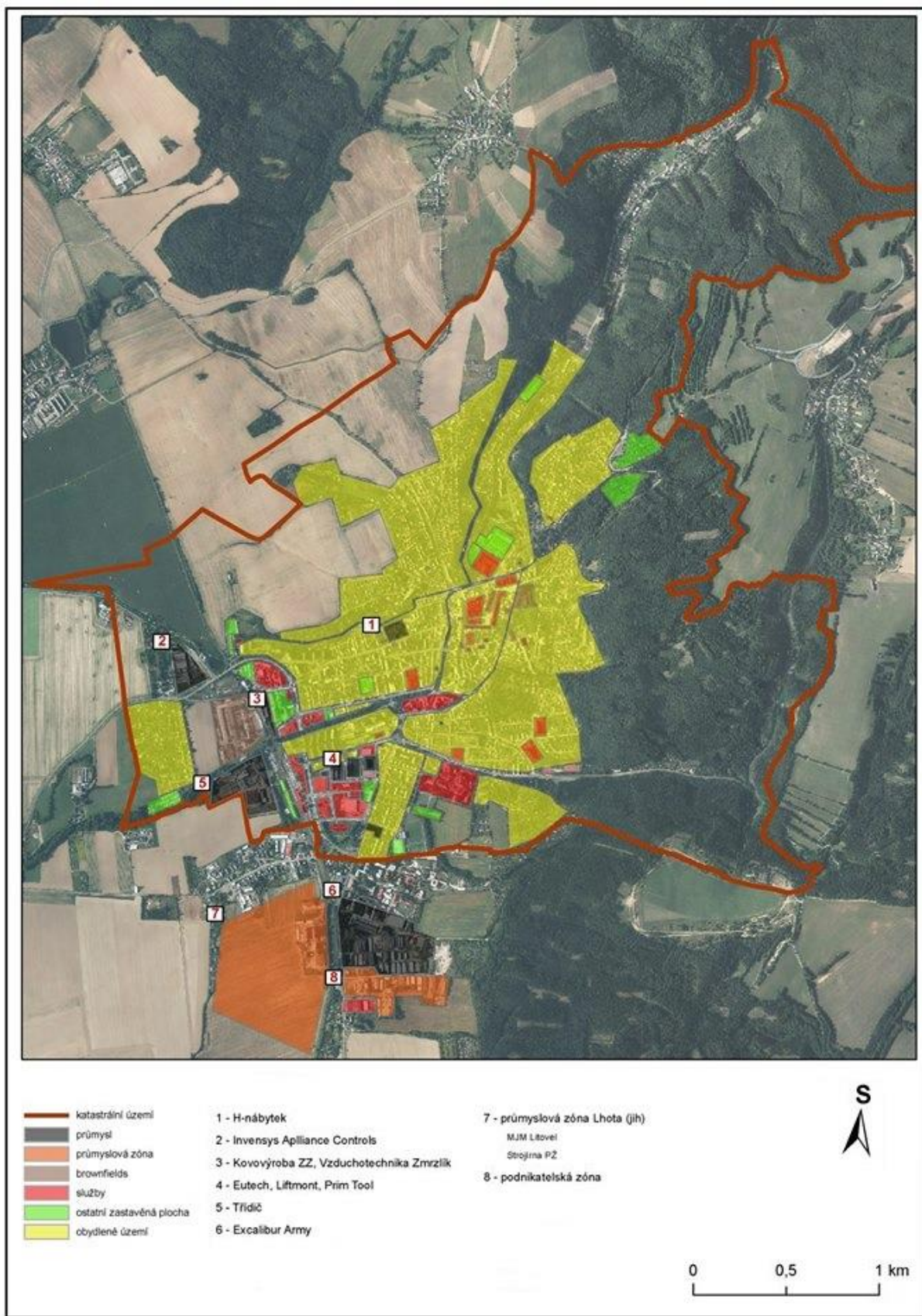
Obr. č. 23: Podnikatelská zóna Šternberk

Zdroj: www.e-sternberk.eu

Tab. 4: Podnikatelská zóna – ekonomické subjekty

Firma	Činnost
D. I. CHem, s. r. o.	Chemická výroba
Jaroslav Janča	Výroba forem pro vstřikování plastů
JM – PENTA, s. r. o.	Strojírenská výroba, konstrukční činnost
Kick The Wawes, s. r. o.	Výroba a prodej sportovního oblečení
Krejčí Building 4 you, s. r. o.	Stavebnictví
Lukáš Malík	Poskytování služeb (Team taxi)
Maletínský pískovec, s. r. o.	Recyklační středisko stavebnických sutin
Michal Heneberg	Autodoprava
NIMIR Development, s. r. o.	Realitní a investiční činnost
PEKASS, s. r. o.	Pekařské stroje
SELM MORAVA, s. r. o.	Prodej s instalatérským a topenářským zbožím
TONFOL, s. r. o.	Silniční doprava, poskytování služeb
Milan Křížek	Autodoprava
Pavel Svozil	Výroba nábytku
VULKANIKUM, s. r. o.	Výrobně-skladovací hala
Lena Chemical, s. r. o.	Chemická výroba
ALWIN, s. r. o.	Obchodní činnost
VOMI, s. r. o.	Obchodní činnost

Zdroj: vlastní průzkum

Obr. č. 24: Lokalizace průmyslu a brownfieldů ve funkční struktuře města Šternberka v roce 2013
 Zdroj: Skyva 2013, upraveno Ničová

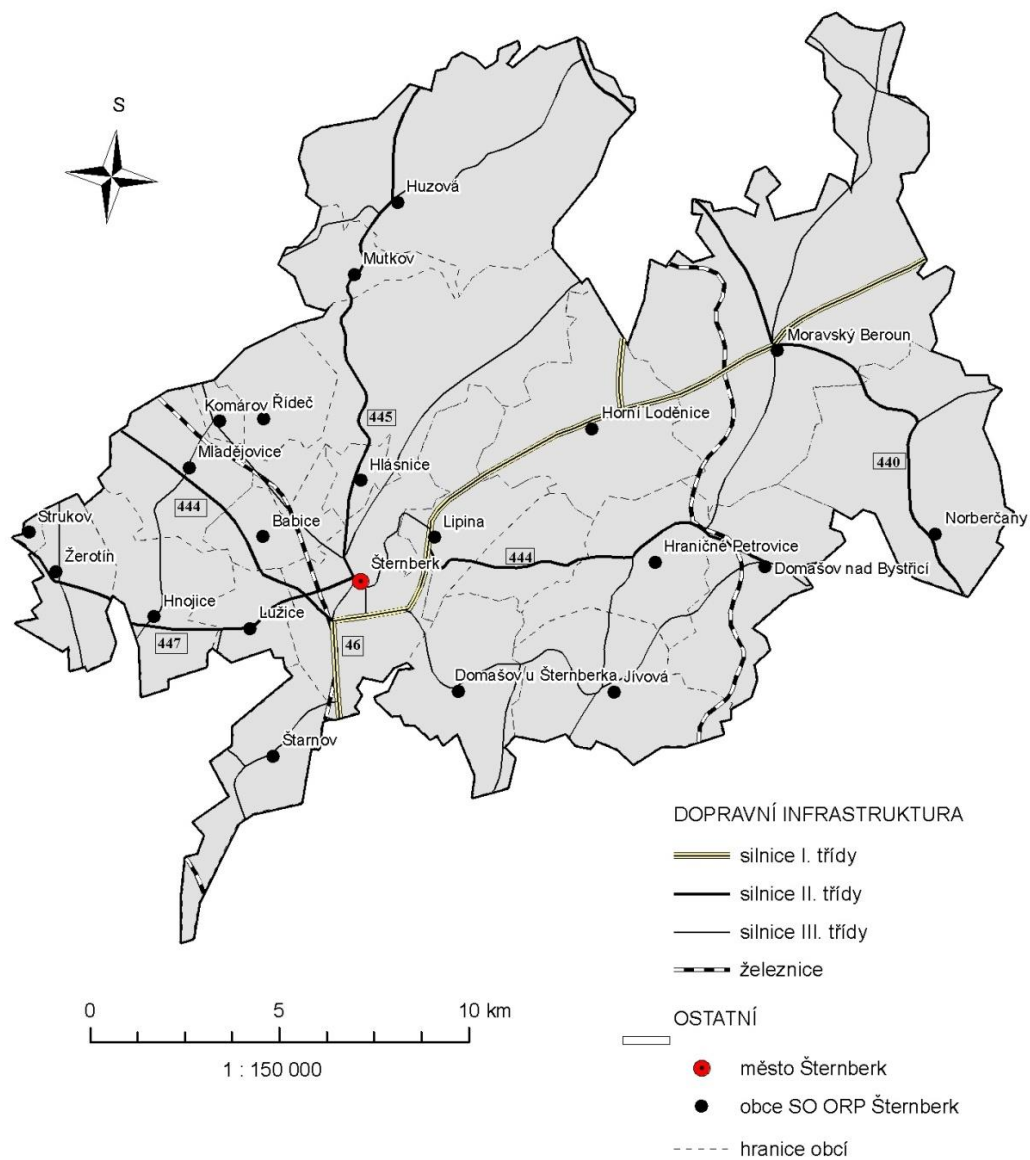

7.3 Doprava v SO ORP Šternberk

Na území SO ORP Šternberk nejsou doposud vybudovány žádné rychlostní silnice ani dálnice. Podstatnou částí území prochází silnice první třídy R 46 vedoucí z Olomouce do Opavy, díky které je dobrá dostupnost do města Šternberka. Šternberk je od Olomouce vzdálen 19 km, autem cca 20 minut jízdy. Kvůli velké vytíženosti silnice a převážně kvůli zvyšující se hustotě nákladní dopravy se ve městě řeší vybudování dvou obchvatů vedoucích okolo města. Měly by být vystavěny na jihozápadním a jihovýchodním okraji města. Dodnes nedošlo k realizaci kvůli problému s vlastníky pozemků nacházejících se v oblastech plánovaných obchvatů. Ve sledovaném území se nachází i významné silnice II. třídy. Za zmínku stojí silnice 444 a 446, které spojují město Šternberk s Uničovem a dále silnice 447, která je spojnicí mezi Šternberkem a Litovlí.

Správním obvodem prochází vlaková trať číslo 290 spojující Šumperk – Uničov – Šternberk a Olomouc, která je významným železničním uzlem. Na tuto železnici jsou přímo napojené pouze 4 obce, a to Štarnov, Šternberk, Babice a Mladějovice. V pracovní dny jezdí vlaky v obou směrech každou hodinu a o víkendech v rozestupu 2 – 3 hodin. Východní částí území prochází vlaková trať číslo 310 spojující Krnov s Olomoucí. Na ni jsou napojené tyto obce: Jívová, Domašov nad Bystřicí a Moravský Beroun. Obec Jívová má zhoršený přístup k vlakovému nádraží, které je vzdálené cca 4 km od obce. Obec Jívová leží v nadmořské výšce 571 m n. m. a vlakové nádraží prochází údolím Bystřice, které leží v nadmořské výšce 440 m n. m., proto nebylo možné vybudovat nádraží ve větší blízkosti obce. Autobusovou dopravu na území SO ORP Šternberk zajišťuje Veolia Transport Morava a.s. Ve městě Šternberk staví i dálkové autobusy, které dopravně spojují Litovel, Uničov, Rýmařov a Krnov s Olomoucí. Ve výzkumné části této práce bude hodnocena otázka dopravní dostupnosti z jednotlivých obcí. Dopravní dostupnost do zaměstnání a škol je jeden z klíčových faktorů hodnotící kvalitu života.

DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA SO ORP ŠTERNBERK v roce 2015

Obr. č. 25: Dopravní infrastruktura v SO ORP Šternberk v roce 2015

Zdroj: ArcGIS, vlastní zpracování

7.3.1 Cyklostezky na území SO ORP Šternberk

Vybrané cyklostezky jsou propagované městem Šternberkem a obcemi mikroregionu Šternbersko. (Cyklotrasy mikroregion Šternbersko, 2014)

- Cyklostezka zvaná Hvězdná je vedena pod číslem 6104 a začíná ve Lhotě ve Šternberku vedle závodu MJM Litovel. Z větší části je vedena podél železniční tratě. Je dlouhá přes 14 km a prochází katastrálním územím obcí: Štarnov, Bohuňovice, Hlušovice a končí v Olomouci v městské části Chválkovice.
- Délka této trasy cyklostezky je 42 km. Začíná ve městě Šternberk a pokračuje přes katastrální území obcí: Lužice, Moravská Huzová, Březce, Chomoutov, Hynkov, Lhota nad Moravou, Střeň, Štěpánov, Liboš, Hnojice, napojuje se opět na Lužice a končí ve Šternberku.
- Další trasa se vyznačuje vysokým převýšením a není vhodná pro netréované cyklisty. Během této trasy zdoláváte převýšení více jak 400 m n. m. Tato cyklostezka je dlouhá 36 km. Začíná ve městě Šternberk a pokračuje směr Dolní Žleb, Horní Žleb, Dalov, Horní Loděnice, Těšíkov, Lipina a je zakončená opět ve Šternberku.
- Nejnáročnější a nejdelší cyklostezka je má 57 km a překonává se v ní převýšení 400 m n. m. Je vedena po trase Šternberk, Domašov u Šternberka, Jívová, Hraničné Petrovice, Domašov nad Bystřicí, Jívová, Véska, Dolany, Bělkovice – Lašťany, Bohuňovice, Štarnov, Moravská Huzová, Lužice a Šternberk
- Poslední zajímavá trasa měří 30 km a vede spíše v severní části SO ORP Šternberk. Začíná opět ve Šternberku a protíná obce: Babice, Mladějovice, Řídeč, Mutkov, Chabičov, Hlásnici a končí ve Šternberku

7.4 Trh práce

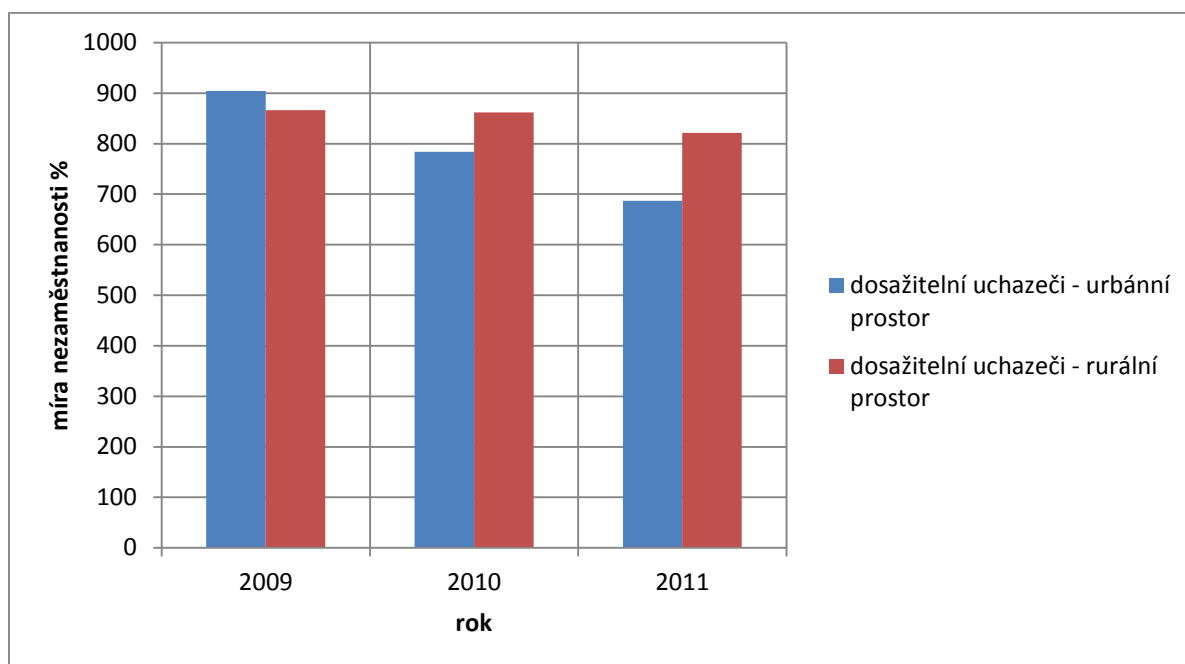
Současný ekonomický stav SO OPR Šternberk silně ovlivňuje trh práce. Během posledních dvou desetiletí došlo k privatizaci státních podniků, což zapříčinilo vysoký pokles zaměstnanosti v celém správním obvodu. Větší místní firmy se transformovaly na soukromé podniky střední či menší. Největší ztráty zaměstnanců způsobil podnik Chronotechny, kde klesl počet zaměstnanců v řádu několika stovek, a také odchod firmy Mora Moravia s.r.o. měl zásadní vliv na změnu zaměstnanosti. Současná struktura firem se vyznačuje malým až středním podnikáním v oblasti strojírenství, obrábění a služeb. Město Šternberk postrádá velkého zaměstnavatele, ale kompenzuje to relativní blízkost krajského města. Na obrázku č. 26, můžeme vidět vývoj míry nezaměstnanosti a počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání v letech 2009-2011. V zjišťovaném období se míra nezaměstnanosti v urbánním prostoru snížila o 2,9 % a v rurálním prostoru lehce stoupla o 0,2 %. Tento vývoj je znázorněn graficky v kapitole „Míra nezaměstnanosti v SO OPR Šternberk“. Domníváme se, že pokles nezaměstnanosti ve Šternberku způsobil nárůst menších firem v podnikatelské zóně na okraji města. V tabulce č. 5 jsou hodnocení dosažitelní uchazeči.

„Jedná se o uchazeče o zaměstnání, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, tj. evidovaní nezaměstnaní, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí zaměstnání. Za dosažitelné se nepovažují uchazeči o zaměstnání ve vazbě, ve výkonu trestu, uchazeči v pracovní neschopnosti, uchazeči, kteří jsou zařazeni na rekvalifikační kurzy, nebo uchazeči, kteří vykonávají krátkodobé zaměstnání, a dále uchazeči, kteří pobírají peněžitou pomoc v mateřství nebo kterým je poskytována podpora v nezaměstnanosti po dobu mateřské dovolené.“ (MPSV, 2011)

Tab. 5: Vývoj počtu dosažitelných uchazečů o práci a vývoj míry nezaměstnanosti v rurálním a urbánním prostoru v letech 2009-2011

rok	urbánní prostor		rurální prostor	
	dosažitelní uchazeči	míra nezaměstnanosti %	dosažitelní uchazeči	míra nezaměstnanosti %
2009	904	12,3	866	16,6
2010	784	10,7	862	17,6
2011	687	9,4	821	16,8

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Obr. č. 26: Porovnání dosažitelných uchazečů v rurálním a urbánním prostoru

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

7.5 Občanská vybavenost

Občanské vybavení jsou pozemky, stavby, zařízení sloužící pro sociální služby a péči, zařízení pro vzdělávání a výchovu dětí, zařízení zdravotních služeb, pro kulturu, ochranu obyvatelstva a veřejnou správu. Uvedené příklady jsou řazeny do veřejné infrastruktury dle stavebního zákona (183/2006 Sb.). Vedle bydlení, dopravy, výroby a technického vybavení je občanské vybavení jednou ze základních funkčních složek sídel. Pokud zmíníme pojem občanskou vybavenost, hovoříme už o pojmu, který nám hovoří o existenci, kapacitě, počtu a rozmístění jednotlivých zařízení občanského vybavení. Občanská vybavenost nám zaručuje jakýsi životní standard každého občana.

Tab. 6: Občanské vybavení jednotlivých obcí v SO ORP Šternberk

obce	vzdělání			sport		kultura				služby		
	ZŠ 1. st.	ZŠ 2. st.	MŠ	tělocvična	hřiště	knihovna	sakrální stavba	kulturní zařízení	hřbitov	pošta	potraviny	pohostinství
Babice	☐		☐	☐	☐	☐	☐				☐	☐
Domašov nad Bystřicí			☐			☐	☐		☐		☐	☐
Domašov u Šternberka			☐		☐	☐	☐				☐	☐
Hlásnice					☐		☐	☐	☐		☐	
Hnojice			☐	☐	☐	☐			☐		☐	☐
Horní Loděnice			☐		☐		☐		☐	☐	☐	☐
Hraničné Petrovice					☐	☐	☐		☐		☐	
Huzová	☐		☐		☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
Jívová	☐		☐		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Komárov			☐		☐			☐			☐	☐
Lipina					☐		☐	☐	☐		☐	☐
Lužice	☐		☐		☐	☐	☐	☐			☐	☐
Mladějovice	☐		☐		☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
Moravský Beroun	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mutkov	☐		☐				☐	☐				☐
Norberčany	☐		☐		☐		☐	☐	☐			☐
Řídeč				☐	☐	☐	☐				☐	☐
Strukov					☐	☐	☐		☐			☐
Štarnov	☐		☐		☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
Šternberk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Žerotín			☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐	☐

Zdroj: internetové stránky všech obcí, vlastní zpracování

7.5.1 Vzdělávací zařízení

Vzdělání je nutný předpoklad po zvyšování životní úrovně v dnešním světě. Na území SO ORP Šternberk se nachází celkem čtyři základní školy 1. – 2. stupně. V Moravském Berouně jedna a zbylé tři ve Šternberku. V obou zmíněných obcích nalezneme i základní uměleckou školu. Kapacita školy v Moravském Berouně je 540 žáků. Kvůli prudkému poklesu žáků je škola využívána pouze z 50 %. Kapacita 1. ZŠ Svatoplukova je 510 žáků, 2. ZŠ Dr. Hrubého pojme 600 žáků a 3. ZŠ Nám. Svobody kapacitně pokryje 540 žáků. Základní školy 1. stupně jsou zastoupeny v 8 obcích správního obvodu města Šternberka. Mateřské školy se nachází ve všech obcích mimo obce: Hlásnice, Hraničné Petrovice, Lipina, Řídeč a Strukov.

Ve městě Šternberk funguje i praktická a speciální Základní škola, která byla v roce 2008 sloučena se Základní školou při psychiatrické léčebně ve Šternberku. Můžeme zde navštěvovat i dvě školy středního vzdělání. Po základní škole se mohou žáci hlásit na Gymnázium Šternberk, které disponuje čtyřletým i osmiletým studiem nebo na Střední odbornou školu lesnickou a strojírenskou. Střední odborná škola nabízí i internátní ubytování.

7.5.2 Sportovní zařízení

Vyjímaje obcí Domašov nad Bystřicí a Mutkov, se ve všech zbylých obcích nachází fotbalové hřiště, které slouží k pravidelným fotbalovým zápasům nebo jiným akcím. Zájmové území rurálního prostoru nenabízí velké sportovní vyžití. Některé obce mají k dispozici tenisové kurty a volejbalové hřiště, ale to je vše, co obce nabízí. Vybudovanou tělocvičnu má pouze 5 obcí, a ta je ve většině případů součástí základní školy. V rámci venkovského prostoru se dají vyzdvihnout pouze cyklostezky, které jsou dobře provázané se Šternberkem. Rurální prostor extrémně postrádá jakékoliv sportovní zařízení, zájmové kroužky pro děti a občany v důchodovém věku. Město Šternberk kromě krytého bazénu nepostrádá nic, ale spousta sportovních zařízení by potřebovala rekonstrukci, a to především zimní stadion. Šternberk disponuje venkovním plaveckým bazénem s tobogánem, tenisovými kurty, volejbalovými hřišti, posilovnami, venkovní posilovnou zřízenou u 3. ZŠ Nám. Svobody, dále dětskými hřišti, která jsou vhodně rozmístěna po celém městě a v zimě je v areálu koupaliště k dispozici sauna s bazénkem, veřejnost může využívat i hřiště v areálu základních škol. V roce 2008 byla dokončena stavba multifunkční sportovní haly Ecce Homo, která je přístupná i pro komerční účely. V Tyršových sadech vzniklo venkovní workoutové hřiště určené pro širokou veřejnost, které bylo vybudováno v loňském roce.

7.5.3 Kulturní zařízení

Kulturní zařízení slouží ke kulturnímu a duchovnímu růstu společnosti. Velmi milým zjištěním byla přítomnost knihoven téměř ve všech obcích. Jen malé množství obcí rurálního prostoru pořádá plesy, zato většina pořádá Den dětí a různé zábavy. Na venkově se stále dodržují tradice jako pálení čarodějnic, kácení máje a další. Městská knihovna ve Šternberku

kromě vypůjčení knížek organizuje i besedy pro žáky základní školy, literární soutěže a pořádá kulturně výchovné akce pro děti. V současnosti je z důvodu rekonstrukce městského kulturního zařízení přesunuta do prostor bývalé školní družiny na ulici Komenského. Knihovna je rozdělena do dvou oddělení, a to pro dospělé čtenáře a děti. Je mimo jiné vybavená i počítači s přístupem na internet.

Jak již bylo zmíněno, městský klub momentálně prochází kompletní rekonstrukcí, proto nemůžeme napsat, čím bude disponovat. Než započala rekonstrukce, nacházely se zde dva sály. Jeden hlavní velký sál a menší sál, kde se nacházelo barové posezení. Nasvetrová (2011) ve své diplomové práci nastiňuje plánovanou rekonstrukci MKZ, ve které je zmíněno, že funkce klubu by měla mít neměnný charakter. Bude i nadále sloužit pro komerční i nekomerční účely a mělo by zde být nově vybudováno mobilní divadelní hlediště. Mobilní divadelní hlediště má být jakousi náhražkou za zrušení Tylova divadla. Kapacita velkého sálu by měla být 450 míst a kapacita menšího sálu 140 míst. K dalšímu kulturnímu využití ve městě slouží městské kino Oko, které prošlo rekonstrukcí a promítá v průměru 10 filmů měsíčně. Významným objektem kulturního zařízení ve městě je Expozice času sídlící v centru města. Návštěvníkům Expozice času objasní proces vzniku vesmíru, představí kalendáře různých kultur a popíše vývoj a principy měření času. Turistům je k dispozici Městské informační centrum nacházející se v přízemí v prostorách Expozice času.

7.5.4 Zdravotnická zařízení

Zdravotnická zařízení nám poskytují zdravotní ošetření a následnou péči. V Moravském Berouně se nachází Odborný léčebný ústav neurologicko-geriatrický s celkovou kapacitou 102 lůžek pro následnou lůžkovou péči. Ústav se zaměřuje na ambulantní a lůžkovou péči o geriatrické pacienty. Šternberská nemocnice je součástí Středomoravské nemocniční a.s. Úroveň zdravotní péče některých oddělení v poslední době klesá. V rámci dotazníkového šetření na kvalitu života v SO ORP Šternberk byly vyhrazeny otázky i na tuto nemocnici. Ve výsledcích se tedy dozvíme, jak jsou občané správního obvodu spokojeni či nespokojeni s poskytovanou péčí. Dalším větším zdravotním zařízením je Psychiatrická léčebna Šternberk, která je v provozu od roku 1892. Nabízí zdravotní péči o duševně nemocné v oborech psychiatrie, léčbu návykových nemocí, dětskou psychiatrii, gerontopsychiatrii, vnitřní lékařství a léčebná rehabilitace.

Vincentinum Šternberk patří mezi největší poskytovatele sociálních služeb v Olomouckém kraji. Tento ústav zaměstnává více jak 200 zaměstnanců. V zájmovém území města Šternberka se nachází i menší zdravotnická zařízení jako jsou ordinace praktických lékařů pro dospělé a děti, gynekologie, stomatologie, lékárny a další léčebné objekty.

Sociální služby ve městě poskytuje výše uvedené Vincentinum a dále Charita Šternberk. Pečovatelské služby poskytují Sociální služby Šternberk. Ve městě se nachází i Ošetřovatelský domov pro seniory.

7.5.5 Služby

Služby jsou potřebnou součástí pro životní standard každého z nás. Dostupnost služeb v rurálním prostoru se značně podílí na kvalitě života, jak se dozvíme z následujících odpovědí respondentů dotazníkového šetření. Poštovní služby nalezneme pouze v šesti obcích celého správního obvodu. Menší potraviny se nachází ve většině obcí rurálního prostoru, ale nenabízejí dostatečnou nabídku zboží. Hospodská zařízení nechybí v žádné obci kromě Hlásnice. Město Šternberk nabízí všechny potřebné služby občanům od holičství, kadeřnictví, manikúry, pedikúry až po opravnu obuvi, krejčovství a nechybí zde ani veterinární ordinace. Jediným nedostatkem je nepřítomnost obchodu pro kutily.

7.5.6 Shrnutí analytické části

První část analytické části se týkala vymezení zájmového území SO ORP Šternberk a jeho velmi stručné fyzicko-geografické charakteristice. Následoval jeden z prvních důležitých oddílů této analytické části, který se týkal vývoje počtu, pohybu a struktury obyvatelstva. Z kapitoly o vývoji počtu obyvatelstva jsme se dozvěděli, že k největším poklesům počtů docházelo zejména po 1. a 2. světové válce a při předválečné vystěhovalecké vlně. Naopak nárůst obyvatel souvisel s otevřením velkých podniků ve městě. V současnosti sledujeme menší pokles obyvatelstva, který je odůvodněn nedostatkem pracovních příležitostí. Pro pohyb obyvatelstva je typické střídání kladných a záporných hodnot přirozeného přírůstku. V roce 2013 byly zaznamenány stále záporné hodnoty přirozeného přírůstku. Ve sledovaném území převažuje zastoupení obyvatelstva se středoškolským vzděláním bez maturity. Více jak 50 % ekonomicky aktivního obyvatelstva nalezneme pouze v 7 obcích z celého správního obvodu

města Šternberka. Míra nezaměstnanosti za rurální prostor se nedostane pod 15 % a u města pod 9 %.

Druhý a zároveň poslední oddíl se týkal hospodářství. Bylo zjištěno, že většina katastrálního území se nachází v úrodné oblasti Hornomoravského úvalu. Kvůli této skutečnosti se značně liší i ceny půdy za m² v Kč. Největším zaměstnavatelem v tomto sektoru je Paseka zemědělská a.s. Průmysl ve Šternberku měl vliv na vývoj města a jeho počet obyvatel už v minulosti. V rámci této kapitoly byl zmíněn jeden z hlavních bývalých podniků – Chronotechna Šternberk, která se v prvopočátku zabývala výrobou budíků a vyvážela do celého světa.

V současnosti mezi největší zaměstnavatele SO ORP Šternberk patří firma Granitol, Excalibur Army a Invensys Appliance controls. Důležitou úlohu ve Šternberku hrají i dvě průmyslové zóny, které lákají nové investory. Nejdůležitější silnicí vedoucí přes sledované území je silnice první třídy R46 spojující Olomouc s Opavou. Správní obvod města Šternberka disponuje i širokou sítí cyklostezek, jež se podílí na zlepšování a zvyšování kvality života všech obyvatel. Trh práce byl silně ovlivněn privatizací a aktuálně nenabízí dostatek pracovních příležitostí. Občanská vybavenost nevykazuje ve městě žádný nedostatek, což nelze tvrdit o rurálním prostoru. Zde se obyvatelé potýkají s absencí základní vybavenosti, jako jsou obchody s potravinami, pošty, školky a školy. Tato analytická část práce slouží k porovnání a odůvodnění si výsledků z výzkumné části.

8 VÝZKUMNÁ ČÁST

Výzkumná část diplomové práce si klade za cíl porovnat kvalitu života na základě subjektivního hodnocení obyvatel SO ORP Šternberk. Porovnání tedy bude probíhat mezi hodnocením kvality života obyvatel rurálního prostoru a obyvatel urbánního prostoru. Výsledky budou zpracovány pomocí dotazníkového šetření, které proběhlo v každé obci celého správního obvodu města Šternberka. Dotazník pro občany SO ORP Šternberk byl vytvořen pod vedením RNDr. Miloše Fňukala, Ph.D. Šetření probíhalo od prosince 2014 do února 2015.

8.1 Příprava a metodika dotazníkového šetření

Dotazník byl navržen tak, aby jednotlivé otázky pokryly hodnocení kvality života v rozsáhlejším měřítku. Proto nebylo možné dotazník upravit do kratší verze, která by respondentům zabrala méně času. Dotazník je svou strukturou koncipován do dvou hlavních oddílů. První oddíl se skládá z 28 otázek, které jsou zaměřené na hodnocení kvality. Druhý oddíl slouží k identifikaci dotázaných respondentů. Identifikace respondentů probíhá podle pohlaví, věkové struktury, rodinného stavu, počtu dětí, vzdělání, pracovního poměru a bydlení. Otázky v dotazníku sledují výhody a nevýhody bydlení v obci, zjišťují kvalitu poskytovaných zdravotních služeb, dopravní dostupnost, nabídku služeb a pracovních příležitostí a hodnotí občanskou vybavenost obcí. Otázky v dotazníku jsou otevřené nebo uzavřené. Uzavřené otázky byly dvojího typu. V prvním případě mohli respondenti odpovědět pouze **ANO/NE**. Druhý typ uzavřených otázek byl hodnocen na základě předem stanovené škály. Dotázaní občané si mohli vybrat odpověď: **velmi spokojený/á, spokojený/á, mírně nespokojený/á, nespokojený/á** a pokud si odpovědi nebyli jistí, měli k dispozici i odpověď **nedokážu posoudit**. Respondenti v hojném počtu využívali možnosti otevřených otázek, kde mohli vyjádřit své osobní připomínky, stížnosti a nápady. V dotazníku se objevilo i šest otázek kombinovaných, tedy otázky otevřené s uzavřenými. Ve všech uzavřených otázkách, kromě otázek s hodnotící škálou, mohli respondenti uvést i více možností odpovědi.

Celkem bylo zpracováno 390 dotazníků, z nichž 350 bylo v tištěné formě a zbylých 40 bylo ve formě elektronické. Šetření probíhalo ve všech obcích SO ORP Šternberk. Z celkového počtu obyvatel správního obvodu města Šternberka se šetření zúčastnilo 1,7 % populace. Konkrétně za rurální prostor 2,1 % obyvatel a za urbánní prostor 1,3 % obyvatel. Tyto podíly obyvatel by měly být dostačující pro porovnání obou prostorů navzájem. Dotazník byl

anonymní a průměrná doba jeho vyplnění se pohybovala od 15 do 20 minut. Dotazníkového šetření se mohly účastnit osoby starší 18 let. Všechny dotazníky byly zpracovány v programu Microsoft Excel a vyhodnoceny pomocí kontingenčních tabulek, které nám posloužily k přehlednému porovnání rurálního a urbánního prostoru.

8.2 Struktura respondentů

Větší účast na dotazníkovém šetření zastoupily ženy. Celkový počet zúčastněných žen za rurální prostor činil 56,7 % a za urbánní 59,4 %. Celkem se šetření zúčastnilo 226 žen, tedy 57,9 % žen. Mužské zastoupení bylo o něco slabší. Za rurální prostor 43,3 % a za urbánní 39,4 %. Největší aktivitu projevíly ženy z urbánního prostoru ve věkové kategorii 18-29 let. Naopak nejslabší zastoupení bylo ve věkové kategorii 75 let a více a shodovalo se v obou prostorech.

Tab. 7: Struktura respondentů v rurálním prostoru v absolutních a relativních hodnotách.

věková kategorie rurální prostor	Absolutní hodnoty			Relativní hodnoty		
	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
18-29	12	18	30	5,7	8,6	14,3
30-44	24	31	55	11,4	14,8	26,2
45-59	19	29	48	9,0	13,8	22,9
60-74	29	34	63	13,8	16,2	30,0
75 let a více	7	7	14	3,3	3,3	6,7

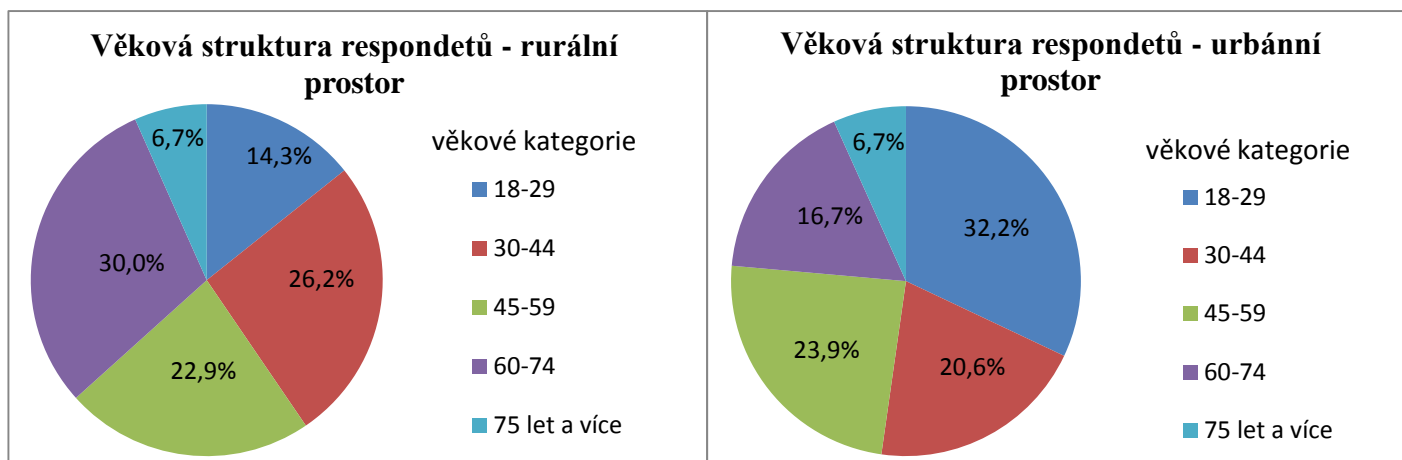
Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

Tab. 8: Struktura respondentů v urbánním prostoru v absolutních a relativních hodnotách.

věková kategorie urbánní prostor	Absolutní hodnoty			Relativní hodnoty		
	muži	ženy	Celkem	muži	ženy	celkem
18-29	23	35	58	12,8	19,4	32,2
30-44	14	23	37	7,8	12,8	20,6
45-59	16	27	43	8,9	15,0	23,9
60-74	14	16	30	7,8	8,9	16,7
75 let a více	6	6	12	3,3	3,3	6,7

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

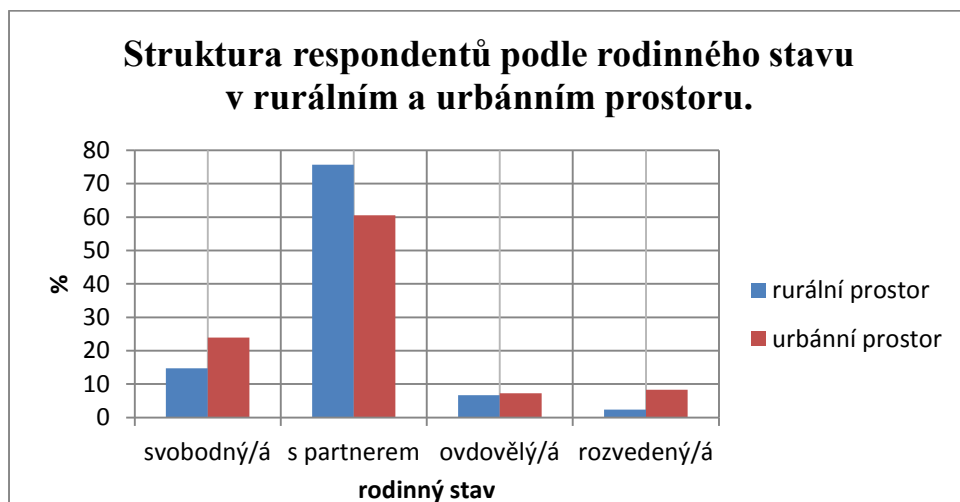
Na základě vyrovnaného zastoupení většiny věkových kategorií, jak vidíme na obrázku č. 27, bylo možné hodnotit kvalitu života adekvátně, a to díky různorodému zastoupení respondentů.

Obr. č. 27: Věková struktura respondentů v rurálním prostoru a urbánním prostoru

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

Rodinný stav respondentů (obr. č. 28) nám ukazuje rozdílnost mezi rurálním a urbánním prostředím. Z dotazovaných respondentů v rurálním prostoru žije v partnerském soužití 75,7 %, v urbánním prostoru je toto procentuální zastoupení 60,6 % podstatně nižší.

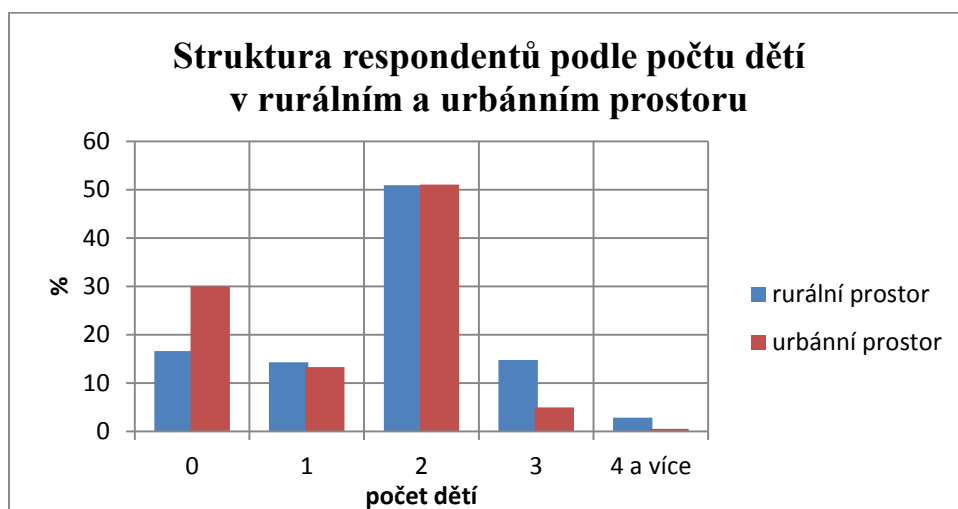

Obr. č. 28: Struktura respondentů podle rodinného stavu v rurálním a urbánním prostoru.

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

Na obrázku č. 29, mají největší procentuální zastoupení rodiny se dvěma dětmi. V rurálním prostoru je to konkrétně 51,0 % a v urbánním 51,1 %. O necelých deset

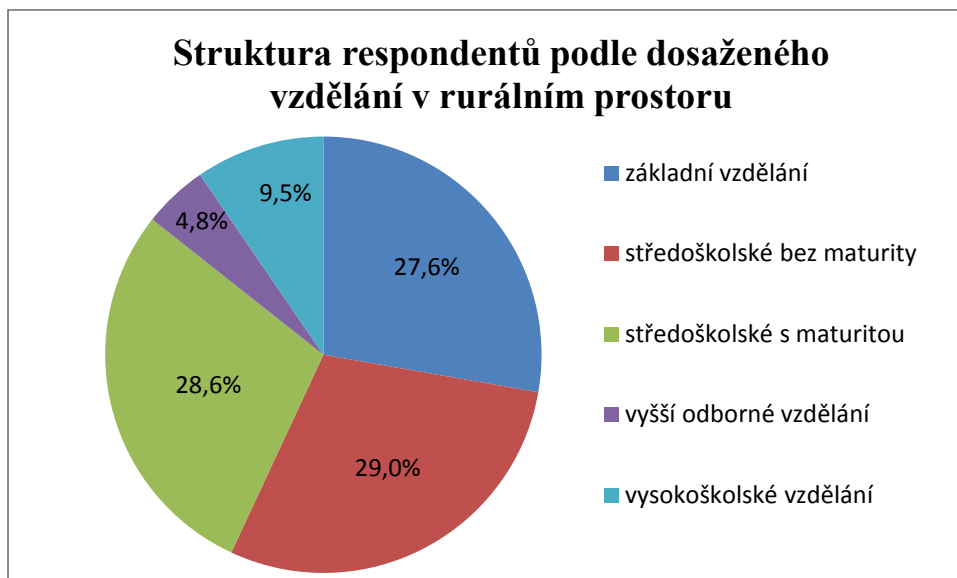
procentuálních bodů více mají rodiny na venkově s počtem tří dětí. Z dotázaných občanů města nebylo ani 1 % rodin, které by mělo více jak čtyři děti.

Obr. č. 29: Struktura respondentů podle počtu dětí v rurálním a urbánním prostoru

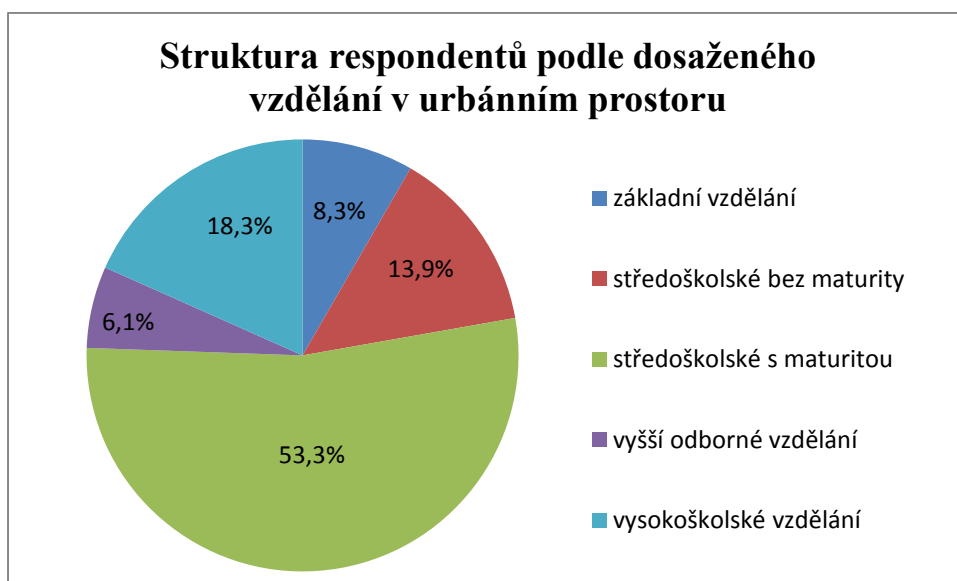
Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

Následující obrázek č. 30 a 31 nám umožnil porovnat vzdělanostní strukturu rurálního a urbánního prostoru. Pokud nebereme v úvahu vyšší odborné vzdělání, je na venkově vysokoškolské vzdělání zastoupeno pouhými 9,5 % obyvatel. V urbánním prostoru je to dvojnásobně více, tedy 18,3 % obyvatel s vysokoškolským vzděláním. Urbánní prostor dominuje obyvateli se středoškolským vzděláním s maturitou (53,3 %), nejnižší má zastoupeno vyšší odborné vzdělání 6,1 % a vzdělání základní 8,3 %. Zastoupení vzdělanostní struktury obyvatel venkovského prostoru je poněkud vyrovnanější, zejména u středoškolského vzdělání bez maturity (29,0 %), středoškolského vzdělání s maturitou (28,6 %) a základního vzdělání (27,6 %).

Obr. č. 30: Struktura respondentů podle dosaženého vzdělání v rurálním prostoru

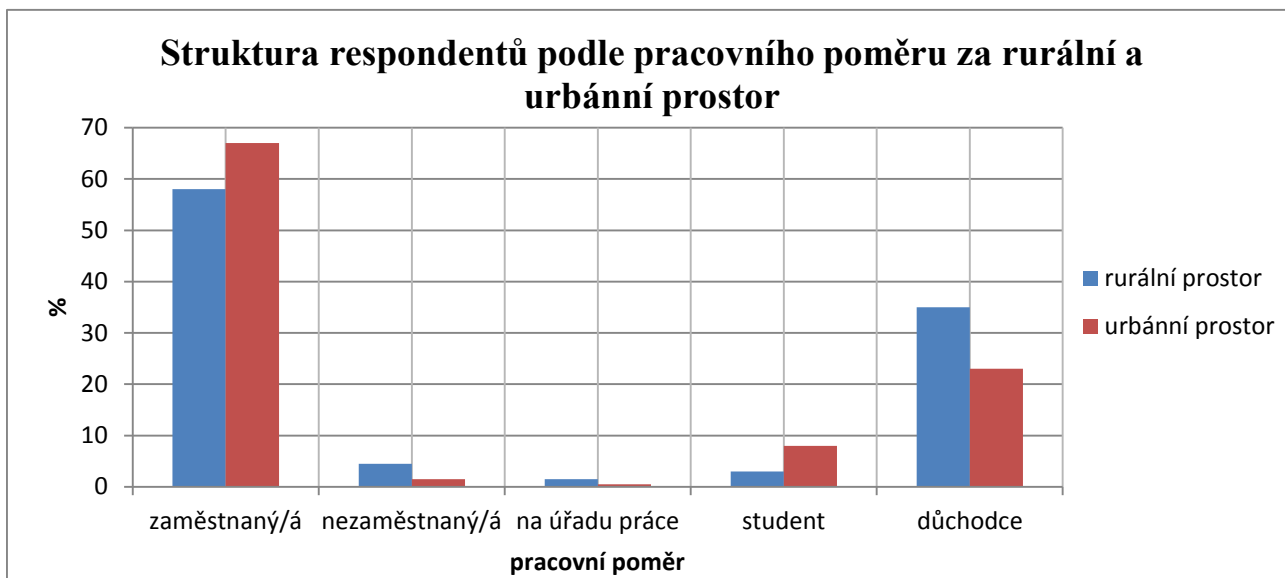
Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

Obr. č. 31: Struktura respondentů podle dosaženého vzdělání v urbánním prostoru

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

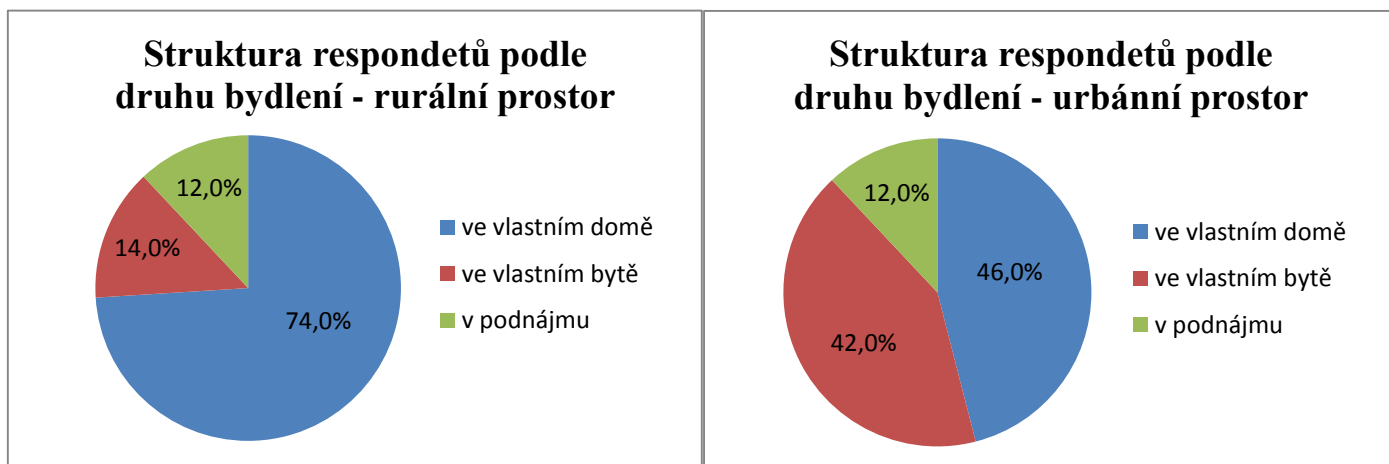
Obrázek č. 32 vypovídá o struktuře respondentů podle pracovního poměru za rurální a urbánní prostor. Z 390 dotázaných respondentů mělo zaměstnání 242, tedy 62 % pracujících. Druhou početnější skupinu tvořili důchodci. V rurálním prostoru jich bylo zastoupeno 35 % a v urbánním 23 %.

Obr. č. 32: Struktura respondentů podle pracovního poměru za rurální a urbální prostor

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

Na venkově tradičně převažuje bydlení ve vlastním domě (74,0 %), kdežto ve městě se hodnoty pohybují vyrovnaně, a to bydlení ve vlastním domě (46,0 %) nebo ve vlastním bytě (42,0 %), jak prezentuje obr. č. 33.

Obr. č. 33: Struktura respondentů podle druhu bydlení v rurálním a urbálním prostoru.

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

8.3 Vyhodnocení dotazníkového šetření

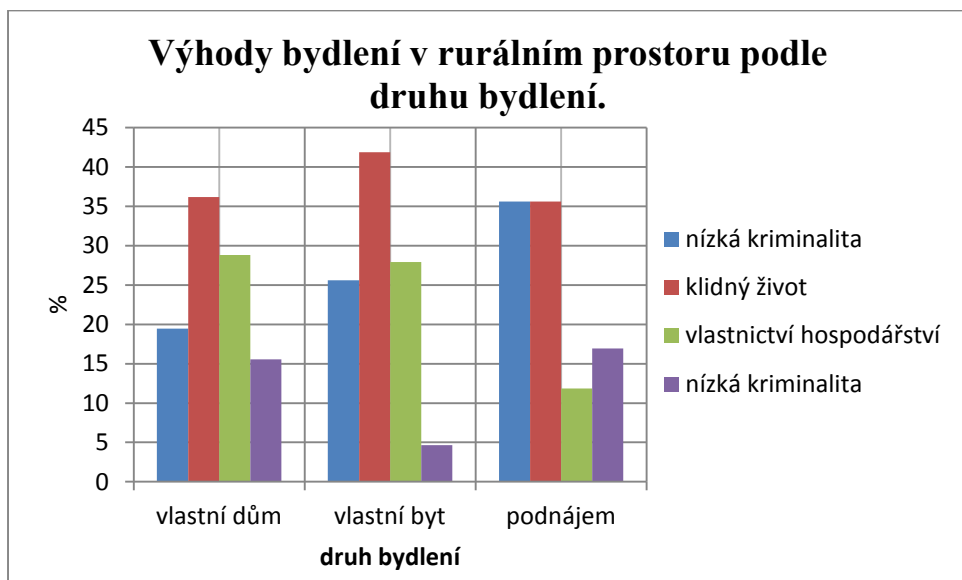
V této části kapitoly se zabýváme vyhodnocením vybraných otázek z dotazníkového šetření o kvalitě života v rurálním a urbánním prostoru. Dotazník byl sestaven podle Mercerova celosvětového výzkumu (viz kapitola Měření kvality života), který hodnotil kvalitu života na základě 39 kritérií zařazených do 10 kategorií. Jednotlivé otázky byly vybrány zejména podle důležitosti, ale i tak, aby zahrnovaly jednotlivé části jako bydlení, práci, zdravotnictví, dopravu, služby a další. Bude nás tedy zajímat, jak jsou občané SO ORP Šternberk spokojeni s kvalitou života ve své obci, a jaké v tom vidí výhody a nevýhody. Zajímalo nás, co by chtěli změnit, či zlepšit ve své obci. Jelikož s kvalitou života úzce souvisí i zdravotní stav obyvatel, hodnotili jsme i spokojenost s poskytováním zdravotní péče v Nemocnici Šternberk. Další výzkum byl zaměřen na dopravní spojení, pracovní příležitost, sortiment obchodů a služby v obci. Zjišťovali jsme, zda se občané ve své obci účastní kulturních akcí a pokud ano, zajímalo nás, jakých konkrétně. Porovnání proběhlo zejména mezi rurálním a urbánním prostorem a v některých případech byla stanovena i další kritéria jako porovnání podle věku, pohlaví, vzdělanostní struktury nebo druhu bydlení. Celkem bylo k porovnání vybráno jedenáct otázek.

8.3.1 Otázka č. 2: Jaké výhody má podle Vás bydlení ve Vaší obci?

Druh bydlení se do jisté míry bude podílet na kvalitě života obyvatel. Tato otázka nám pomůže porovnat, jaké výhody v bydlení vidí obyvatelé žijící ve vlastním domě, ve vlastním bytě či v podnájmu. Jiný pohled na výhody bydlení v obci budou mít obyvatelé podle věkové struktury, kde se dá předpokládat, že obyvatelstvo věkové kategorie 18-29 let nebude vidět výhodu ve vlastnictví hospodářství a jinak budou obyvatelé v důchodovém věku hodnotit faktor nízké kriminality. Ze struktury respondentů podle druhu bydlení vyplynulo, že 61 % obyvatel SO ORP Šternberk uvedlo, že žije ve vlastním domě, přes 27 % lidí bydlí ve vlastním bytě a zbylých 12 % obyvatel žije v podnájmu.

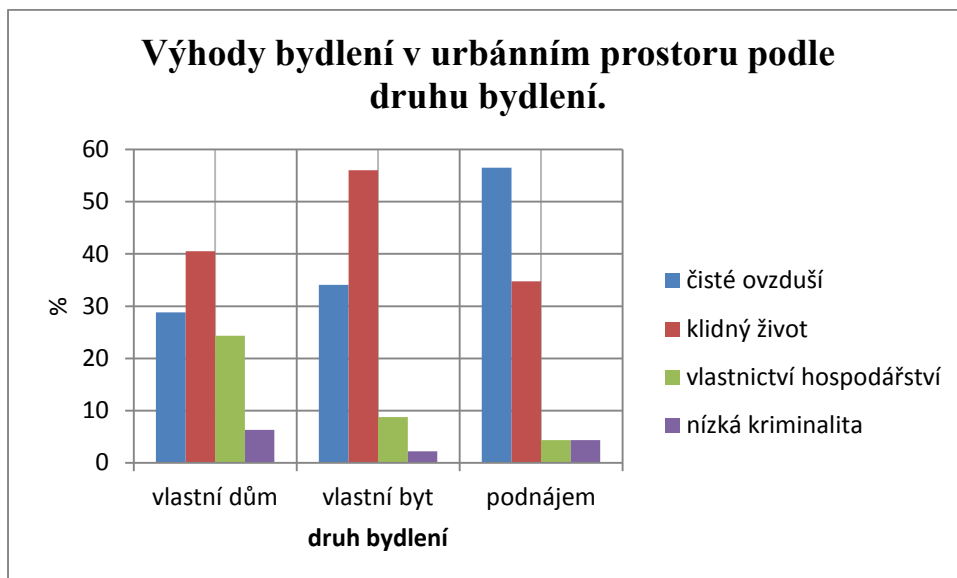
Jednalo se o uzavřenou otázku, kde respondenti mohli vybrat více odpovědí. Je nutné podotknout, že jednotlivé kategorie vždy tvoří odpovědi do 100 %, a proto je nutné brát v potaz početní strukturu respondentů v jednotlivých kategoriích. Pokud se podíváme na odpovědi respondentů podle druhu bydlení na venkově, jak můžeme vidět na obrázku č. 34, největší výhodu vidí obyvatelé žijící ve vlastním domě v možnosti klidného života (36,2 %) a následně 28,8 % občanů vidí výhodu v možnosti vlastnit hospodářství (pole, zahrady, zahrádky).

U respondentů bydlících ve vlastním bytě převažovalo stejné zastoupení, jako u občanů žijících ve vlastním domě. Na prvním místě (41,9 %) měli klidný život, následovalo vlastnictví hospodářství a nízká kriminalita. U obyvatel žijících v podnájmu byly odpovědi vyrovnané v případě klidného života (35,6 %) a nízké kriminality (35,6 %). Nejčastější odpovědí uváděnou obyvateli města, byla výhoda klidného života, jak nám prezentuje obrázek č. 35. Následovalo čisté ovzduší a v menší míře vlastnictví hospodářství, což ve městě s největší pravděpodobností představují zahrady a zahrádky. Nízká kriminalita je zastoupená nejméně, z důvodu momentálního rizika nebezpečí, které v současnosti představuje romské obyvatelstvo. Tato otázka bude patřit mezi nevýhody bydlení v obci a bude rozebrána v následující kapitole. Na obrázku č. 36 můžeme vidět porovnání rurálního a urbánního prostoru. V rámci rurálního prostoru převažují odpovědi na výhodu nízké kriminality a možnosti vlastnit hospodářství, u urbánního čisté ovzduší a klidný život.

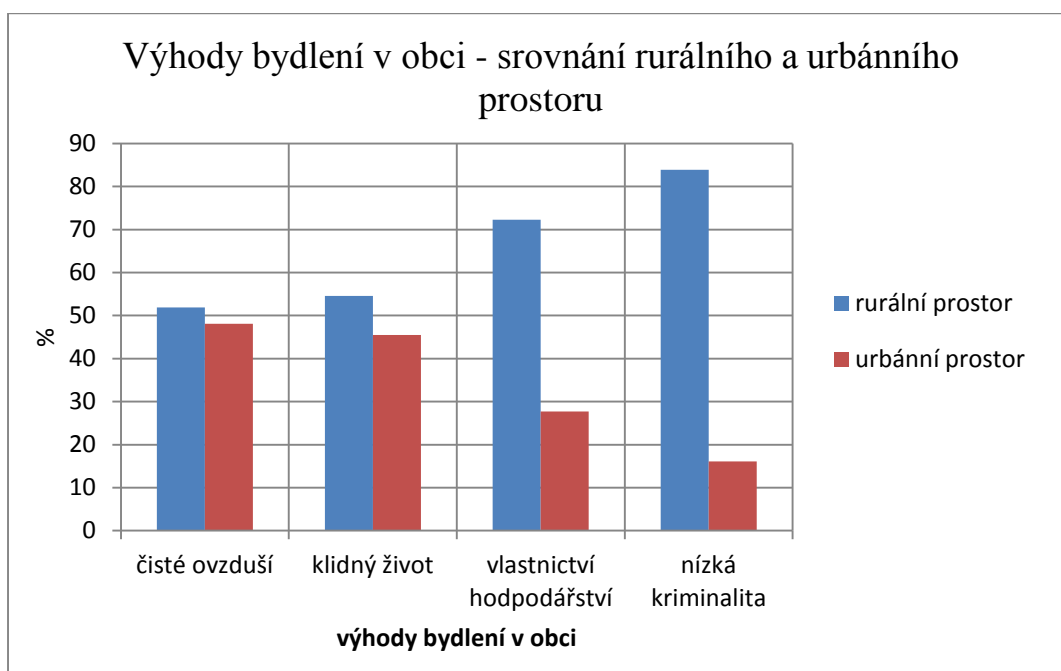
Obr. č. 34: Výhody bydlení v rurálním prostoru podle druhu bydlení.

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

Obr. č. 35: Výhody bydlení v urbánním prostoru podle druhu bydlení.

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

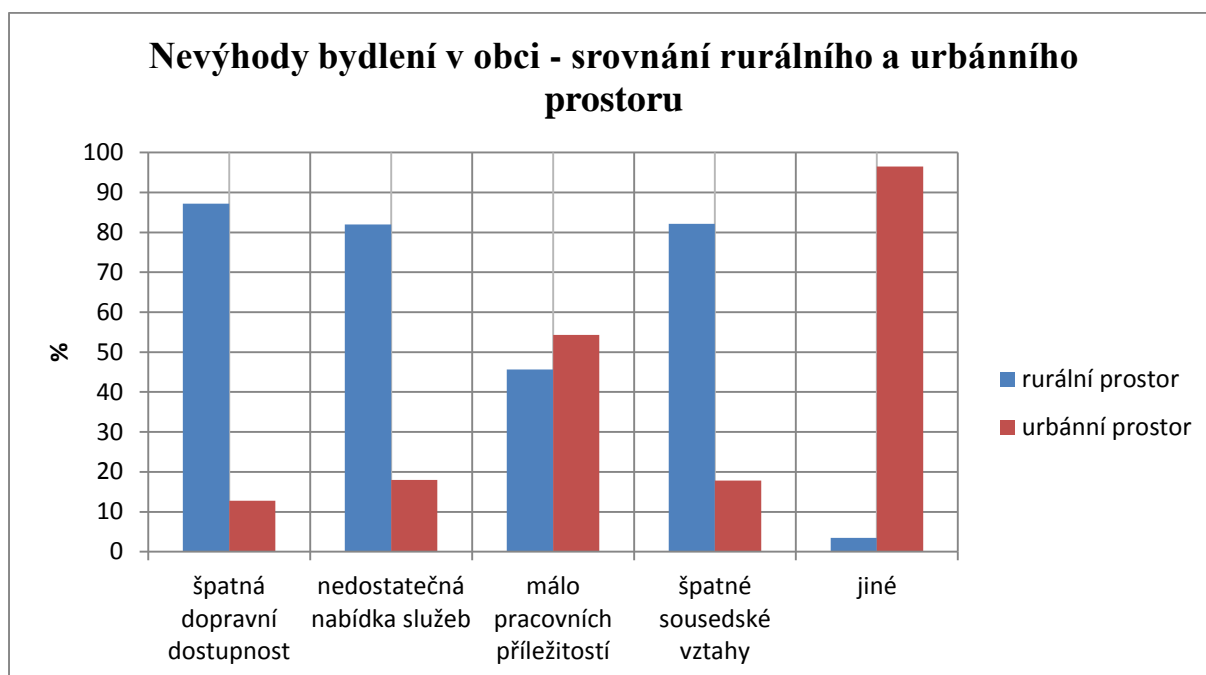
Obr. č. 36: Výhody bydlení v obci – srovnání rurálního a urbánního prostoru

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

8.3.2 Otázka č. 3: Jaké nevýhody má podle Vás bydlení ve Vaší obci?

Kvalita života je v menší míře ovlivněná i nevýhodami bydlení v obcích. Některé kategorie nevýhod bydlení, jako dopravní dostupnost, služby a pracovní příležitosti, budou porovnávány i v následujících otázkách. Zde nás zajímalo, jak hodnotí respondenti čisté ovzduší a prostředí, klidný život (málo hluku), možnost vlastnit hospodářství (pole, zahrady, zahrádky) a jaký mají pohled na kriminalitu v obci. Na obrázku č. 37 můžeme vidět velké rozdíly odpovědí mezi obyvateli rurálního a urbánního prostoru. Z obecného hlediska trpí venkov nedostatkem služeb a nenabízí dostatek pracovních míst, což nám potvrzuje i graf. Nejvíce se shodovaly odpovědi respondentů venkova a města v oblasti pracovních příležitostí. Podle struktury respondentů bylo zaměstnaných 242 obyvatel.

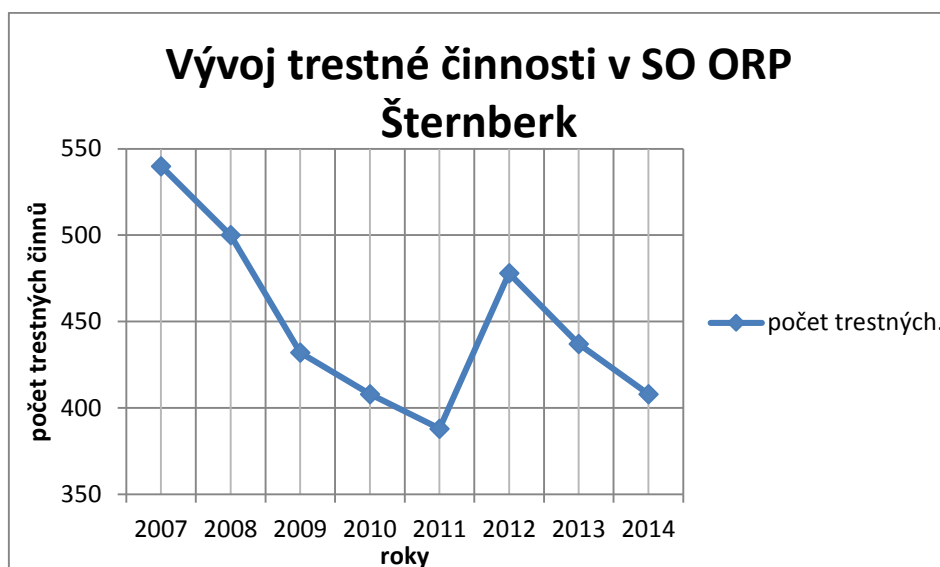
V dotazníkovém šetření na venkově uvedlo nevýhodu nabídky pracovních příležitostí 106 (45,7 %) respondentů a ve městě to bylo 126 dotázaných občanů (54,3 %). Proto předpokládáme, že zaměstnaní obyvatelé nejsou spokojeni se svojí dosavadní prací, ale jelikož nemají na výběr, kvůli slabé nabídce pracovních míst, musí ve svém současném zaměstnání setrávat i nadále nebo může jít i o to, že vidí nezaměstnané kolem sebe. Odpovědi, které přesahovaly v rámci rurálního prostoru více jak 80%, byly zastoupeny v kategorii špatné dopravní dostupnosti, kde si stěžovalo 87,2 % a v kategorii nedostatečné nabídky služeb (82,0 %). Rozdílné výsledky můžeme pozorovat i v hodnocení sousedských vztahů (81,2 %), které jsou jako problematictější vnímány na venkově, protože je obecně známo, že na menším území s nižším počtem obyvatel „toho o sobě lidé více vědí“, což může mít do jisté míry vliv i na právě zmíněné špatné sousedské vztahy.

Obr. č. 37: Nevýhody bydlení v obci – srovnání rurálního a urbánního prostoru

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

Urbánní prostor má tedy odlišně zastoupené faktory nevýhod než venkov až na výjimku pracovních příležitostí, která je zastoupena podobně. Silně zastoupená odpověď respondentů v urbánním prostoru se nachází v kategorii jiné. Tato odpověď nabízela otevřenou odpověď, kde 83 (96,5 %) obyvatel (v rámci této kategorie) města Šternberka vidělo nevýhodu bydlení ve městě kvůli romskému obyvatelstvu (na venkově se tato odpověď objevila v minimální míře). Tato odpověď nás nepřekvapuje, a to kvůli zvyšující se trestné činnosti v celém SO ORP Šternberk. Obrázek č. 38 nám prezentuje vývoj trestné činnosti ve správním obvodu města Šternberka od roku 2007-2014. Obyvatelé města Šternberka jsou přesvědčení o zvyšující se kriminalitě ve městě, na které se podílí především romské obyvatelstvo, ale policie tato data bohužel nezveřejňuje.

Obr. č. 38: Vývoj trestné činnosti v SO ORP Šternberk v letech 2007–2014

Zdroj: Police České republiky, 2015, vlastní zpracování

V posledním půlroce kriminalita ve Šternberku ještě vzrostla. V listopadu roku 2014 zde došlo k přestřelce mezi dvěma romskými rodinami a dva postřelení romští občané skončili v nemocnici. Na denním pořádku jsou ve městě menší potyčky mezi romským obyvatelstvem a obyvateli města, ale většinou jde jen o slovní hádky. Policí ČR nebyly v posledním roce zaznamenány trestné činy s rasovým podtextem. Město zvýšilo počet strážníků a zajistilo dva muže pro asistenci kriminality ve městě, jejichž úkolem je hlídat dodržování pořádku, ale i přesto panují ve městě stále značné obavy. Respondenti v dotazníkovém šetření často vedle konkrétní odpovědi doplňovali nejrůznější poznámky a návrhy, jako např. přesunutí Romů do jiné obce, odsun na okraj města, případně jiné ostře rasistické dovětky.

Obecně tato „protiromsky“ zaměřená skupina respondentů také upozorňovala na údajné výhody, které město romskému obyvatelstvu poskytuje (např. vstup na městské koupaliště zdarma, příspěvky na topení apod.), a také na fakt, že se ze Šternberka stalo cílové město romských migrací ze širšího okolí (hlavně z Moravského Berouna), což vede i ke zvýšené migraci neromských obyvatel urbánního prostoru do rurálního prostoru nebo do krajského města. Podle této skupiny respondentů se zdá, že město se snaží všemi způsoby ulehčit život a začleňování romského obyvatelstva do společnosti, ale bohužel na úkor občanů města. Dotazníkové šetření bohužel neumožňuje zpětně odlišit neromské a romské respondenty, otázka na etnický původ nebyla zařazena. Dle názoru autorky se tato situace bude i nadále zhoršovat, pokud nedojde k razantnější změně přístupu ze strany města a městské policie ve Šternberku.

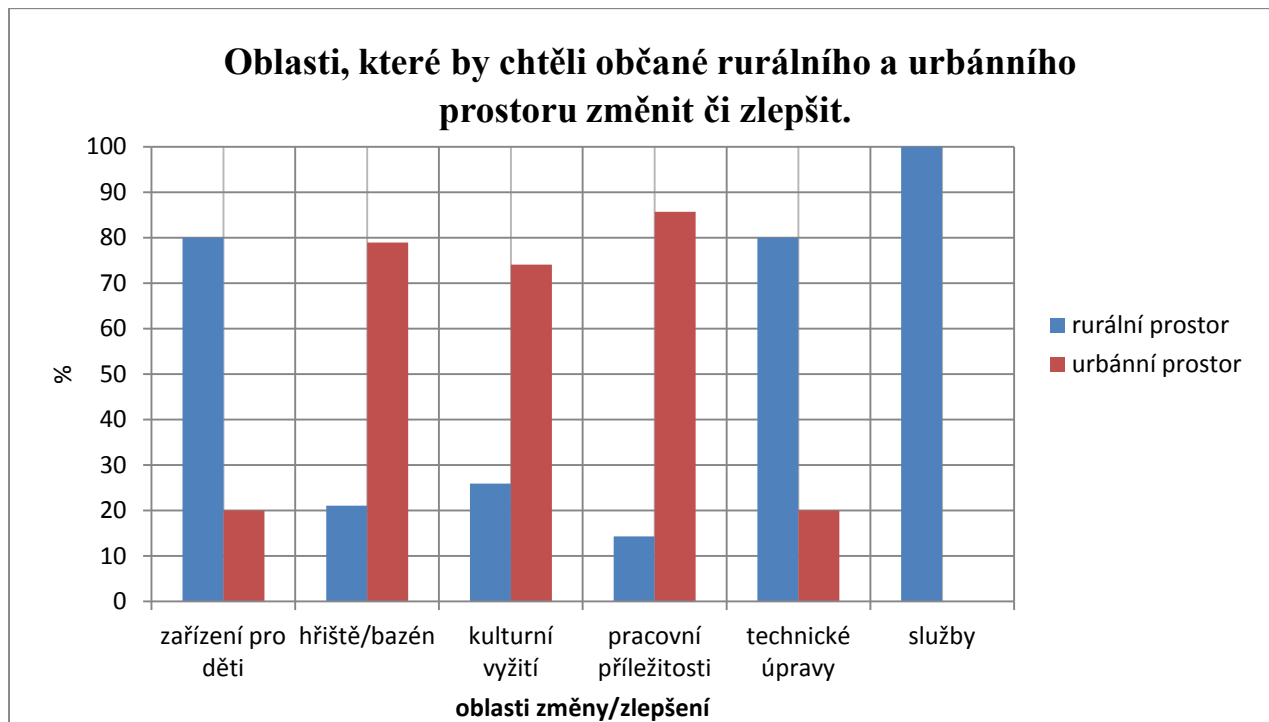
8.3.3 Otázka č. 4: Co byste chtěli změnit či zlepšit ve Vaší obci?

Jednalo se o otevřenou otázku, kde mohli respondenti odpovídat dle vlastního názoru a posouzení. Odpovědi byly následně shromážděny do šesti kategorií. První kategorie se týkala dětí a zařízení pro děti jako jsou dětská hřiště, dětské koutky, kroužky pro děti a další. Do druhé kategorie spadaly hřiště, bazény a ostatní budovy a místa určená ke sportovnímu vyžití. Třetí oblastí bylo kulturní vyžití (plesy, kina, divadla, zábavy, knihovny). Čtvrtý typ odpovědi se týkal zaměstnanosti, kdy obyvatelé požadovali více pracovních příležitostí. Tato odpověď byla překvapující, protože už v předchozí otázce týkající se nevýhod bydlení v obci, tuto odpověď respondenti uváděli nejčastěji. Předpokládáme, že ji zahrnuli znovu z důvodu velké důležitosti. Do páté kategorie spadaly technické úpravy (kanalizace a úpravy infrastruktury) a poslední kategorií byly služby.

Jelikož se jednalo o otevřenou otázku, nebylo možné získat odpověď od každého dotázaného obyvatele. Díky vhodnému zastoupení respondentů za rurální prostor (117) a za urbánní prostor (115) bylo možné sestavit graf, pro porovnání odpovědí. Opět můžeme pozorovat podstatně se lišící odpovědi z obou prostorů. Pokud se nejdříve zaměříme na rurální prostor, tak na obrázku č. 39 můžeme vidět nejčastější odpovědi týkající se služeb, které postrádá 100 % dotázaných obyvatel z venkovského prostoru. Venkovský prostor nejvíce postrádá obchody s potravinami, poštu a doplňující služby jako kadeřnictví, holičství a jiné, což ve městech přirozeně nechybí. Další oblastí změny, kterou občané požadují, jsou technické úpravy. Dodnes některé obce postrádají kanalizaci, plynofikaci, vodovody nebo dobře sjízdné komunikace. Tuto změnu požadovalo celkem 80 % respondentů. Téměř v každé obci se nachází fotbalové hřiště, tudíž tuto oblast sportovního využití obyvatelé venkova nepostrádají.

Obyvatelům urbánního prostředí výrazně chybí kulturní vyžití (74,1 %), což je docela paradox, a to kvůli velkému množství kulturních zařízení a akcí pořádaných městem. Zřejmě zde působí možnost srovnání s nabídkou kulturních programů v nedaleké Olomouci, ale také snaha vyjádřit nesouhlas se zrušením a následným prodejem Tylova divadla ve Šternberku. Jelikož město disponuje všemi druhy sportovních zařízení, od plaveckého bazénu až po zimní stadion, našli si i zde respondenti objekt, který jim chybí, a to je krytý bazén (78,9 %). Podobné zařízení přitom bylo vybudováno v roce 2003 v nedaleké obci Bohuňovice, vzdálené od Šternberka po silnici R46 pouhých 9 km – bohuňovický komplex disponuje kromě krytého bazénu i posilovnou, parní saunou a finskou saunou. Celkem 85,7 % odpovědí se týkalo i nedostatku pracovních příležitostí. Myslíme si, že pracovní nabídka se výhledově nezmění,

pokud do města nepřijde investor, který by zde vybudoval větší firmu a tím poskytnul více pracovních míst.

Obr. č. 39: Oblasti, které by chtěli občané rurálního a urbánního prostoru změnit či zlepšit.

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

8.3.4 Otázka č. 6: Vyhovuje Vám nemocnice ve Šternberku?

V dotazníkovém šetření byla zahrnuta i otázka, která zjišťovala, jaké zdravotní středisko občané navštěvují. Všichni respondenti žijící ve městě pochopitelně uvedli nemocnici ve Šternberku. Nás spíše zajímalo obyvatelstvo venkova, zda dojíždí za lékařským ošetřením do Olomouce, Litovle, Uničova či Šternberka. Překvapivě všichni respondenti venkovského prostoru uvedli, že dojíždí do nemocnice ve Šternberku. Na základě těchto odpovědí jsme mohli porovnat spokojenost s poskytovanými zdravotními službami za rurální a urbánní prostor.

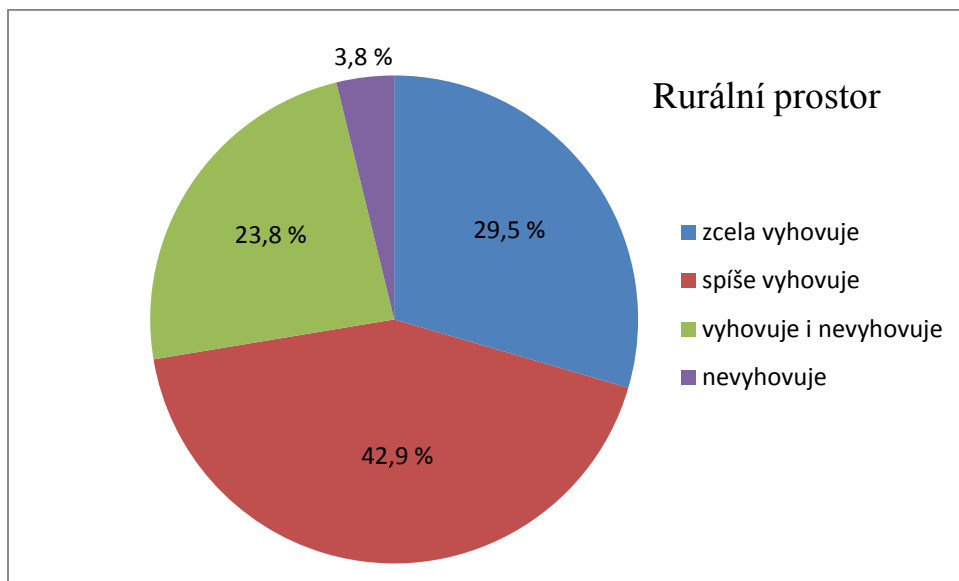
V této otázce jsme se zabývali celkovou kvalitou poskytovaných služeb ve Šternberku. Tento oddíl byl složen ze sedmi otázek, které byly směřovány na spokojenost s prací lékařů a sester, na hodnocení celé nemocnice a jednotlivých oddělení a na stížnosti týkající se ošetření či zdravotní péče v nemocnici. Tato část otázek byla v této diplomové práci použita záměrně, kvůli poměrně špatné pověsti nemocnice. Zajímalo nás, zda se toto tvrzení potvrdí či vyvrátí, protože kvalita poskytované zdravotní péče se u starších obyvatel značně podílí na celkové

kvalitě života. Jednalo se o uzavřenou otázku, kde respondenti mohli odpovědět následovně: zcela vyhovuje, spíše vyhovuje, vyhovuje i nevyhovuje a nevyhovuje. Porovnávat budeme opět odpovědi respondentů z rurálního a urbánního prostoru, ale porovnáme si také odpovědi dle věkových kategorií.

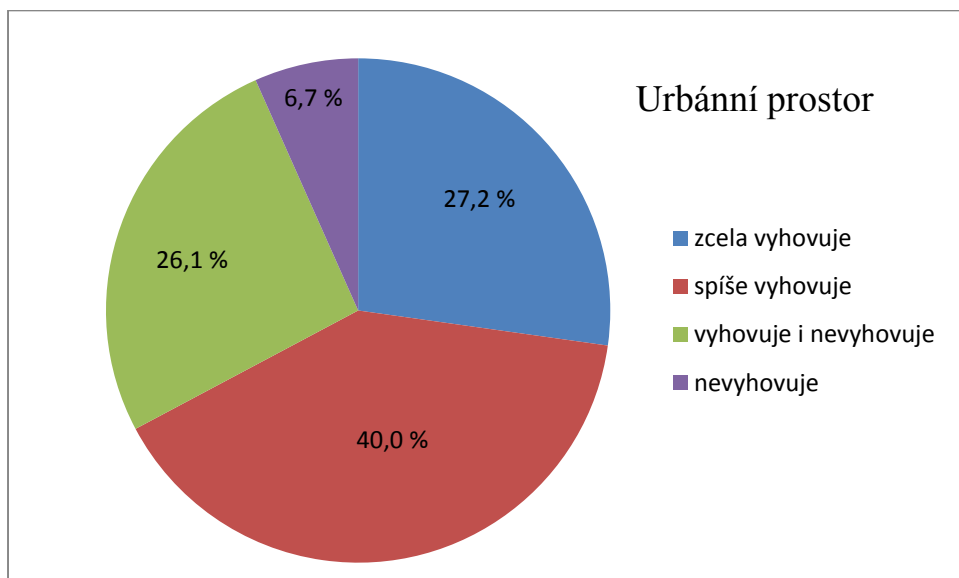
Pokud se tedy podíváme na výsledky šetření na obrázku č. 40 a 41, lze konstatovat, že odpovědi na otázku, zda obyvatelům vyhovuje nemocnice ve Šternberku, se velmi podobají za celé SO ORP Šternberk. Značné rozdíly v odpovědích respondentů v rurálním a urbánním prostoru jsou zaznamenány podle věkových kategorií, jak nám představuje obrázek č. 42 a 43. Každá kategorie tvoří 100% odpovědí, je tedy nutné brát ohled na početní strukturu obyvatelstva. Dominující odpověď za rurální prostor najdeme ve věkové kategorii 18-29 let (54,8 %), kde se respondenti shodují, že jim nemocnice ve Šternberku spíše vyhovuje. Stejně procentuální zastoupení představuje věková kategorie 30-44 let (50,0 %), v tomto případě nemocnice občanům spíše vyhovuje. Věková kategorie 75 let a více (50,0 %), kterým nemocnice zcela vyhovuje. Odpověď vyhovuje i nevyhovuje, je podobně zastoupena ve věkových kategoriích 18-29 (25,8 %), 30-44 (27,8 %), 45-59 let (27,5 %). Necelých 12 % obyvatel, kterým nemocnice nevyhovuje, se vyskytli ve věkové kategorii 45-59 let. Na základě výsledků podle věkových kategorií v rurálním prostoru můžeme říci, že dotázaní respondenti jsou spíše spokojeni s nemocnicí ve Šternberku než nespokojeni.

Urbánní prostor vykazuje rozdílné výsledky dle věkových kategorií. Na obrázku č. 43 vidíme největší počet spokojených respondentů s poskytováním zdravotní péče ve věkové kategorii 75 let a více. Nemocnice spíše vyhovuje respondentům ve věku 18-29 let (40,4 %), 45-59 let (40,0 %) a 60-74 let (50,0 %). Nemocnice zcela vyhovuje respondentům ve věkové kategorii 18-29 (28,1 %), 30-44let (29,2 %) a 60-74 let (46,7 %). Zdravotní péče a poskytované služby vyhovovaly a zároveň nevyhovovaly občanům ve věku 30-44 let (50,0 %), kde měly dominantní zastoupení, 37,2 % občanů ve věku 45-59 let odpovědělo stejně. Nespokojenost s nemocnicí, tedy odpověď nevyhovuje, uvedli respondenti nejvíce ve věkové skupině obyvatel ve 30-44 let (16,7 %), dále občané ve věku 45-59 let (9,3 %) a v menším zastoupení i věková kategorie 18-29 let (7,0 %). Je docela zvláštní, jak se výsledky liší podle věku ve srovnání za venkov a město. Mezi nejlépe hodnocená oddělení patřilo gynekologicko-porodnické oddělení, dětské oddělení a chirurgicko-traumatologické oddělení. Na druhou stranu nejhoršího hodnocení dosáhlo interní oddělení. Porodnické oddělení patří mezi vyhlášené v rámci Olomouckého kraje. Práce zdravotních sester byla hodnocena pozitivně, pacienti v otevřených odpovědích chválili sestry především porodnického a chirurgicko-traumatologického oddělení. Spokojenost s prací lékařů byla hodnocena spíše pozitivně, ale objevily se i jisté výjimky.

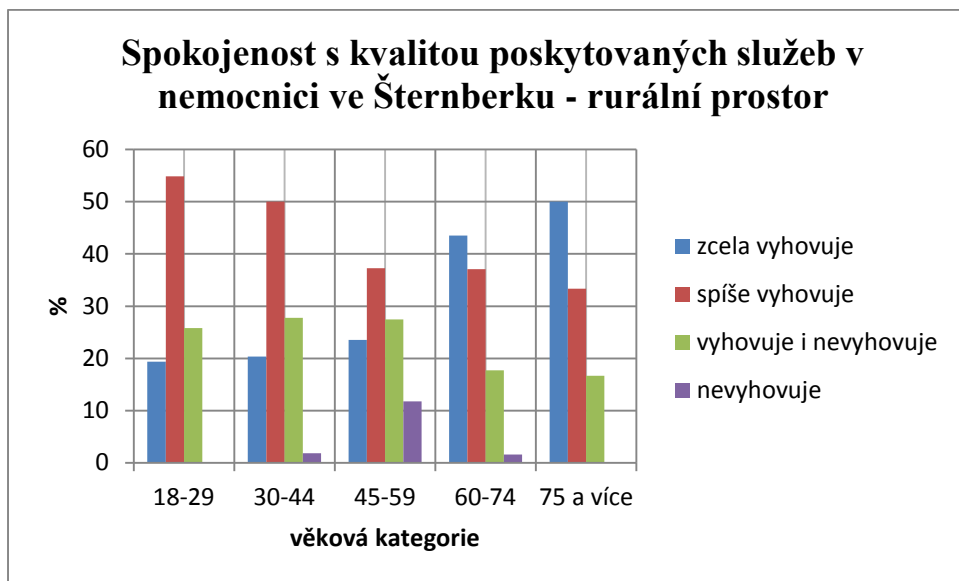
Obr. č. 40: Spokojenost s kvalitou poskytovaných zdravotních služeb v nemocnici - rurální prostor.

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

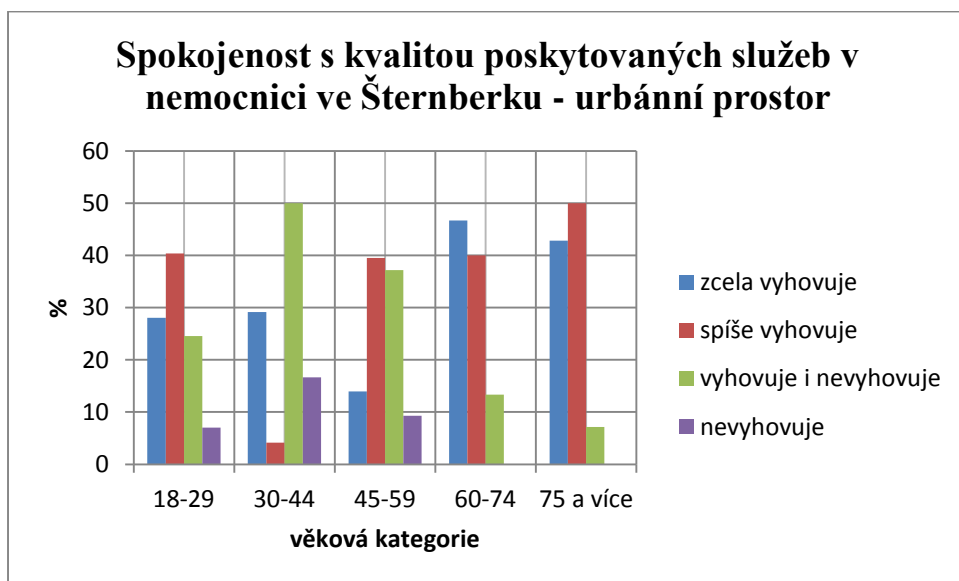
Obr. č. 41: Spokojenost s kvalitou poskytovaných zdravotních služeb v nemocnici - urbánní prostor.

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

Obr. č. 42: Spokojenost s kvalitou poskytovaných zdravotních služeb podle věkových kategorií - rurální prostor.

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

Obr. č. 43: Spokojenost s kvalitou poskytovaných zdravotních služeb podle věkových kategorií - urbánní prostor.

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

8.3.5 Otázka č. 13: Jakých kulturních akcí ve Vaší obci se účastníte?

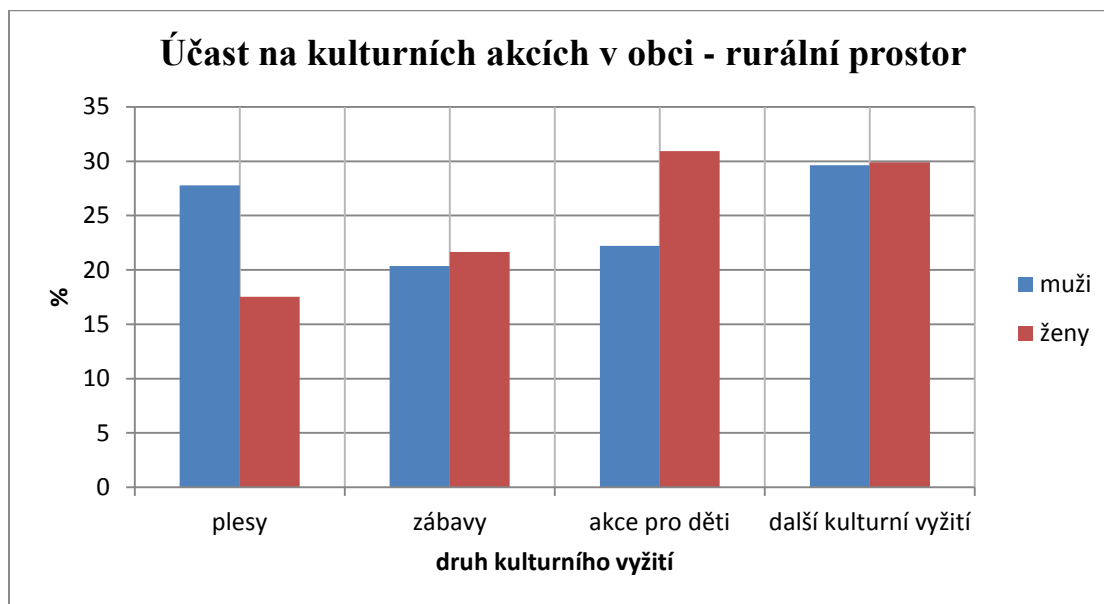
Z předchozí otázky jsme se dozvěděli, že za celé správní území města Šternberka se kulturních a společenských aktivit účastní 296 obyvatel. Za rurální prostor 151 obyvatel (71,9 %) a za urbánní prostor 145 obyvatel (86,6 %). V analytické části této diplomové práce jsme rozebrali možnosti kulturního vyžití na venkově a ve městě. Otázka, kterou budeme vyhodnocovat níže, byla opět otevřenou otázkou, kde respondenti vypisovali, kterých kulturních akcí se účastní. Poté byly tyto odpovědi shrnuty do čtyř kategorií. Sledovali jsme účast občanů na plesech, zábavách (diskotéky, vystoupení menších hudebních produkcí) a na dětských akcích. Poslední kategorii tvořilo další kulturní vyžití, mezi které jsme zařadili akce pořádané ve městě.

První z nich jsou celorepublikové i celoevropsky známé závody do vrchu Ecce Homo, ale i Ecce Homo Historic. Dále farmářské a jiné trhy, pořádané pravidelně od jara do podzimu. Také se ve městě každoročně pořádá Šternberské kulturní léto, které probíhá od května do září. V rámci kulturního léta se koná celá řada akcí pro děti, mládež a seniory. Poslední zařazenou a zároveň větší akcí je každoročně pořádaný rockový festival Šternberský kopec. Do kategorie dalšího kulturního vyžití za venkovský prostor, kromě dalších akcí města, jsme dále zařadili stavění a kácení májky, poutě a jarmarky.

Obrázek č. 44 představuje účast na vybraných kulturních akcích za rurální prostor. Nejvíce zastoupenou skupinou jsou ženy (30,9 %) účastníci se akcí pro děti (Den dětí, pálení čarodějnic a další). Velmi vyrovnaně zastoupenou skupinou ženami a muži je kategorie dalšího kulturního vyžití, zde se účastní 29,6 % mužů a 29,9 % žen. Podobně zastoupenou skupinou je zábava, kterou navštěvuje 20,4 % mužů a 21,6 % žen. Co se týče kategorie plesů, zde mají převahu muži (27,8 %), ženy tvoří pouze 17,5 %. Domníváme se, že vyšší návštěvnost mužů, je způsobena druhem plesů, které se na vesnici pořádají. Jedná se o plesy hasičské, rybářské, myslivecké, které budou více vyhovovat mužskému pohlaví.

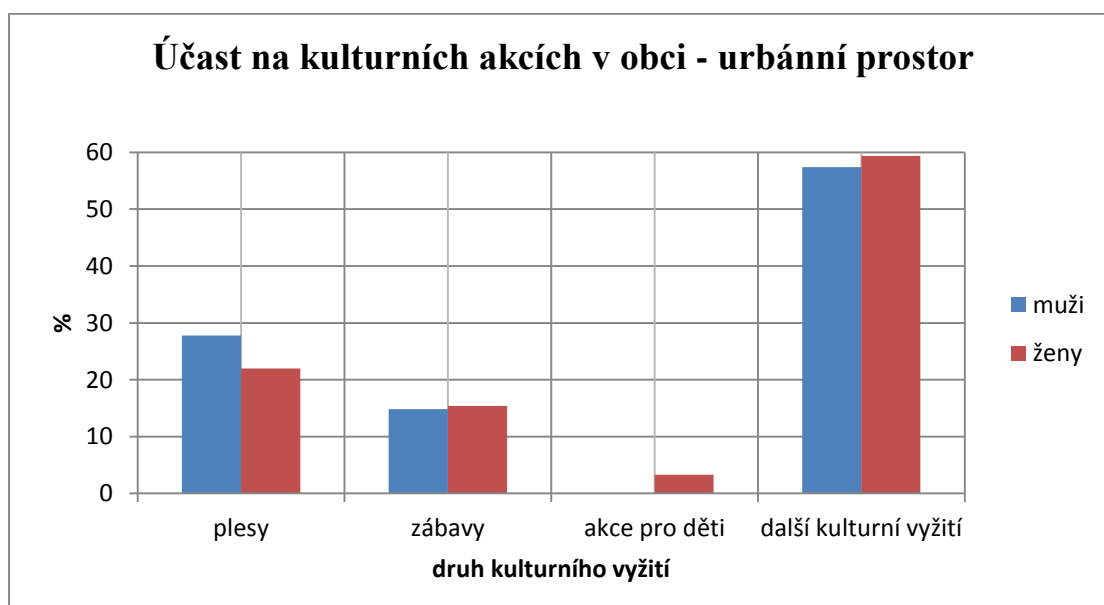
Když se podíváme na obrázek č. 45, můžeme říci, že se výrazně liší od obrázku č. 44. Největší rozdílnost představují akce pro děti, kterých se muži neúčastní vůbec a ženy jen minimálně (3,3 %). Jistou podobnost můžeme pozorovat i u kategorie plesů. Dokonce stejné procentuální zastoupení (27,8 %) mají, jak muži na venkově, tak i muži z města. Ženy mají o 4,5 procentních bodů vyšší účast na plesech než ženy na venkově. Nejvíce občanů účastníků se kulturních a společenských akcí představuje poslední kategorie dalšího kulturního vyžití. Těchto akcí se účastní 57,4 % mužů a 59,3 % žen z města. Zábava ve městě má slabší zastoupení

oproti rurálnímu prostoru. Účast se pohybuje okolo 15 %. Z této otázky vyplývá, že největší účast v celém SO ORP Šternberk představuje další kulturní vyžití, které má ve správním obvodu, co nabídnout.

Obr. č. 44: Účast na kulturních akcích v rámci rurálního prostoru

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

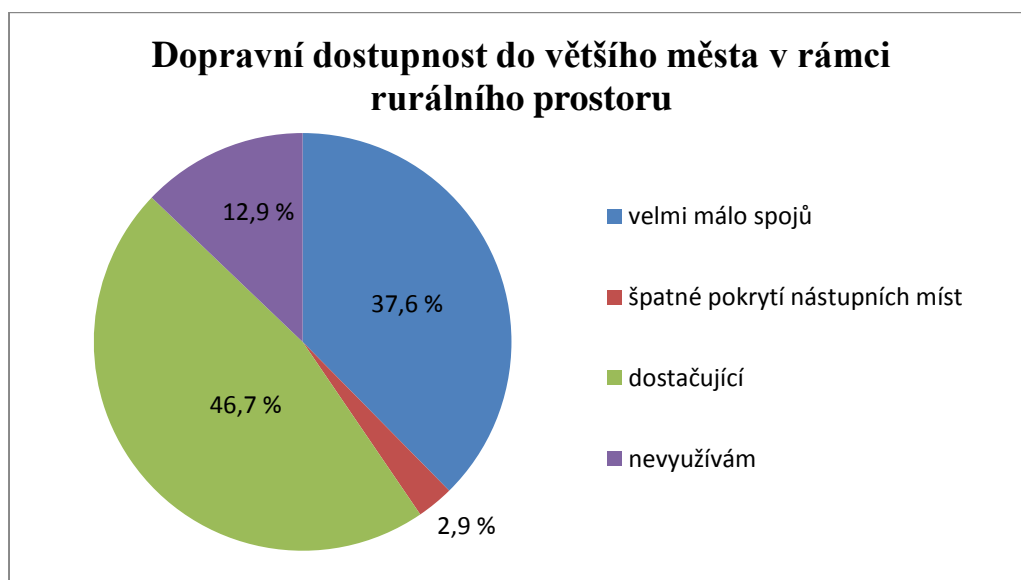
Obr. č. 45: Účast na kulturních akcích v rámci urbánního prostoru

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

8.3.6 Otázka č. 15: Jak hodnotíte počet dopravních spojů do většího města

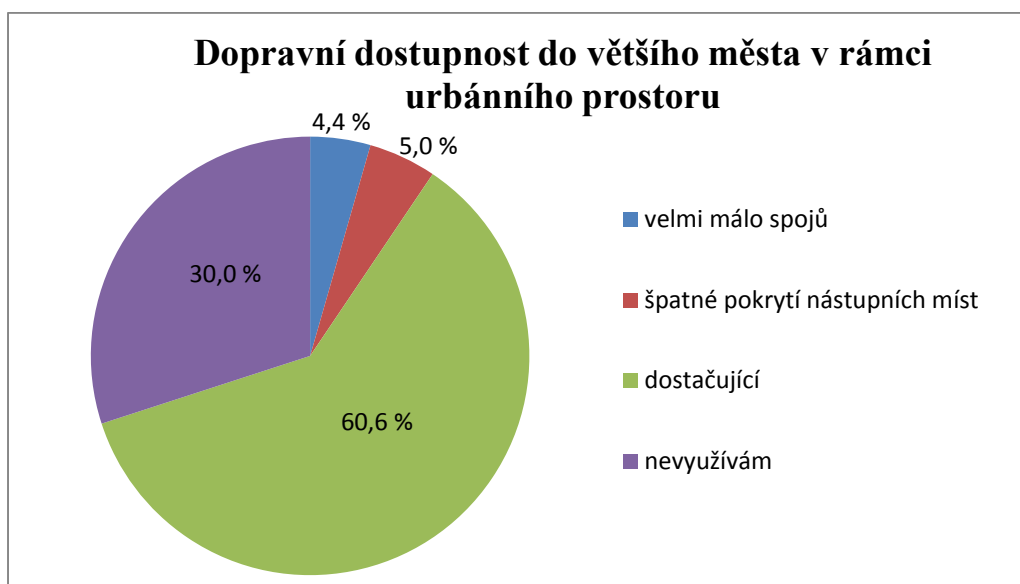
Není pochyb o tom, že dopravní dostupnost do zaměstnání, do škol, za zdravotním ošetřením a dalšími službami, se podílí na kvalitě života každého jedince. V tomto případě se jednalo o uzavřenou otázku, kdy respondenti mohli hodnotit počet dopravních spojů z jejich obce do většího města. Mohli si vybrat z následujících odpovědí: velmi málo spojů, špatné pokrytí nástupních míst, dostačující počet dopravních spojů a možnost nevyžívám. Předpokládáme, že pro rurální prostor bude dopravní dostupnost důležitější oproti urbánnímu prostoru, a to zejména kvůli nedostatku občanské vybavenosti, kvůli které musí dojíždět do většího města.

Při porovnání rurálního a urbánního prostoru na obrázku č. 46 a 47, vidíme značnou rozdílnost ve všech odpovědích. Jako dostačující počet spojů v rurálním prostředí hodnotí 46,7 % dotázaných respondentů. Na velmi málo spojů si stěžuje 37,6 % občanů a minimální počet obyvatel (2,9 %) si stěžuje na špatné pokrytí nástupních míst. Dopravní spoje do většího města nevyžívá 12,9 % dotázaných obyvatel. Hodnoty za urbánní prostor se od rurálního nejvíce liší u odpovědí respondentů, kteří vůbec nevyžívají hromadnou dopravu (30,0 %). Více jak polovina dotázaných občanů (60,6 %) uvedla počet spojů jako dostačující. Nespokojených bylo 9,4 % obyvatel. Celých 5,0 % si stěžovalo na špatné pokrytí nástupních míst a 4,4 % občanů na nedostatek spojů.

Obr. č. 46: Dopravní dostupnost do většího města v rámci rurálního prostoru

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

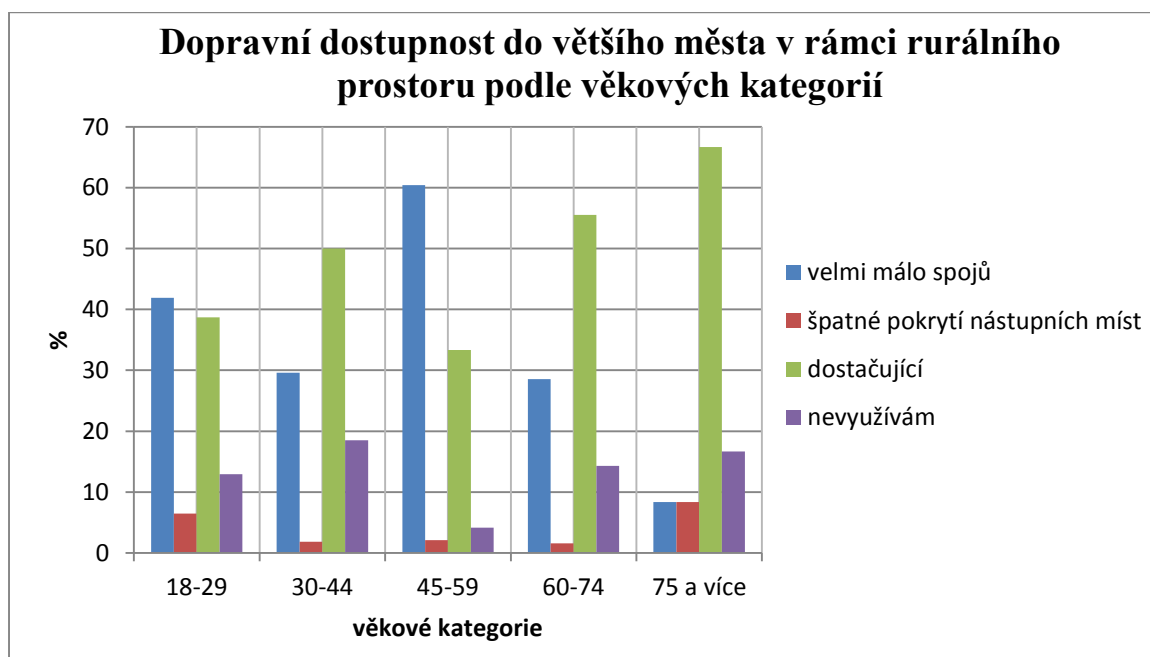
Obr. č. 47: Dopravní dostupnost do většího města v rámci urbánního prostoru

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

Zajímavé výsledky vyšly při porovnání města a venkova podle věkových kategorií, jak nám znázorňují obrázky číslo 48 a 49. Dostačující pokrytí dopravních spojů v rámci rurálního prostoru nejvíce zastupovali občané ve věkové kategorii 75 let a více (66,7 %) a v kategorii 60-74 let (55,6 %). Tyto skupiny měly ve struktuře obyvatelstva nejslabší početní zastoupení, proto mají nejsilnější procentuální zastoupení. Dále si to můžeme ohodnotit tak, že občané v tomto věku už za službami nepotřebují dojíždět tak často, jako mladší věkové kategorie. Obyvatelé ve věku 30-44 let hodnotili dostačující pokrytí dopravních spojů 50,0 % a věková kategorie 18-29 let 38,7 %. Naopak nespokojenost s počtem spojů projeví občané ve věku 45-59 let (60,4 %). Obyvatelé ve věku 18-29 let (41,9 %), byli taktéž nespokojeni s počtem dopravních spojů. V menší míře pak občané ve věku 30-44 let (29,6 %) a ve věku 60-74 let (28,6 %).

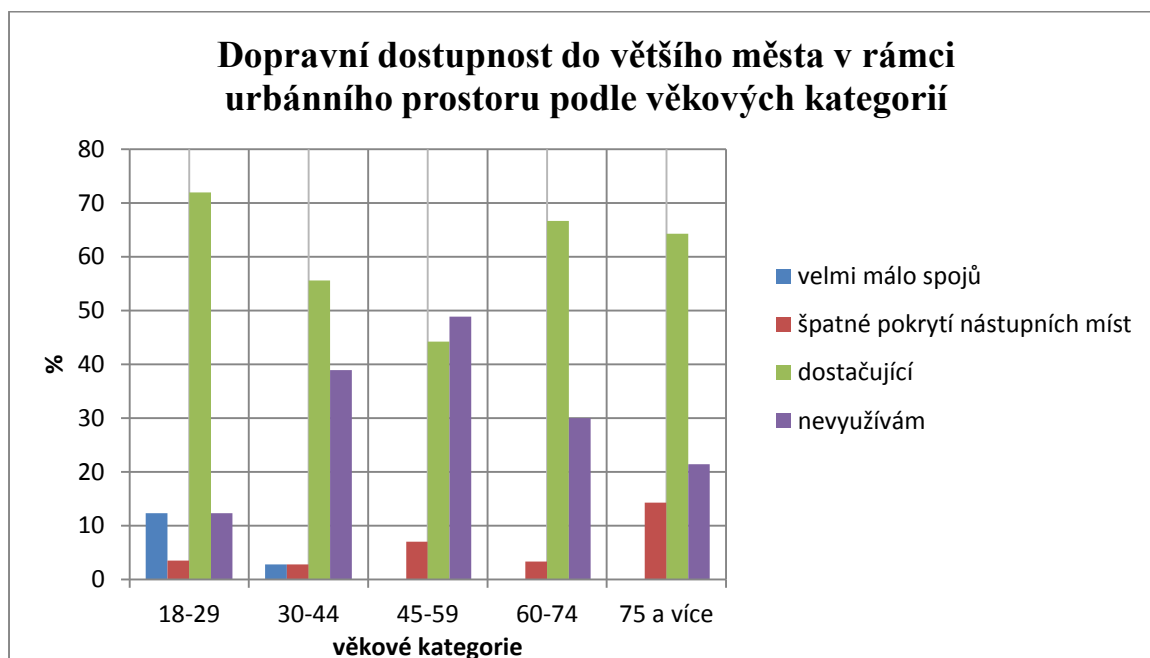
Za urbánní prostor je dostačující pokrytí dopravních spojů nejvíce zastoupeno ve věku 18-29 let (71,9 %) a podobně ve věkových kategoriích 60-74 let (66,7 %) a 75 a více let (64,3 %). Nejméně využívají dopravní spoje respondenti ve věku 45-59 let (48,8 %), 30-44 let (38,9 %) a 60-74 let (30,0 %). Odpovědi na špatné pokrytí nástupních míst jsou zanedbatelné, stejně jako v rámci rurálního prostoru. Když shrneme jednotlivé odpovědi, zjistíme, že venkovské obyvatelstvo je z necelé poloviny dotázaných občanů spokojeno s dostatečným počtem dopravních spojů do většího města. Patřit sem budou převážně obce dobře napojené na silnici R46 nebo s dobrou polohou města v nižší nadmořské výšce. Velmi málo spojů jezdí do obcí,

kteře jsou položené ve vyšších nadmořských výškách, jako jsou Hraničné Petrovice, Domašov u Šternberka, Jívová apod. Urbánní prostor se nepotýká s žádnou velkou nespokojeností na počet dopravních spojů.

Obr. č. 48: Dopravní dostupnost do většího města v rámci rurálního prostoru podle věkových kategorií

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

Obr. č. 49: Dopravní dostupnost do většího města v rámci urbánního prostoru podle věkových kategorií

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

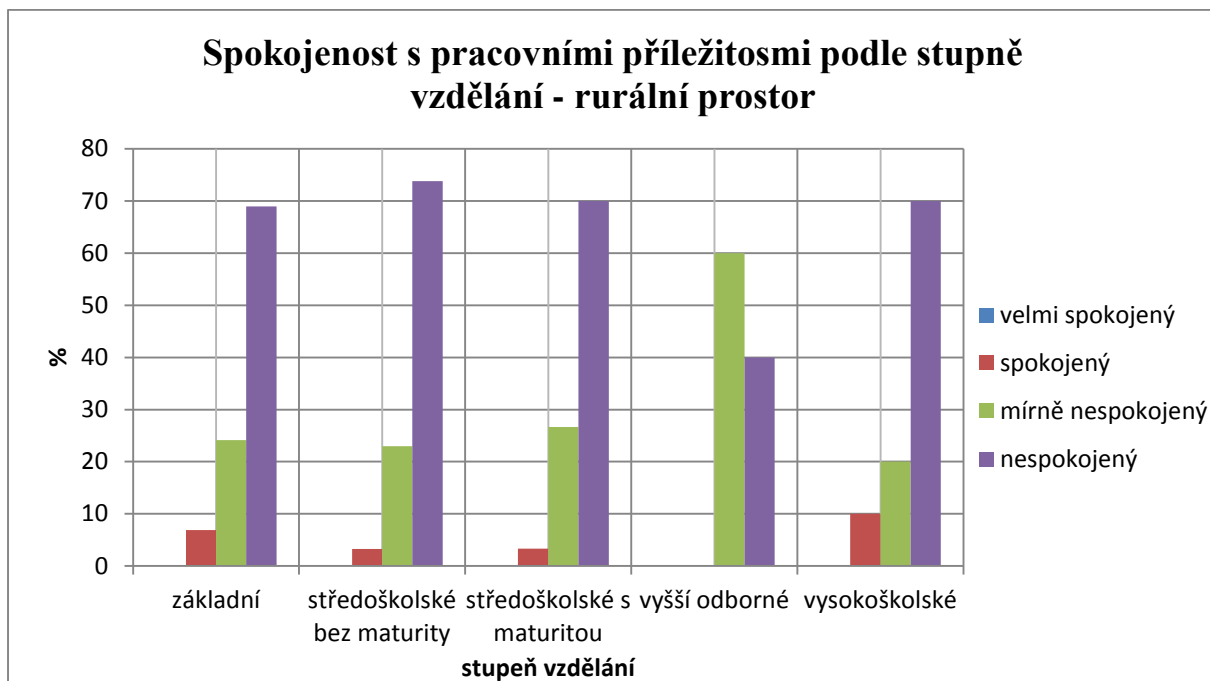

8.3.7 Otázka č. 18: Jak hodnotíte možnosti a rozsah nabídky pracovních příležitostí ve Vaší obci?

Pracovní příležitosti jsme hodnotili podle škály spokojenosti, kdy si respondenti mohli vybrat mezi odpověďmi: velmi spokojený/á, spokojený/á, mírně nespokojený/á a nespokojený/á, popřípadě odpověď nedokážu posoudit. Jednalo se tedy o uzavřenou otázku. Grafy znázorňující spokojenost za rurální a urbánní prostor byly sestrojeny, ale kvůli velké podobnosti by bylo zbytečné je zde prezentovat. Velmi spokojený s nabídkou pracovních příležitostí nebyl nikdo v celém SO ORP Šternberk. Spokojených respondentů bylo velmi málo, jak v rámci rurálního prostoru (4,8 %), tak ve městě (3,9 %). Druhou nejčastější odpovědí v celém správním obvodu byla mírná nespokojenost s možnostmi a nabídkou pracovních příležitostí. Na venkově ji označilo 25,7 % obyvatel a ve městě 32,2 % občanů. Pochopitelně nejčastější odpověď respondentů byla negativní. Ve venkovském prostoru bylo 69,5 % nespokojených respondentů s možnostmi a rozsahem pracovních příležitostí a ve městě jich bylo o něco méně (63,9 %).

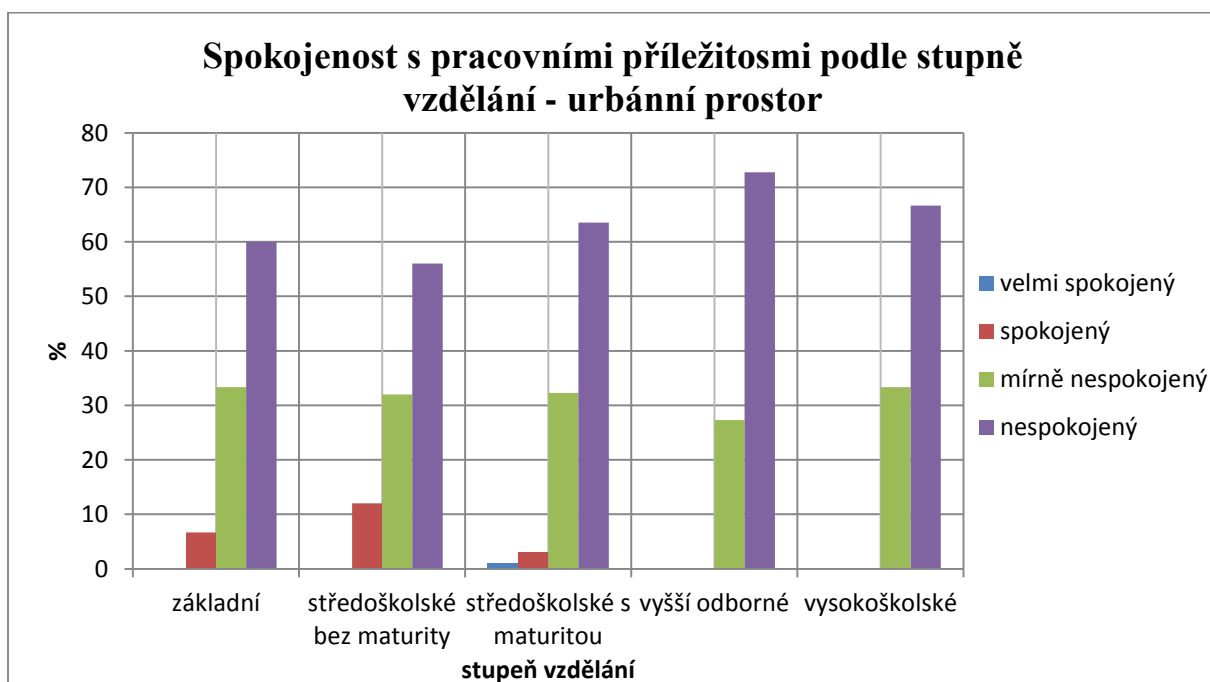
Pozoruhodné bylo srovnání spokojenosti s nabídkou pracovních příležitostí za oba sledované prostory podle stupně vzdělání. Zde se výsledky výrazně lišily, jak můžeme vidět na obrázku č. 50 a 51. V rurálním prostoru byla nespokojenost s nabídkou pracovních příležitostí zastoupena podobně ve čtyřech kategoriích představující stupeň vzdělání. Respondenti středoškolského vzdělání bez maturity zahrnovali 73,8 % obyvatel, následovali občané se středoškolským vzděláním s maturitou (70,0 %), ve stejném procentuálním zastoupení (70,0 %) byli i obyvatelé s vysokoškolským vzděláním a poslední skupinu tvořili občané se základním vzděláním (69,0 %). Mírná nespokojenost s nabídkou pracovních příležitostí dominovala u občanů s vyšším odborným vzděláním (60,0 %) a podobně (20-27 %) byla zastoupena ve zbylých skupinách obyvatel dle stupně vzdělání. Kromě obyvatel s vysokoškolským vzděláním, nedosahovala spokojenost s nabídkou pracovních příležitostí v žádné kategorii více jak 7 % odpovědí. Mezi velmi spokojené občany nepatřil nikdo.

V rámci urbánního prostoru byl pouze jeden respondent spokojený s nabídkou pracovních příležitostí. Dominující odpověď znázorňuje kategorie vyššího odborného vzdělání, kde je největší procento (72,2 %) nespokojených občanů. Ve zbylých kategoriích se nespokojenost pohybuje v rozmezí 60-67 %. Mírná nespokojenost s nabídkou pracovních příležitostí byla též rovnoměrně zastoupená ve všech kategoriích v rozsahu 32-34 %. Výsledky šetření týkající se možnostmi a rozsahu nabídek pracovních příležitostí v rurálním prostoru, se vyznačovaly jistou podobností podle stupně vzdělání stejně jako výsledky v urbánním prostoru.

Obr. č. 50: Spokojenost s pracovními příležitostmi podle stupně vzdělání za rurální prostor

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

Obr. č. 51: Spokojenost s pracovními příležitostmi podle stupně vzdělání za urbánní prostor

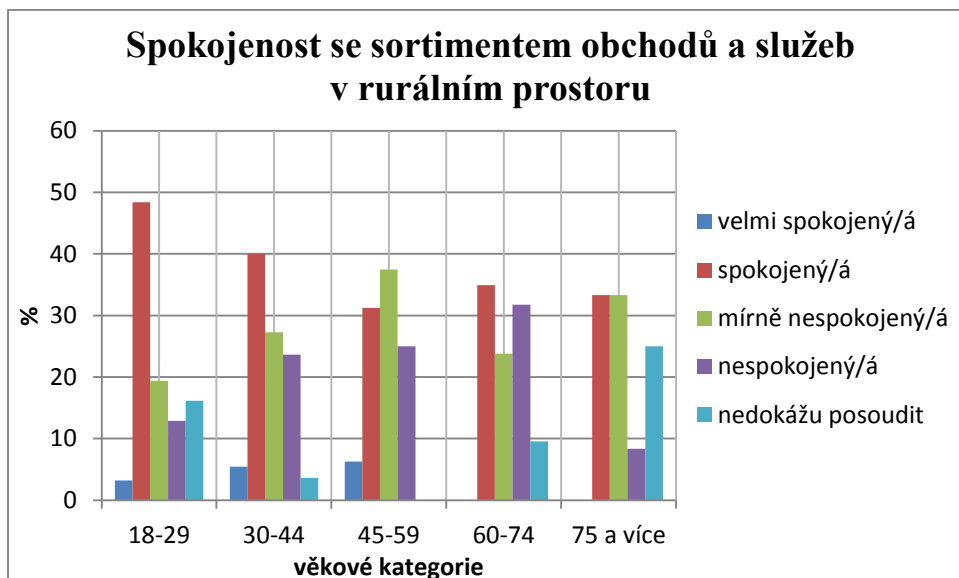
Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

8.3.8 Otázka č. 27: Jak hodnotíte kvalitu a sortiment obchodů a služeb ve Vaší obci?

V analytické části diplomové práce jsme zjišťovali občanskou vybavenost jednotlivých obcí za celé SO ORP Šternberk. Město disponovalo dostatečným množstvím služeb a obchodů, na rozdíl od rurálního prostoru. Tato otázka se zabývala spokojeností s kvalitou a sortimentem obchodů a služeb v každé obci. Jednalo se o uzavřenou otázku, která nabízela pět možných odpovědí. Respondenti si mohli vybrat následovně: velmi spokojený/á, spokojený/á, mírně nespokojený/á, nespokojený/á, nebo odpověď nedokážu posoudit. Tuto otázku jsme se rozhodli porovnat podle věkových kategorií.

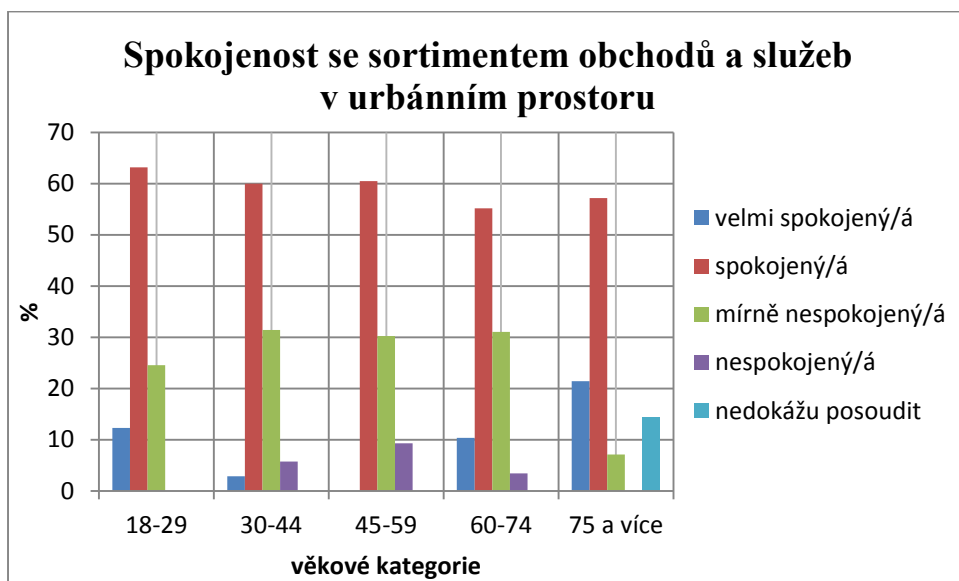
Obrázek číslo 52 představuje spokojenost s kvalitou a sortimentem obchodů a služeb za rurální prostor. Překvapivě nejvíce zastoupenou odpovědí je spokojenost i přes nedostatek obchodů a služeb v obci. Největší spokojenost vyjádřili občané ve věkové kategorii 18-29 let (48,4 %) a ve věku 30-44 let (40,0 %). Podobné výsledky spokojenosti zaznamenáváme i u věkové kategorie 45-59 let (31,3 %), ve věku 60-74 let (34,9 %) a 75 let a více (33,3 %). Na obrázku můžeme vidět, že obyvatelstvo ve věku 45-59 let (37,5 %) uvedlo, že jsou mírně nespokojeni s kvalitou a sortimentem obchodů a služeb, podobně jako občané ve věku 75 let a více (33,3 %). Celkem 31,7 % dotázaných občanů ve věku 60-74 let projevilo nespokojenost jako občané ve věkových kategoriích 30-44 let (23,6 %) a 45-59 let (25,0 %). Občané, kteří nedokázali posoudit tuto otázku, se nacházeli ve všech věkových kategoriích, mimo občany ve věku 45-59 let.

Nespokojených respondentů se sortimentem obchodů a služeb je ve městě minimum, podobně jako obyvatel velmi spokojených, jak znázorňuje obrázek č. 53. Ve všech věkových kategoriích v urbánním prostoru převládá spokojenost obyvatel se sortimentem obchodů a služeb v rozmezí 60-64 %. Poměrně dost občanů projevilo i mírnou nespokojenost, a to rovnoměrně zastoupenou ve věkových kategoriích 30-44 let (31,4 %), 45-59 let (30,2 %) a 60-74 let (31,0 %). Co konkrétně občanům rurálního a urbánního prostoru v obci chybí, se dozvíme v následující otázce. Na závěr této otázky můžeme shrnout, že obyvatelé města jsou spokojenější s kvalitou a sortimentem obchodů a služeb, než občané na venkově, kde tyto služby a obchody ve velké míře postrádají. Nespokojenost na venkově převažovala u občanů staršího věku.

Obr. č. 52: Spokojenost se sortimentem obchodů a služeb v rurálním prostoru

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

Obr. č. 53: Spokojenost se sortimentem obchodů a služeb v urbánním prostoru

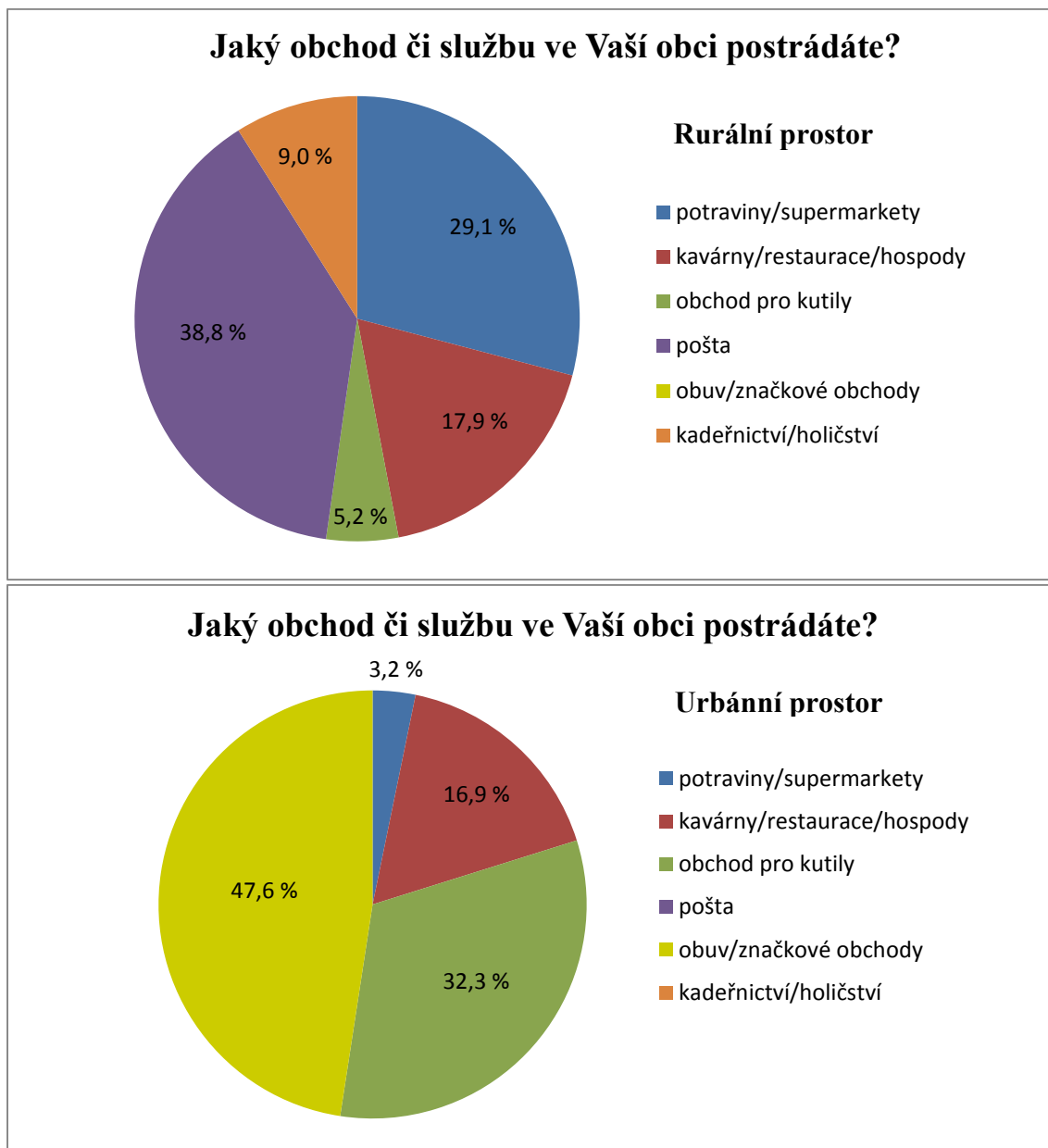
Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

8.3.9 Otázka č. 28: Jaký obchod či službu ve Vaší obci postrádáte?

Poslední otázka, která se zabývá konkrétnějšími faktory kvality života, navazuje na předchozí otázku, hodnotící spokojenost s kvalitou a sortimentem obchodů a služeb v obcích správního obvodu města Šternberka. V rurálním prostoru se nacházelo větší množství nespokojených respondentů oproti urbánnímu prostoru. Ve městě se objevilo i zastoupení mírně nespokojených občanů. Proto nás zajímalo, jaký obchod či službu obyvatelé SO ORP Šternberka ve svých obcích postrádají. Jednalo se o otevřenou otázku, tudíž byly odpovědi shrnuty do šesti kategorií, kterými jsou: potraviny/supermarkety, kavárny/restaurace/hospody, obchod pro kutily, pošta, obuv/značkové obchody, kadeřnictví/holičství.

Srovnání proběhlo mezi rurálním a urbánním prostorem (obr. č. 54) obecně a poté na základě odpovědí podle pohlaví. Na venkově (obr. č. 54) občané nejvíce postrádali poštu 38,8 %, jak již bylo uvedeno v občanské vybavenosti v rámci analytické části. Následovala absence obchodů s potravinami/supermarketů (29,1 %) a kaváren/restaurací/hospod (17,9 %). V menší míře občanům chybělo kadeřnictví/holičství (9,0 %) a obchod pro kutily (5,2 %).

Z jiného úhlu pohledu postrádali obchody či služby občané urbánního prostoru, jak můžeme sledovat na obrázku č. 54. Jako nejdůležitější je pro ně absence obuvi/značkových obchodů (47,6 %). Tomuto výsledku se nedivíme, jelikož se ve městě nachází převážně vietnamské obchody. Město disponuje všemi druhy obchodů, mimo obchod pro kutily, který ve Šternberku není, a proto ho požaduje 32,3 % dotázaných respondentů. Třetí nejvíce postrádanou kategorií v rámci urbánního prostředí byly kavárny/restaurace/hospody (16,9 %), kterých je však podle úsudku autorky ve městě dostatek. Vzhledem k tomu, že tato odpověď byla častější mezi ženami, jde zřejmě o absenci kaváren, případně podniků, které by umožňovaly návštěvu žen s dětmi. Občané města nepostrádají poštu ani kadeřnictví/holičství. V menší míře postrádají obchody s potravinami/supermarkety (3,2 %). Ve Šternberku se přitom nachází síť čtyř větších obchodních řetězců: Lidl, Penny, Albert (Ahold) a Tesco. Předpokládáme, že tato část obyvatel postrádá supermarkety či hypermarkety typu Billa (v letošním roce zrušena), Kaufland nebo Globus.

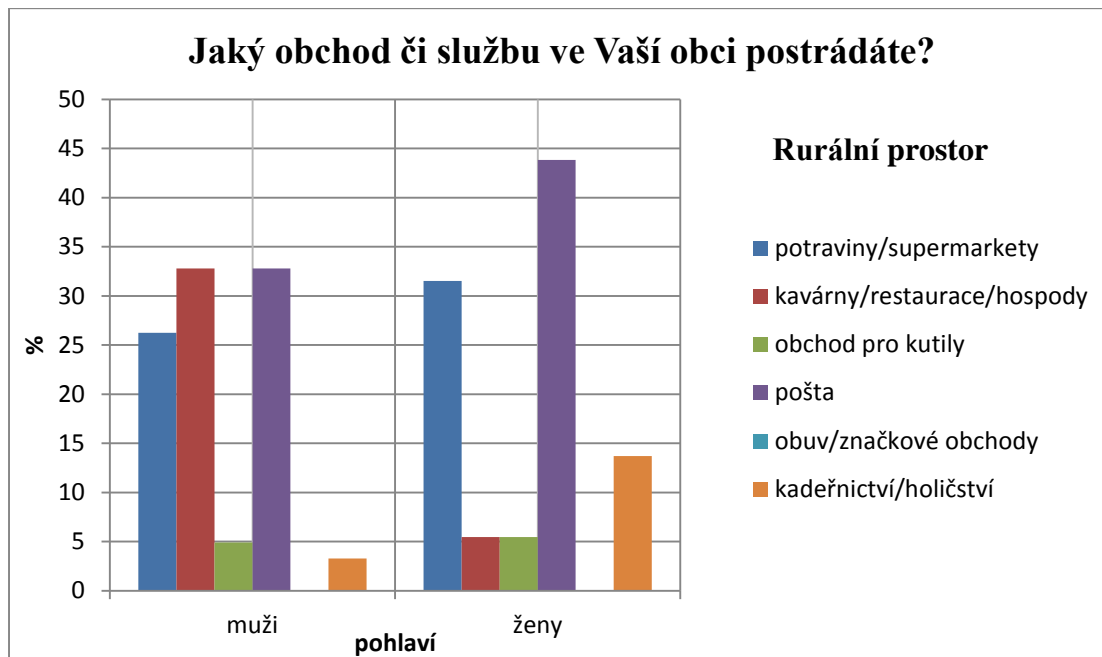

Obr. č. 54: Obchod či služba, kterou postrádají občané rurálního a urbánního prostoru

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

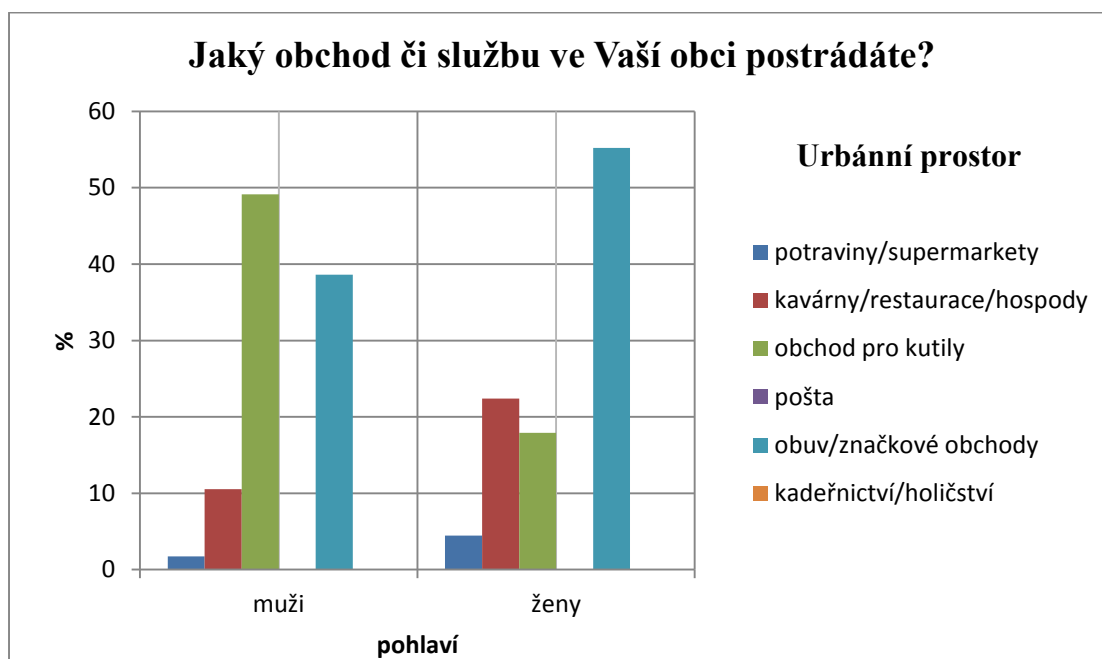
Obrázek číslo 55 a 56 znázorňuje chybějící obchody a služby podle pohlaví za rurální a urbánní prostor. Ženy z rurálního prostředí nejvíce postrádají poštu (48,3 %) a obchod s potravinami/supermarkety (31,5 %), naopak ženy v urbánním prostoru mají na prvním místě obuv/značkové obchody (55,2 %) a kavárny/restaurace/hospody (22,4 %). Mužům z venkovského prostoru ve stejné míře chybí pošta (32,8 %) a vyrovnaně kavárny/restaurace/hospody (32,8 %). Městským mužům nejvíce chybí obchod pro kutily (49,1 %) a obuv/značkové obchody (38,6 %). Z tohoto šetření vyplývá, že v rurálním prostoru chybí

základní občanské vybavení, a tudíž se nedivíme tomu, že občané nepostrádají obuv/značkové obchody a obchod pro kutily, oproti obyvatelům města.

Obr. č. 55: Obchod či služba, kterou postrádají občané rurálního prostoru

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

Obr. č. 56: Obchod či služba, kterou postrádají občané urbánního prostoru

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

8.3.10 Otázka č. 1: Jak hodnotíte kvalitu života ve Vaší obci?

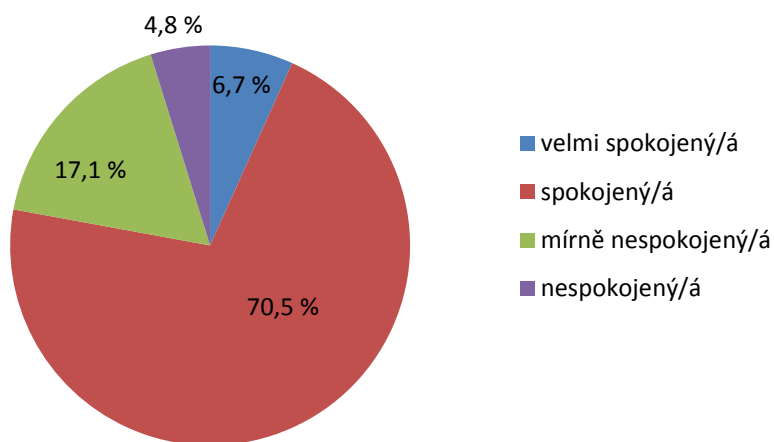
Tuto otázku jsme si nechali záměrně nakonec, protože zahrnuje celkový pohled na kvalitu života, tudíž v sobě nese všechny předchozí otázky. Jednalo se o uzavřenou otázku hodnotící spokojenost podle následující škály: velmi spokojený/á, spokojený/á, mírně nespokojený/á, nespokojený/á a nedokážu posoudit. Rozhodli jsme se srovnat kategorie, které se od sebe výrazně lišily. Spokojenost s kvalitou života v obcích jsme porovnávali podle pohlaví, věkových kategorií, rodinného stavu, podle vzdělání a podle druhu bydlení. Vynechali jsme srovnání podle počtu dětí a pracovního poměru, kde se hodnoty lišily pouze v počtu respondentů zastoupených v obou prostorech.

Na obrázku č. 57 porovnáваме spokojenost s kvalitou života v rurálním a urbánním prostoru. Více spokojených občanů najdeme na venkově (70,5 %), ve městě je to méně (63,3 %). Na venkově najdeme i méně mírně nespokojeného obyvatelstva (17,1 %) než ve městě (30,6 %). Kupodivu v rurálním prostoru žije i více velmi spokojených obyvatel (6,7 %) než ve městě (3,3 %). Jedinou předností města je menší množství nespokojených respondentů (2,8 %), na venkově jich je o 2 procentní body více.

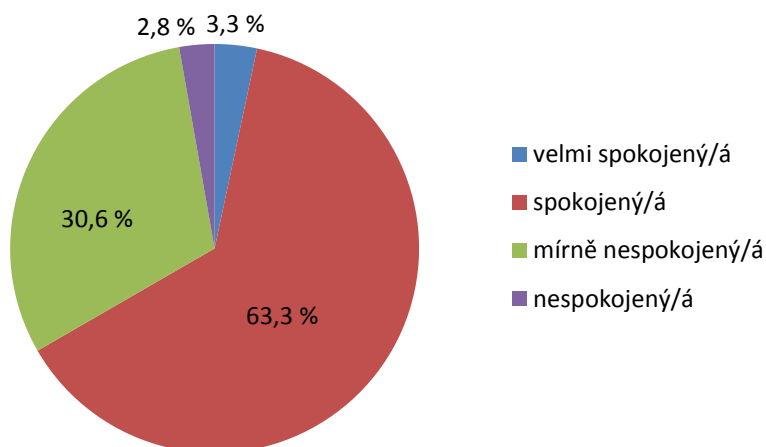
Obrázek č. 58 nám hodnotí spokojenost s kvalitou života **podle pohlaví**. Ženy ve městě a na venkově tvoří nejsilnější skupinu, která hodnotí kvalitu života v obci spokojeně, v těsném zápětí jsou i muži z obou prostorů. Značný výkyv můžeme vidět u žen z urbánního prostoru, které jsou mírně nespokojené (23,9 %) s kvalitou života ve městě.

Spokojenost s kvalitou života v rurálním prostoru

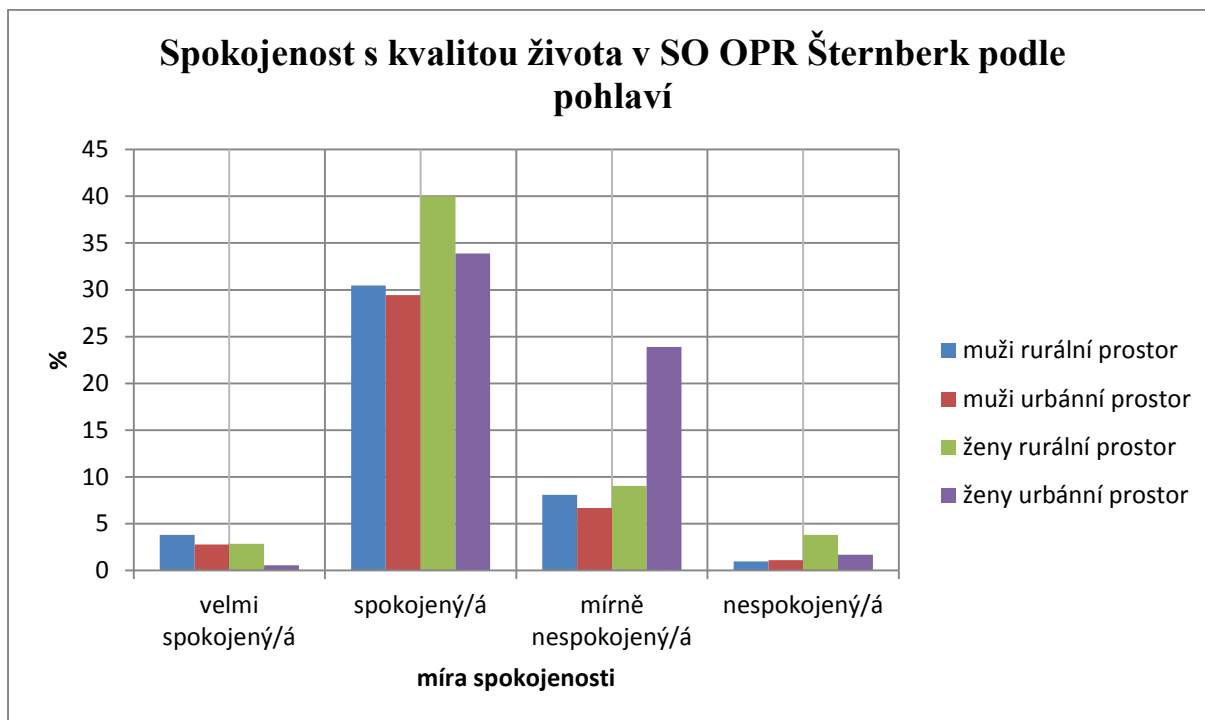

Spokojenost s kvalitou života v urbánním prostoru

Obr. č. 57: Spokojenost s kvalitou života v rurálním a urbánním prostoru

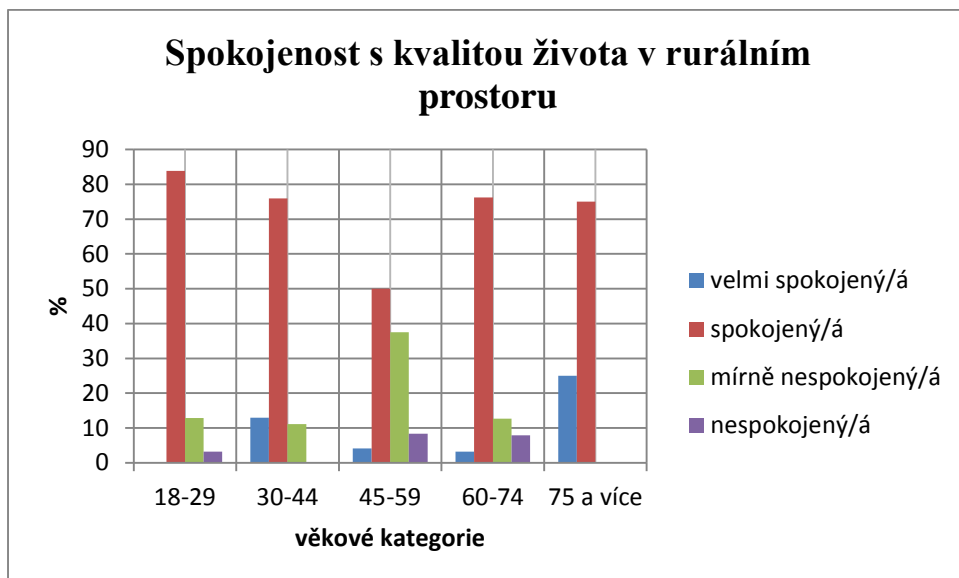
Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

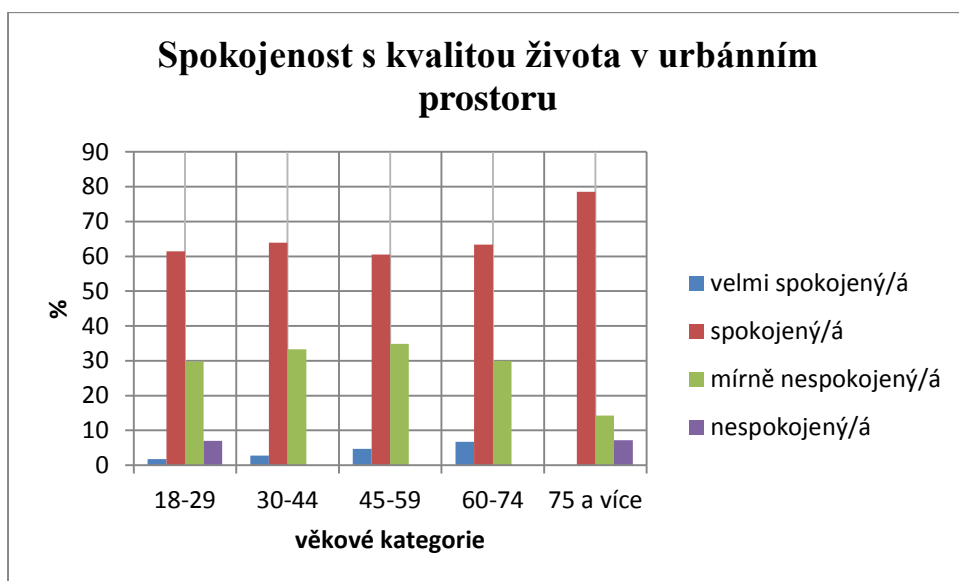
Obr. č. 58: Spokojenost s kvalitou života v rurálním a urbánním prostoru podle pohlaví

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

Na obrázku č. 59 a 60 můžeme vidět hodnocení kvality života podle **věkových kategorií**. Nejspokojenější skupinou rurálního prostředí jsou obyvatelé ve věku 75 let a více. Opět je to odvozeno od nejnižšího zastoupení respondentů v této věkové kategorii. Nejvíce spokojených obyvatel najdeme ve věkové skupině 18-29 let (83,9 %). Vyrovnané odpovědi spokojenosti zastupují zbylé věkové kategorie v rozmezí 75-77 %, mimo kategorii obyvatel ve věku 45-59 let, kteří tvoří jen 50% spokojených respondentů. Vysoké procento mírně nespokojených (37,5 %) najdeme v téže věkové kategorii. V urbánním prostoru převažuje spokojenost u obyvatel ve věku 75 let a více (78,6 %) a silné zastoupení má i ve zbylých věkových kategoriích (60-64 %). Mírnou nespokojenost v urbánním systému pohybující se v rozmezí 29-35 % najdeme u věkových kategorií 18-29 let, 30-44 let, 45-59 let a 60-74 let.

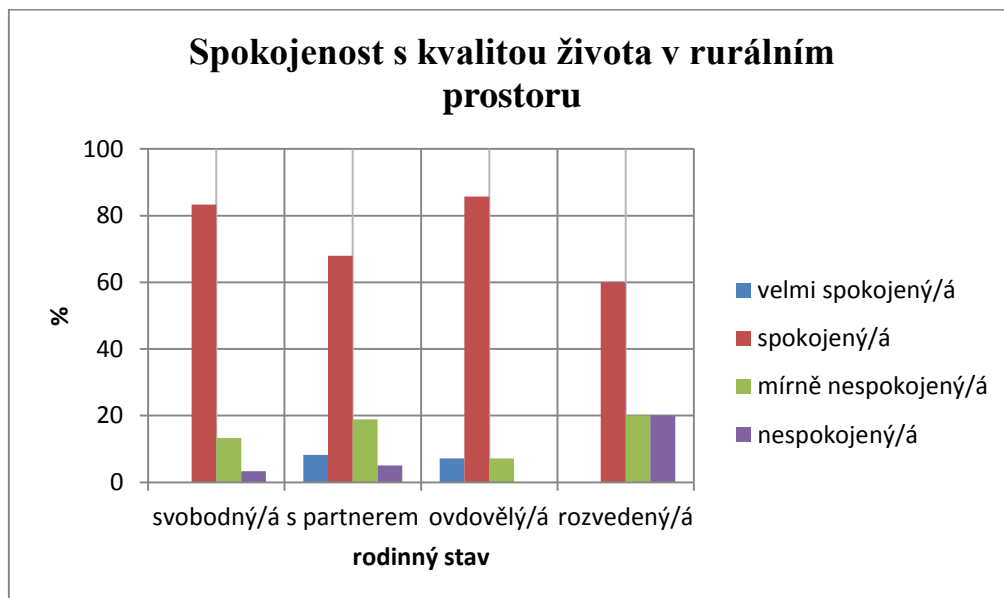
Obr. č. 59: Spokojenost s kvalitou života v rurálním prostoru podle věkových kategorií
Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

Obr. č. 60: Spokojenost s kvalitou života v urbánním prostoru podle věkových kategorií
Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

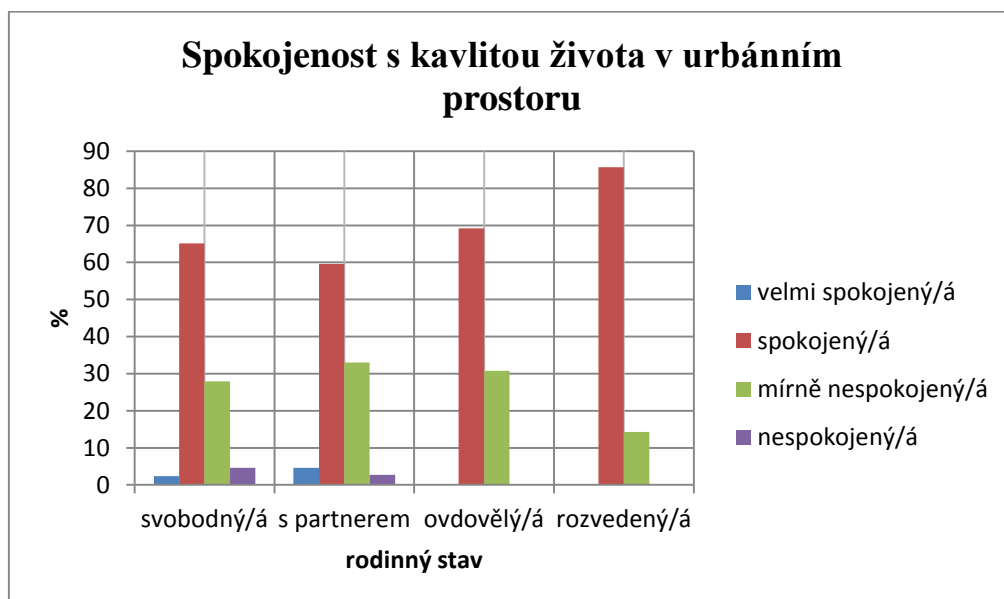
Pokud se podíváme na kvalitu života z pohledu lidí v různém **rodinném stavu** na obrázcích č. 61 a 62, zjistíme, že v rurálním prostoru jsou více spokojení občané ovdovělí (85,7 %) a svobodní (83,3 %), což odpovídá nejnižšímu zastoupení respondentů v těchto kategoriích. Pro připomenutí, na venkově žije v partnerském vztahu 75,5 % obyvatel. V této skupině najdeme 67,9 % spokojených respondentů a dokonce i 8,2 % velmi spokojených občanů. Mírně nespokojení a nespokojení obyvatelé jsou nejvíce zastoupeni ve věkové

kategorii 75 let a více. Ve městě můžeme sledovat opět vysoké zastoupení spokojenosti s kvalitou života a s dominující kategorií rozvedených občanů. Oproti venkovskému prostoru má město větší rozdíl počtu mírně nespokojených obyvatel, rovnoměrně zastoupených u svobodných, ovdovělých občanů a u obyvatel žijících s partnerem (28-34 %).

Obr. č. 61: Spokojenost s kvalitou života v rurálním prostoru podle rodinného stavu

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

Obr. č. 62: Spokojenost s kvalitou života v urbánním prostoru podle rodinného stavu

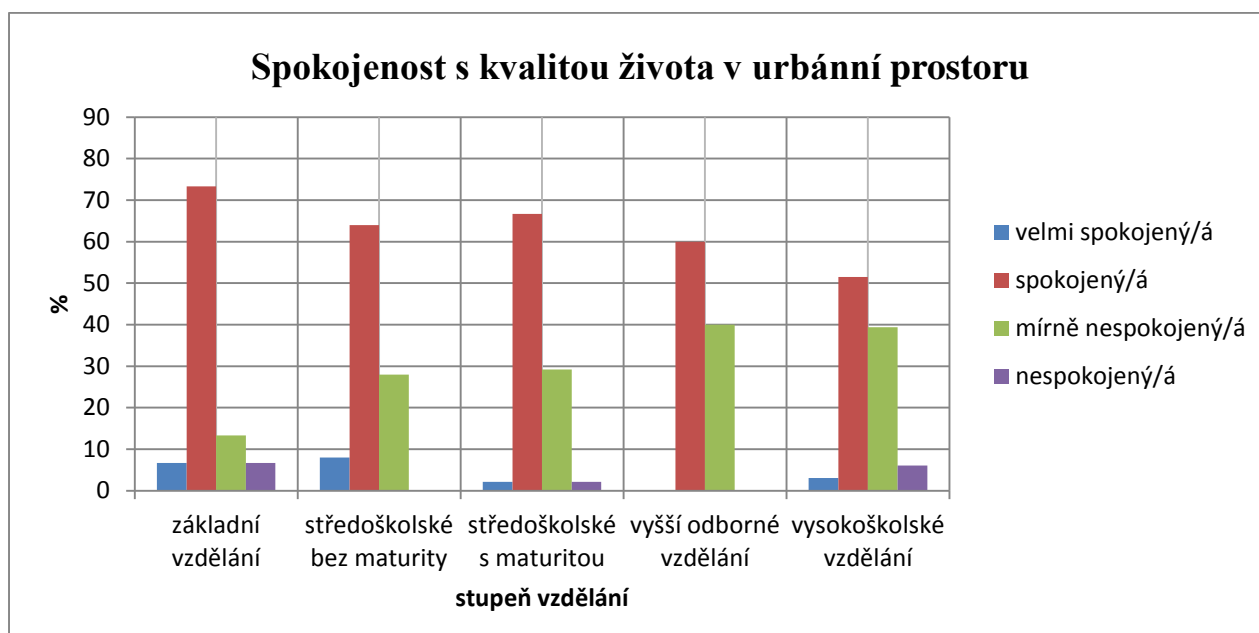
Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

Další zajímavé výsledky hodnocení kvality života můžeme vidět při rozdělení podle dosaženého **stupně vzdělání**. Na obrázku č. 63 převažuje zastoupení spokojených občanů v rurálním prostoru u občanů se středoškolským vzděláním bez maturity (80,3 %) a u vyššího odborného vzdělání (80,0 %), dále v rozmezí 64-74 % u občanů se základním vzděláním a středoškolským vzděláním s maturitou. Skupina obyvatel se základním vzděláním a vysokoškolským vzděláním v rámci rurálního prostoru má největší zastoupení mírně nespokojených respondentů. V urbánním prostoru (obr. č. 64) dominuje spokojenost ve všech kategoriích. Největší skupinu mírně nespokojených obyvatel s kvalitou života v obci najdeme ve skupině obyvatel s vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním. Velmi spokojené občany najdeme v kategorii se základním vzděláním a středoškolským vzděláním bez maturity. Na základě těchto výsledků můžeme tvrdit, že větší spokojenost převažuje v rurálním prostoru.

Obr. č. 63: Spokojenost s kvalitou života v rurálním prostoru podle stupně vzdělání

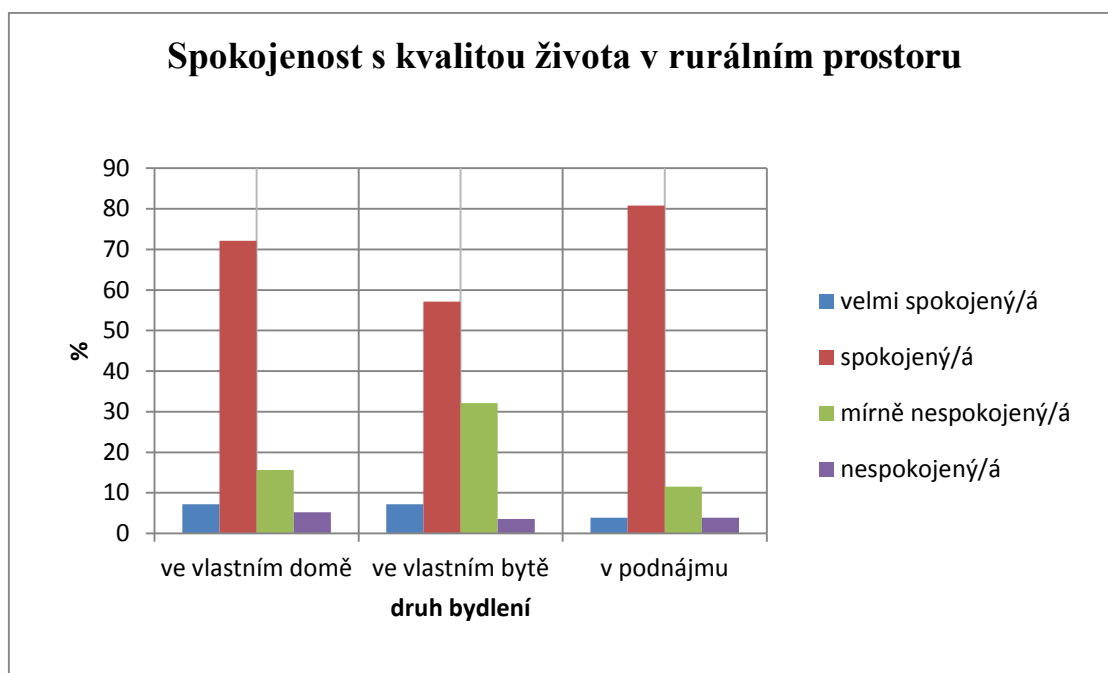
Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

Obr. č. 64: Spokojenost s kvalitou života v urbánním prostoru podle stupně vzdělání

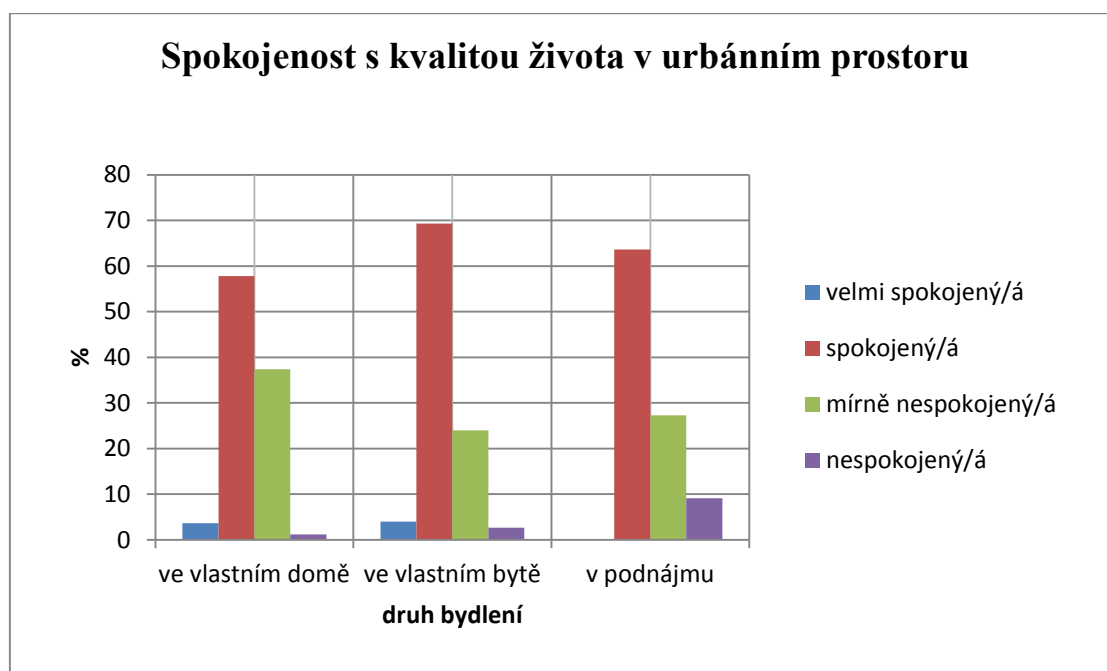
Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

Poslední srovnání kvality života v rurálním a urbánním prostoru bude **podle druhu bydlení**. Spokojenost s kvalitou života na venkově odpovídá i struktuře respondentů, a to podle druhu bydlení v rurálním prostoru. Na venkově žije ve vlastním domě 74,0 % obyvatel a 72,1 % z nich uvádí spokojenost s kvalitou života v jejich obci, jak prezentuje obrázek č. 65. Spokojenost převažuje i v bydlení ve vlastním bytě a v podnájmu. Mírná nespokojenost obyvatel venkova převažuje u občanů žijících ve vlastním bytě. V urbánním prostoru (obr. č. 66) spokojenost přesahuje u respondentů bydlících ve vlastním bytě (69,3 %), v těsné blízkosti zůstává spokojnost bydlení v podnájmu (63,6 %). Naopak více mírně nespokojených občanů najdeme mezi obyvateli žijícími ve vlastním domě (37,3 %). U obyvatel žijících v podnájmu, má vyšší zastoupení nespokojenost s kvalitou života v obci (9,1 %).

Obr. č. 65: Spokojenost s kvalitou života v rurálním prostoru podle druhu bydlení

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

Obr. č. 66: Spokojenost s kvalitou života v urbánním prostoru podle druhu bydlení

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014-2015, vlastní zpracování

9 ZÁVĚR

Hlavním cílem této diplomové práce bylo zpracování výzkumné části, která se zabývala porovnáním hodnocení kvality života obyvatel, zvláště za rurální a urbánní prostor. Práce byla rozdělena do tří hlavních částí. První teoretická část se věnovala studiu české i zahraniční literatury, která byla nutná pro pochopení celé problematiky kvality života. Druhá analytická část byla zaměřena na sběr a vyhodnocení dat. Sledovali jsme vybrané demografické údaje za obyvatelstvo.

V současné době můžeme ve správním obvodu města Šternberka sledovat mírný pokles obyvatelstva související s procesem stárnutí, který se dotýká celé Evropy. Taky se domníváme, že mírný pokles je ovlivněn nedostatkem pracovních příležitostí v rurálním i urbánním prostoru a mírně zvýšenou migrací neromských obyvatel mimo město, právě kvůli zvyšující se populaci Romů.

Pro přirozený přírůstek je typické střídání kladných a záporných hodnot. Bylo zjištěno, že ve sledovaném území převažují obyvatelé se středoškolským vzděláním bez maturity. Celé území SO ORP Šternberk se potýká s vysokou mírou nezaměstnanosti, která se pohybuje v rozmezí 7-10 % u obcí, jež mají relativně blízko ke krajskému městu. U obcí vzdálenějších od větších měst se pohybuje míra nezaměstnanosti v rozmezí 11-45 %.

Důležitou součástí analytické části bylo i hospodářství. V rámci kapitoly o zemědělství bylo zjištěno, že větší část sledovaného území se nachází v úrodné oblasti Hornomoravského úvalu. Na základě kvalitní zemědělské půdy zde působí několik zemědělských podniků. Mezi největší z nich patří Paseka zemědělská a.s. Velký vliv na rozvoj města Šternberka měl průmysl. Město začalo vzkvétat v 18. století, převážně díky tkalcovskému průmyslu, který upadl v polovině 19. století. Ke konci 19. století zde vznikla tabáková továrna, již později vystřídal podnik Chronotechna, který se zabýval výrobou hodinek a budíků a své výrobky vyvážel do více jak 70 zemí světa. V současnosti spadá pod firmu Eutech, která zaměstnává pouze 49 obyvatel. Největší současní průmysloví zaměstnavatelé jsou: firma Granitol, Excalibur Army a Invensys Appliance controls.

Ve výzkumné části jsme zkoumali kvalitu života z pohledu subjektivní dimenze, tedy hodnocení kvality života podle toho, jak ji vnímají samostatní jedinci. V úvodní části byly stanoveny tři hypotézy, které měly vypovídat o výsledku dotazníkového šetření. Bylo vyhodnoceno deset otázek z dotazníkového šetření, které sledovaly výhody a nevýhody bydlení v obci, kvalitu zdravotní péče, spokojenost s dopravní obslužností, nabídku pracovních

příležitostí a spokojenost se sortimentem ochodů a služeb. Když jsme se podívali na výhody bydlení v obci, zjistili jsme, že občané rurálního prostředí vidí výhodu nejvíce v možnosti klidného života a v možnosti vlastnit hospodářství.

U obyvatel urbánního prostředí převažovala taktéž výhoda možnosti klidného života. Co se nevýhod bydlení v obci týká, zde jsme vyzorovali značné rozdíly za rurální a urbánní prostor až na výjimku, již tvořila nevýhoda nabídky pracovních příležitostí, na které se občané z celého SO ORP Šternberka shodovali.

U obyvatel na venkově pak následovala další nevýhoda, týkající se nedostatku služeb a špatné dopravní dostupnosti do většího města. Občané města na druhém místě uváděli nevýhodu bydlení v soužití s romským obyvatelstvem. Na otázku, co by chtěli respondenti ve své obci změnit či zlepšit, odpovídali občané rurálního a urbánního prostoru velmi rozdílně. Respondenti z venkovského prostředí požadovali zlepšení technických úprav v obci (kanalizace, vodovody, opravy silnic apod.) a dále větší nabídku služeb, obchodů a zařízení pro děti. Naopak obyvatelé z města by chtěli zlepšit kulturní vyžití a zvýšit nabídku pracovních příležitostí.

V další části, která se týkala hodnocení poskytované zdravotní péče v Nemocnici Šternberk, musíme vyvrátit špatnou pověst, protože více jak polovina obyvatel ve sledovaném správním obvodu byla s poskytnutou péčí spokojena. Největší spokojenost projevíli občané věkové kategorie 60-47 let a 75 let a více. Dotázaní respondenti, kteří odpověděli, že se účastní kulturních akcí, byli vyrovnaně zastoupeni v obou prostorech. Nejvíce se shodovali v odpovědi jiného kulturního vyžití, do kterého spadaly například závody do vrchu Ecce Homo, Ecce Homo Historic a další. Na venkově měly převahu na kulturních akcích ženy, a to především na akcích určených pro děti. Muži měli největší účast na plesech. Ve městě převažovala účast u obou pohlaví na jiném kulturním vyžití.

Spokojenost s dopravní dostupností byla vyšší u respondentů z urbánního prostoru, avšak i rurální prostor byl hodnocen spíše pozitivně. Na venkově s dostačujícím počtem dopravních spojů souhlasilo 45 % obyvatel a více jak 12 % občanů hromadnou dopravu nevyužívalo, tudíž můžeme mluvit o spokojenosti s dopravní dostupností. Nabídka pracovních příležitostí je v celém SO ORP Šternberka velmi špatná. Nespokojenost projevíli jak občané rurálního prostředí, tak urbánního. Na venkově chybí základní občanské vybavení (mateřské školy, základní školy, pošta, obchody s potravinami a další), tudíž se nedivíme, že zde vyšla mírná nespokojenost až nespokojenost. U obyvatel města, které tyto služby nepostrádá, převažuje spokojenost se sortimentem obchodů a služeb. Když se podíváme na jednotlivá hodnocení obyvatel venkova a města, zjistíme, že i přes nedostatky, které rurální prostor má,

zde vyšlo lepší hodnocení kvality života než ve městě. Tento fakt nám potvrzuje první stanovenou hypotézu v úvodní části této diplomové práce.

SUMMARY

Currently the society and each individual have a tendency to raise continually their standard of living. Everyone is trying to create the suitable conditions for a better life. Because of this reason, the importance of quality life is growing. The main goal of this work was to compare the quality of life of people living in the rural and living in the urban space. The work was divided into the three main parts. The first theoretical part is devoted to the study of Czech and foreign literature, which was necessary to understand the whole issue of the quality of life. The second analytical part was focused on data collection and for the analysis. We watched selected demographic data for population and economy in the administrative area of the municipality with extended Powers in Šternberk.

On that basis we could justify the results of the research. The last part was the most important part of our research. In this section, we researched the quality of life in terms of the subjective dimension, i.e. the quality of life according to how they perceive independent individuals. We evaluated ten questions from the survey that examined the advantages and the disadvantages of living in the village, quality health care, satisfaction with transport services, job opportunities and satisfaction with a range of productive trades and services. Benefits of living in the village were represented differently for both spaces, except for an advantage of a quiet life. Rural citizens prefer the opportunity of their own economy and inhabitants prefer the clean air.

The disadvantages of living in a village were focused on the lack of job opportunities, represented in the rural and the urban environments. Most of the inhabitants of the monitored area were satisfied with the hospital in Šternberk. Countryside struggled with a lack of shops and services, with the city this was not a problem. The transport links were satisfied most of the city's population and more than half of the respondents from rural space. Based on this research, the rural citizens are more satisfied with the quality of their life.

POUŽITÉ ZDROJE, LITERATURA A PRAMENY

- 1) ADÁMEK, P., NĚMEC, O. (2007): *Kvalita života a realizace principu rovných příležitostí na trhu práce* [online]. [cit. 2015-03-13]. Dostupný z WWW: kvalitazivota.vubp.cz/prispevky/kvalita_zivota_na_trhu_prace.doc>.
- 2) ANDÁŠKO, Ivan. *Dve dimenzie kvality života v kontexte percepcií obyvateľov a vedeckých obcí*. Brno. Ústav Geoniky AV ČR, 2005. 6-13 s.
- 3) ANDRÁŠKO, Ivan. *Vnútoraná štruktúra mesta z hľadiska kvality života*. Bratislava, 2007. Dizertačná práca. Geografický ústav Slovenskej akadémie vied. Vedoucí práce doc. RNDr. Vladimír Ira, CSc.
- 4) ANDÁŠKO, Ivan., *Geografické aspekty kvality života* [online]. Brno, 2011 [cit. 10. 1. 2015]. Dostupné z: <http://is.muni.cz/el/1431/jaro2011/Z8147/um/25382755/>
- 5) ANDREWS, F. M. and WHITHEY, S. B. (1976). *Social indicators of well-being: American's perceptions of life quality*. New York: Plenum.
- 6) *Babice* [online]. 2015 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://www.obecbabice.cz/>
- 7) BARTOŠ, J., SCHULZ, J. TRAPL. M.: *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848-1960 III. Olomouc 1972, 364s.*
- 8) BLAŽEK, B. (1998): *Venkov, města, média*. Sociologické nakladatelství, Praha, 362 s.
- 9) *Cyklotrasy: Mikroregion Šternbersko. Cyklotrasy*. 2014, 1., s. 15. Dostupné z: http://www.sternberk.eu/images/stories/2014aktuality/sternberk_cyklotrasy_2014.pdf
- 10) ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001: okres Olomouc*. Olomouc: Český statistický úřad, Krajská reprezentace Olomouc, 2003, 160 s. ISBN 80-250-0431-7.
- 11) ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001: Olomoucký kraj*. Olomouc: Český statistický úřad, Krajská reprezentace Olomouc, 2003, 213 s. ISBN 80-250-0429-5.
- 12) ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Sčítání lidu, domů a bytů 2011 Česká republika: Obyvatelstvo, domy, byty a domácnosti podle výsledků sčítání lidu, domů a bytů 2011 - Česká republika*. Praha: Český statistický úřad, 2013, 256 s. ISBN 978-80-250-2342-6.

- 13) ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Sčítání lidu, domů a bytů 2011 Česká republika: Dojíždka do zaměstnání a škol podle výsledků sčítání lidu, domů a bytů 2011 - Česká republika*. Praha: Český statistický úřad, 2013, 161 s. ISBN 978-80-250-2361-7.
- 14) ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001: Dojíždka do za práci a do na základě výsledků SLDB 2001*. Olomouc: Český statistický úřad, Krajská reprezentace Olomouc, 2005, 171 s. ISBN 80-250-0958-0.
- 15) DEMEK, Jaromír, et al. *Zeměpisný lexikon ČSR – Hory a nížiny*. Praha: Academia, 1987.
- 16) *Domašov u Šternberka* [online]. 2015 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.domasovusternberka.cz/>
- 17) *Domašov nad Bystřicí* [online]. 2015 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://www.domasovnadbystrici.cz/>
- 18) DŽUKA, Josef. *Psychologické dimenzie kvality života*. Prešov: Prešovská univerzita, 2004. 42-63 s.
- 19) Elektronický digitální povodňový portál. *ORP Šternberk: Povodňový plán ORP* [online]. 2010 - 2015 [cit. 2015-03-24]. Dostupné z: <http://www.edpp.cz/orpstrn Charakteristika-zajmoveho-uzemi/>
- 20) *Eutech* [online]. 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: http://www.eutech.cz/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=1105&Itemid=1113&lang=cs
- 21) Excalibur Army za šternberský závod VOP CZ zaplatila 152 mil. Kč. *Excalibur Army za šternberský závod VOP CZ zaplatila 152 mil. Kč* [online]. 1. 3. 2013, č. 1, s. 1 [cit. 2015-02-23]. DOI: Finanční noviny. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/381380-excalibur-army-za-sternbersky-zavod-vop-cz-zaplatila-152-mil-kc/>
- 22) EXCALIBURARMY: Vojenská technika. *Excalibur Army* [online]. eBrána s. r. o., 2015 [cit. 2015-02-23]. Dostupné z: <http://www.excaliburarmy.com/>
- 23) FŇUKAL, Miloš, Marián HALÁS a Šárka BRYCHTOVÁ. *Základy humánní geografie I: Geografie obyvatelstva a sídel*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3847-4.
- 24) GEHL, J. *Život mezi budovami – užívání veřejných prostranství*. Brno: Nadace Partnerství, 2000. 202 s. ISBN 80-85834-79-0

- 25) *Granitol* [online]. 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.granitol.cz/>
- 26) *H-nábytek* [online]. 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.hnabytek.cz/clanek/o-nas>
- 27) HALÁS, Marián, Petr KLADIVO a Pavel ROUBÍNEK. *Urbánní a suburbánní prostor Olomouce: teoretické přístupy, vymezení, typologie. URBÁNNÍ A SUBURBÁNNÍ PROSTOR OLOMOUCE: TEORETICKÉ PŘÍSTUPY, VYMEZENÍ, TYPOLOGIE* [online]. 2012, č. 64 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://geography.upol.cz/soubory/lide/halas/clanky/Halas,Roubinek,Kladivo-GC.pdf>
- 28) HBI Česká republika - B2B - databáze firem [online]. [cit. 10. 1. 2015] Dostupné z URL <http://www.hbi.cz>
- 29) HEŘMANOVÁ, Eva. Kvalita života a její modely v současném a sociálním výzkumu. *Sociologia*. 2012, č. 44, s. 407-425.
- 30) *Hlásnice* [online]. 2015 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://www.obechlasnice.cz/>
- 31) *Hnojice* [online]. 2015 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://www.hnojice.cz/>
- 32) *Horní Loděnice* [online]. 2015 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://www.hornilodenice.cz/>
- 33) *Hraničné Petrovice* [online]. 2015 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://www.hranicnepetrovice.cz/>
- 34) *Huzová* [online]. 2011 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://www.obec-huzova.cz/>
- 35) *INVENSYS* [online]. 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.invensyscontrolseurope.com/home/>
- 36) IRA, V. (2003a): Územná diferenciacia vybavenosti bytov v SR jako jednej z dimenzií kvality života. České a slovenské regiony na počátku třetího milénia. Sborník 6. Česko-slovenského akademického semináře z geografie. Brno, s. 20-26.
- 37) JITKA KOMINÁČKÁ. *Moderní informační technologie pro podporu vyhodnocení prostorových indikátorů kvality života: Aplikace ve venkovské krajině jižní Moravy*. Brno: Konvoj s.r.o., 2011, 141 s. ISBN 978-80-7302-162-7.

- 38) Jívová [online]. 2010 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://www.obecjivova.cz/>
- 39) JOHNSTON, R. J., GREGORY, D., SMITH, D. eds. (1994). *The dictionary of human geography*. Third edition. Mladen (Blackwell).
- 40) KÁNSKÁ, Jana. *Komplexní socioekonomická charakteristika správního obvodu obce s rozšířenou působností Šternberk*. Olomouc, 2009. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce doc. RNDr. Zdeněk SZCZYRBA, Ph.D.
- 41) *Keestrack* [online]. 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: http://www.keestrack.com/cs_CZ/obecne-home/
- 42) KLADIVO, Petr. *Prostorová diferenciacie kvality života obyvatel města Olomouce*. Masarykova univerzita, 2011. Disertační práce. Masarykova univerzita.
- 43) *Komárov* [online]. 2015 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://www.obeckomar.cz/>
- 44) KŘIVOHLAVÝ, Jaro. Psychologická pojetí a způsoby zjišťování kvality života. [online]. Praha, 2001 [cit. 10. 1. 2015]. Dostupné z: ht DIVIŠ, Jaroslav. POLICE ČESKÉ REPUBLIKY. *Zpráva o bezpečnostní situaci ve služebním obvodu Obvodního oddělení Policie ČR Šternberk za rok 2014*. [online]. Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje. Šternberk, 2015, č. 1 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: file:///C:/Windows/system32/config/systemprofile/Downloads/zprava_2014_stb.pdf p://www.volny.cz/j.krivohlavy/clanky/c_kvalita.html

- 45) *Lipina* [online]. 2015 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://www.lipina.eu/>
- 46) LISNÍKOVÁ, Ilona. *Kvalita života na Frýdlantsku v Moravskoslezském kraji*. Olomouc, 2013. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce doc. RNDr. Václav TOUŠEK, CSc.
- 47) LISZKOVÁ, Jana. *Kvalita života a zdraví ve městě Třinec*. Olomouc, 2013. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce RNDr. Tatiana MINTÁLOVÁ, Ph.D.
- 48) *Lužice* [online]. 2015 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://www.obeclužice.cz/>
- 49) MACEŠKOVÁ, Marie, Martin OUŘEDNÍČEK, Jana TEMELOVÁ. 2009. „Sociálně prostorová diferenciacie v České republice: implikace pro veřejnou (regionální) politiku.“ *Ekonomický časopis* 57 (7): 700–715.
- 50) MASSAM, B., H. (2002): Quality of life: public planning and private living. *Progress in Planning*, 58, s. 141-227.
- 51) MARIE, Nasvetrová. *Městská kulturní zařízení Šternberk*. Brno, 2011. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/180658/ff_m/Diplomova_prace_lamf0.pdf. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně. Vedoucí práce Mgr. Jan Špaček.
- 52) MARTIN, Ouředníček, Feřtřová MARIE a Špačková PETRA. Změny sociálního prostředí a kvality života v depopulačních regionech České republiky. *Změny sociálního prostředí a kvality života v depopulačních regionech České republiky*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2011, č. 47.
- 53) MIROSLAV ČERMÁK. *Historie a současnost podnikání na Olomoucku*. Žehušice: Městské knihy s.r.o., 2004, 295 s. ISBN 80-86699-19-6.
- 54) *Mladějovice* [online]. 2015 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://www.mladejovice.cz/>
- 55) *Moravský Beroun* [online]. 2013 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://www.morberoun.cz/>
- 56) MURGAŠ, František. Kvalita života a jej priestorová diferenciacia v okresoch Slovenska. *Kvalita života a jej priestorová diferenciacia v okresoch Slovenska* [online]. 2009, č. 61 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: https://www.sav.sk/journals/uploads/03121108GC-09-2_Murgas.pdf
- 57) *Mutkov* [online]. 2015 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://www.mutkov.cz/>

- 58) *Norberčany* [online]. 2015 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://www.norbercany.cz/>
- 59) NOVÁČEK, Pavel. *Udržitelný rozvoj*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. S. 430
- 60) *Ondrášovka* [online]. 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.ondrasovka.cz/o-spolecnosti>
- 61) PACIONE, M (2003b). *Urban environmental quality and human wellbeing: a social geographical perspective*. *Landscape and Urban Planning*, 65, 19-30 s.
- 62) PACIONE, Michael. *Rural Geography*. Michiganská univerzita: Harper & Row, Publishers, 1984. ISBN 0063182904. 384 s.
- 63) PAYNE, Jan a kol. *Kvalita života a zdraví*. Vyd. 1. Triton. Praha, 2005. 639 s.
- 64) POTŮČEK, Martin. *Kvalita života a udržitelnost života jako kritérium vizí a strategií: Beseda Společnosti pro trvale udržitelná život „Česko hledá budoucnost.“* CESES FSV UK Praha, 2012
- 65) QUITT, E. (1971): Klimatické oblasti Československa. *Academia, Studia Geographica* 16, GgÚ, ČSAV v Brně, Brno
- 66) *Risy.cz* [online]. 2015 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs>
- 67) *Řídeč* [online]. 2015 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://www.ridec.cz/>
- 68) SKYVA, Petr. *Komparativní geografická analýza deindustrializace měst Litovle, Uničova a Šternberka po roce 1989*. Olomouc, 2013. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce doc. RNDr. Zdeněk SZCZYRBA, Ph.D.
- 69) *Strukov* [online]. 2015 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://www.strukov.cz/>
- 70) *Štarnov* [online]. 2010 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://www.starnov.cz/>
- 71) *Šternberk* [online]. 2015 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://www.sternberk.eu/>
- 72) SVOBODOVÁ, L. – DUŠKOVÁ, L. – DVOŘÁKOVÁ, Z. *Svět práce a kvalita života: Vliv změn světa práce na kvalitu života* [online]. [cit. 2015-03-13]. Dostupný z WWW: http://kvalitazivota.vubp.cz/prispevky/svet_prace.pdf

- 73) SÝKORA, L. (1993). *Teoretické přístupy ke studiu města*. In Sýkora, L., ed. *Teoretické přístupy a vybrané problémy v současné geografii*. Praha (Univerzita Karlova), s. 64-99.
- 74) SZALAI, A. (1980): The meaning of comparative research on the quality of life. In Szalai, A.,
- 75) Andrews, F. eds. *The Quality of life*. Beverly Hills, CA (Sage), s. 7-24.
- 76) VAĐUROVÁ, Helena a MÜHLPACHR, Pavel. *Kvalita života: teoretická a metodologická východiska*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2005. 143 s. ISBN 80-210-3754-7.
- 77) VYMĚTAL, J. *Lékařská psychologie*. 3., aktual. Vyd. Praha: Portál, 2003. 400 s. ISBN 80-7178-740-X
- 78) ZDENĚK MARTÍNEK. *Dějiny Československého hodinářského průmyslu I a II*. Pavla Stöhrová. Brno: Technické muzeum v Brně, 2009, 245 s. ISBN 978-80-86413-63-1.
- 79) *Žerotín* [online]. 2015 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://www.obeczerotin.cz/>

PŘÍLOHY

Příloha 1 Dotazník použitý při výzkumu

Příloha 2 Fotografie Chronotechny

DOTAZNÍK

KVALITA ŽIVOTA V OBCÍCH ORP ŠTERNBERK

Vážení respondenti,

Dovolujeme si Vás požádat o vyplnění dotazníku, který je součástí šetření, zaměřeného na zjištění kvality života v obcích v ORP Šternberk. Dotazník je anonymní. Slouží pouze k výzkumným účelům pro zpracování diplomové práce. Předem děkuji, za jeho pečlivé vyplnění a čas strávený vyplněním dotazníku.

Bc. Kateřina Ničová, studentka přírodovědecké fakulty UP Olomouc

---

Bydliště: _____

1) Jak hodnotíte kvalitu života ve Vaší obci?

- velmi spokojený/á spokojený/á mírně nespokojený/á nespokojený/á nedokážu posoudit

2) Jaké výhody má podle Vás bydlení ve Vaší obci? (můžete vybrat i více možností)

- čisté ovzduší a prostředí klidný život (málo hluku) vlastnictví hospodářství (zahrádky, pole)
- nízká kriminalita jiné (vypište) _____

3) Jaké nevýhody má podle Vás bydlení ve Vaší obci?(můžete vybrat i více možností)

- špatná dopravní dostupnost nedostatečná nabídka služeb málo pracovních příležitostí
- špatné sousedské vztahy jiné (vypište)
- _____

4) Co byste chtěli změnit či zlepšit ve Vaší obci? (vypište)

---

5) **Využíváte zdravotní středisko ve Šternberku?**

ano ne

Pokud ano, jak jste spokojeni/nespokojeni s poskytováním zdravotní péče? (vypište)

---

6) **Kvalita poskytovaných zdravotních služeb ve Šternberku, vyplňte, pouze pokud navštívujete.**

a) Vyhovuje Vám nemocnice ve Šternberku?

zcela vyhovuje spíše vyhovuje vyhovuje i nevyhovuje nevyhovuje

b) Jak hodnotíte práci lékařů?

zcela vyhovuje spíše vyhovuje vyhovuje i nevyhovuje nevyhovuje

c) Jak hodnotíte práci a přístup zdravotních sester?

zcela vyhovuje spíše vyhovuje vyhovuje i nevyhovuje nevyhovuje

d) Slyšel/a jste nějaké stížnosti na ošetření či péči v nemocnici?

ano ne

Pokud ano, tak jaké?

---

e) Slyšel/a jste dobré hodnocení na nemocnici či jednotlivá oddělení?

ano ne

Pokud ano, tak jaké?

(vypište)_____

f) Kdyby jste měl/měla možnost navštěvovat jinou nemocnici, využijete toho?

ano ne

7) **Jak hodnotíte kvalitu sociální péče ve Vaší obci? (pečovatelská služba, zdravotnictví...)**

velmi spokojený/á spokojený/á mírně nespokojený/á nespokojený/á

nedokážu posoudit

8) Co si myslíte, že by se dalo zlepšit, změnit, zavést v rámci sociální péče ve Vaší obci?(vypište)

---

9) Máte rodinného příslušníka umístěného v domově důchodců případně v jiném sociálním zařízení?

ano ne

Pokud ano, kde a koho?

(vypište)_____

10) Využíváte sportovní zařízení ve Vaší obci? (posilovna, hřiště, tenisové kurty apod.)

ano ne taková zařízení v naší obci nejsou

11) Jaké sportovní zařízení ve Vaší obci postrádáte?(vypište)

---

12) Máte ve Vaší obci pravidelné hodiny nějakého sportu (př. aerobic v sokolovně apod.)

ano ne

Pokud ano, tak jaký a jak pravidelně se pořádá?(vypište)

---

13) Účastníte se kulturních a společenských aktivit ve vaší obci či jinde?

ano ne jinde, kde: _____

Pokud ano, tak jakých?(vypište)

---

14) Jaké druhy kulturního vyžití ve vaší obci postrádáte? (vypište)

---

15) Jak hodnotíte počet dopravních spojů do většího města?

velmi málo spojů špatné pokrytí nástupních míst dostačující nevyužívám

16) Jaký máte názor na stavbu plánovaných obchvatů kolem Šternberka?

nezajímám se o to už aby byly zrealizované nevěřím, že dojde k realizaci

17) Máte zaměstnání ve Vaší obci?

ano ne

Pokud ne, kam za prací dojíždíte?(vypište) _____

18) Jak hodnotíte možnosti a rozsah nabídky pracovních příležitostí ve Vaší obci?

velmi spokojený/á spokojený/á mírně nespokojený/á nespokojený/á nedokážu posoudit

19) Jak hodnotíte podmínky pro podnikání ve Vaší obci?

velmi spokojený/á spokojený/á mírně nespokojený/á nespokojený/á nedokážu posoudit

20) Čím se dopravujete do zaměstnání/škol? (můžete vybrat i více možností)

auto autobus vlak kolo motocykl pěšky

21) Jaká je vzdálenost do Vašeho zaměstnání či školy od domova?

do 5 km do 10 km do 25 km více jak 25 km

22) Jak hodnotíte mateřskou školu ve Vaší obci?(můžete vybrat i více možností)

je po rekonstrukci je nově postavená potřebovala by opravit nedostačující vybavení jsem s ní spokojen/á děti by mohly dostávat kvalitnější stravu je dražší nemáme školku

doplňující komentář

vypište: _____

23) Máte problém s umístěním dětí do mateřských škol nebo se Vám zdá kapacita dostačující?

dostačující kapacita nedostačující kapacita

Pokud nedostačující, kam vozíte své

děti?(vypište) _____

24) Jak hodnotíte úroveň výchovy a vzdělávání ve Vaší obci?

velmi spokojený/á spokojený/á mírně nespokojený/á nespokojený/á

nedokážu posoudit

25) Je spokojen/á s dostatkem vzdělávacích a zájmových kroužků pro děti?

velmi spokojený/á spokojený/á mírně nespokojený/á nespokojený/á

nedokážu posoudit

26) Jak se Vám zamlouvá základní škola ve Vaší obci?

jsem spokojen/á s kvalitou výuky škola potřebuje novější vybavení nejsem spokojen/á s vyučujícími škola pořádá různé zájezdy pro děti nejsem spokojen/a s ničím děti by mohly dostávat kvalitnější stravu škola má nejnovější vybavení (interaktivní tabule, tablety apod.)

nemáme zde základní školu Doplňující komentář

vypište: _____

27) Jak hodnotíte kvalitu a sortiment obchodů a služeb ve Vaší obci?

velmi spokojený/á spokojený/á mírně nespokojený/á nespokojený/á

nedokážu posoudit

28) Jaký obchod či službu ve vaší obci

postrádáte?(vypište) _____

Pohlaví:	☐ muž ☐ žena
Věková struktura:	☐ 18 -29 let ☐ 30 – 44 let ☐ 45 – 59 let ☐ 60 – 74 let ☐ 75 let a více
Rodinný stav:	☐ svobodný/á ☐ s partnerem ☐ ovdovělý/á ☐ rozvedený/á
Počet dětí:	☐ žádné ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 a více
Vzdělání:	☐ základní ☐ středoškolské bez maturity ☐ středoškolské s maturitou ☐ vyšší odborné ☐ vysokoškolské
Pracovní poměr:	☐ zaměstnaný/á ☐ nezaměstnaný/á ☐ na úřadu práce ☐ student ☐ důchodce
Žijete ve:	☐ vlastním domě ☐ vlastním bytě ☐ v podnájmu

Příloha 2 Budova firmy Eutech a. s. – bývalá Chronotechna (zdroj: vlastní sbírka, 2013)

